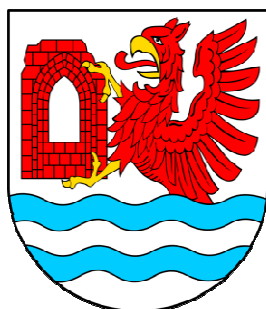

Załącznik do Uchwały nr.....

Rady Gminy Rewal z dnia.....2017r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY REWAL
NA LATA 2017-2025**

2017

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII.....	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE.....	14
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE.....	14
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA.....	16
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE	17
4. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	22
5. EDUKACJA I WYCHOWANIE.....	30
6. KULTURA, SPORT I REKREACJA, TURYSTYKA.....	32
7. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	35
8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	38
9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	45
10. PRZESTĘPCZOŚĆ	46
11. POMOC SPOŁECZNA.....	48
12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	62
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM” ..	65
14. ANALIZA SWOT.....	80
15. WNIOSKI Z DIAGNOZY	85
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	88
IV. PROGRAMY I PROJEKTY.....	95
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII.....	99
SPIS TABEL I WYKRESÓW	103

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rewalu. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Strategia została przygotowana na lata 2017-2025. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców,

identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja, turystyka; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Przystępczość; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rewal na lata 2017-2025 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 575 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 169 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 224 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 645 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1828),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2046),

- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1793 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1638),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 546 ze zm.),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 833 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1610),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1817),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1943 ze zm.),
- oraz inne ustawy i przepisy wykonawcze.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rewal na lata 2017-2025 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020,
- Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 dla Lokalnej Grupy Działania „Gryflandia”,
- Strategia Rozwoju Gminy Rewal do roku 2020.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „*Unia innowacji*” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „*Młodość w drodze*” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „*Europejska agenda cyfrowa*” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe

życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „Europejski program walki z ubóstwem” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna*, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczyniać się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020” i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys systemu ich wdrażania, a także przedstawia ogólne założenia oparte na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorzady województw programów dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020**, dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasili go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia

polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 zawiera 10 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowej 6. Rynek pracy i osi priorytetowej i 7. Włączenie społeczne.

Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych wyznaczonych w ramach osi priorytetowej 6. zakładają wzrost liczby przedsiębiorstw z sektora mikro, małych i średnich, które zrealizowały cel rozwojowy, wzrost zdolności przystosowania się przedsiębiorstw do zmian oraz zniwelowanie ryzyka bezrobocia pracowników przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne, zwiększenie liczby nowo utworzonych przedsiębiorstw i utworzonych miejsc pracy w tych przedsiębiorstwach, zwiększenie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, wzrost zatrudnienia oraz powrót na rynek pracy osób, którym utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dziećmi do lat 3. oraz wdrożenie programów zdrowotnych dla osób w wieku aktywności zawodowej dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy.

Z kolei cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych sformułowanych w ramach osi priorytetowej 7. zakładają aktywną integrację osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększającą ich zatrudnienie, wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej, a także zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych, w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 roku jest dokumentem stanowiącym podstawę do prowadzenia polityki rozwoju w regionie. Określa kierunki tej polityki i wytycza cele do osiągnięcia w przyjętym horyzoncie czasowym. W oparciu o diagnozę stanu województwa oraz uwarunkowania jego rozwoju, sformułowano wizję i misję rozwoju oraz wyznaczono cele strategiczne i kierunkowe rozwoju województwa.

Do celów kierunkowych istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: wzmocnienie więzi i warunków funkcjonowania rodziny, zapewnienie opieki i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym, rozwijanie sportu i rekreacji oraz promowanie zdrowego stylu życia, stworzenie spójnego systemu realizacji zadań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego, wspieranie działań aktywizujących rynek pracy, przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej, stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej, wspieranie rozwoju budownictwa i rynku mieszkaniowego, rozwijanie infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich, kształtowanie postaw przedsiębiorczych, innowacyjnych i proekologicznych, budowanie społeczeństwa uczącego się, wzmocnienie środowiskowej roli systemu edukacyjnego i europejskiej współpracy w edukacji, budowanie społeczeństwa informacyjnego, poprawę przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy, zwiększenie mobilności zawodowej ludności, podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych, zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności, wzmocnienie tożsamości społeczności lokalnych oraz wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego.

Podkreślono również potrzebę wzrostu innowacyjności gospodarki, wspierania współpracy, rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości oraz wzrostu eksportu, rozwijania i promowania produktów turystycznych regionu, restrukturyzacji i wspierania prorynkowych form produkcji rolnej i rybołówstwa, zrównoważonego rozwoju gospodarki morskiej, podnoszenia bezpieczeństwa obrotu gospodarczego, popierania rozwoju lokalnych produktów i usług, podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej regionu oraz wspierania rozwoju instytucjonalnego, finansowego i usługowego otoczenia biznesu.

Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnego na lata 2014-2020 jest dokumentem strategicznym opracowanym dla Lokalnej Grupy Działania „Gryflandia”, określającym kierunki rozwoju obszaru obejmującego 6 gmin powiatu gryfickiego, w tym gminę Rewal.

Na podstawie diagnozy sytuacji na ww. obszarze, identyfikacji mocnych i słabych jego stron oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją, wyznaczono 3 cele ogólne (1. Wzrost aktywności mieszkańców do 2023 roku, 2. Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru w oparciu o własne zasoby do 2023 roku, 3. Zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego), a w ich ramach 6 celów szczegółowych (1.1. Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców obszaru LGD do 2023 roku, 1.2. Zwiększenie udziału mieszkańców obszaru LGD w

przedsięwzięciach edukacyjnych, kulturalnych, aktywizacyjnych, integracyjnych, rekreacyjnych i sportowych do 2023 roku, II.1. Rozbudowa i poprawa stanu infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej obszaru LGD do 2023 roku, II.2. Promocja atrakcji turystycznych obszaru LGD do 2023 roku, III.1. Produkty regionalne i kultywowanie lokalnych tradycji obszaru LGD do 2023 roku, III.2. Promocja i ochrona dziedzictwa historycznego i przyrodniczego obszaru LGD do 2023 roku).

W ramach celu ogólnego 1. zaplanowano działania służące zmniejszeniu zasięgu i poziomu bezrobocia poprzez aktywizację zawodową i rozwój firm oraz zwiększaniu kapitału społecznego, integracji lokalnych społeczności i współpracy w życiu społecznym osób z różnych środowisk, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych. Działania te ujęto w ramach przedsięwzięć pn. „Przedsiębiorcza Gryflandia” oraz „Mieszkańcy Gryflandii razem”.

W obrębie celu ogólnego 2. uwzględniono z kolei przedsięwzięcia pn. „Infrastruktura turystyczna i przestrzeń publiczna Gryflandii” oraz „Promujemy atrakcje turystyczne Gryflandii”, które w założeniu mają wspomóc oddolnymi inicjatywami aktywnie prowadzone działania gmin w tym obszarze oraz wpłynąć na bardziej równomierne rozłożenie korzyści z ruchu turystycznego, dotychczas ograniczonych niemal wyłącznie do obszarów leżących bezpośrednio nad morzem. Dodatkowo zaplanowano służący integracji i aktywizacji ludności projekt współpracy mający wpłynąć na zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rozwój infrastruktury obszaru LGD.

W ramach celu ogólnego 3. ujęto przedsięwzięcia pn. „Tradycje i produkty regionalne Gryflandii” oraz „Historia i przyroda atutami Gryflandii”, które rozwijają szczególne aspekty atrakcyjności obszaru LGD – nie tylko turystycznej, ale również inwestycyjnej, a także niosą ze sobą walor edukacyjny oraz wzmocnienie świadomości, a więc i więzi mieszkańców z lokalną ojczyzną. Zaplanowano również międzynarodowy projekt współpracy polegający na promocji lokalnego produktu w celu pobudzania świadomości mieszkańców oraz partnerów, podniesienia atrakcyjności regionu oraz wymianie doświadczeń z zagranicznymi partnerami.

Strategia Rozwoju Gminy Rewal do roku 2020 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i kierunki polityki rozwoju gminy. Na podstawie diagnozy stanu społeczno-gospodarczego gminy, analizy mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń dla jej rozwoju, sformułowano wizję i misję gminy, a także wyznaczono priorytety, cele szczegółowe i kierunki działania.

Do kierunków działań istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono m.in.: inicjowanie nowych stref aktywności gospodarczej, podejmowanie przez gminę współpracy z instytucjami wsparcia małej i średniej przedsiębiorczości, stworzenie systemu lokalnych preferencji podatkowych dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, tworzenie dokumentów planistycznych umożliwiających lokowanie inwestycji na gminnych terenach inwestycyjnych, rozbudowę infrastruktury technicznej w obszarach proinwestycyjnych, tworzenie prawnych i ekonomicznych mechanizmów sprzyjających rozwojowi usług turystycznych, stworzenie programu doradztwa dla małych i średnich przedsiębiorstw działających w sektorze turystyki, inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz wzrostu zainteresowania przez inwestorów strategicznych terenami inwestycyjnymi gminy Rewal, tworzenie oferty turystycznej skierowanej do dzieci i młodzieży oraz rodzin z dziećmi, przedłużenie sezonu turystycznego w gminie, podejmowanie działań na rzecz rozwoju turystyki rekreacyjnej w oparciu o dobrze rozwiniętą turystykę zdrowotną i wypoczynkową w kierunku alternatywnych całorocznych usług typu SPA & Welness opartych na bazie hotelowej o standardzie trzygwiazdkowym i wyższym, wzbogacenie oferty gminy w zakresie turystyki konferencyjnej, budowa produktu turystycznego opartego na agroturystyce jako części rozwoju usług turystycznych na terenie gminy, kontynuowanie działań związanych z budową przystani jachtowej w Niechorzu, tworzenie projektów i przedsięwzięć umożliwiających rozwój sportów wodnych w oparciu o zasoby i infrastrukturę przystani jachtowej w Niechorzu oraz pomostów spacerowo-cumowniczych w Pobierowie, Rewalu i Niechorzu, rozszerzenie oferty turystycznej gminy o żeglugę morską, kreowanie rozwoju wypoczynkowej turystyki morskiej, budowę publicznej infrastruktury turystycznej na terenie gminy oraz podjęcie działań w kierunku zagospodarowania terenu po Ośrodku Wypoczynkowym w Pobierowie.

Podkreślono również potrzebę remontu, budowy i przebudowy istniejącej w gminie infrastruktury sportowej oraz infrastruktury terenów rekreacyjnych, budowy obiektów kultury oraz zwiększających ofertę edukacyjną na terenie gminy, poprawy standardu zasobów mieszkaniowych, podejmowania działań w celu zwiększania liczby mieszkań socjalnych, przeciwdziałania izolacji i wykluczeniu społecznemu seniorów zamieszkujących gminę, likwidowania wszelkich barier architektonicznych i komunikacyjnych utrudniających życie osobom niepełnosprawnym, tworzenia warunków do sprawnego funkcjonowania grup wsparcia (grupy AA, świetlice socjoterapeutyczne, Uniwersytet Trzeciego Wieku, ośrodki interwencji kryzysowej, biura porad prawnych i wielu podobnych działań opartych na np. „streetwalkersach”), realizowania

programów profilaktycznych i podejmowania współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w szeroko rozumianym obszarze pomocy społecznej, monitorowania miejsc i obszarów zagrożonych przestępczością, patologiami społecznymi i wykluczeniem społecznym, budowy podstaw i wdrażania projektów opartych na partnerstwie publiczno-społecznym, budowy systemu wolontariatu i jego promocji oraz rozwijania współpracy międzynarodowej z gminami partnerskimi i sąsiednimi.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Rewal jest gminą wiejską, położoną w województwie zachodniopomorskim, w północnej części powiatu gryfickiego. Sąsiaduje z gminami Karnice i Trzebiatów (powiat gryficki) oraz Dziwnów i Świerzno (powiat kamieński).

Gmina zajmuje powierzchnię 40,65 km², co stanowi 4% powierzchni powiatu i jest najmniejszą gminą wiejską położoną nad morzem. W jej skład wchodzi 7 sołectw: Niechorze, Pobierowo, Pogorzelica, Pustkowo, Rewal, Trzęsacz i Śliwin. Pierwsze sześć to miejscowości typowo turystyczne, których cechą charakterystyczną jest duża liczba zabudowań związanych z obsługą turystów, natomiast Śliwin jest osadą w większym stopniu rolniczą i bardziej nastawioną na agroturystykę. Niechorze, Pobierowo, Pogorzelica, Pustkowo, Rewal i Trzęsacz położone są bezpośrednio nad Morzem Bałtyckim, natomiast Śliwin zlokalizowany jest o ok. 1 km od Rewala w głąb lądu.

Gmina położona jest na Wybrzeżu Trzebiatowskim w dwukilometrowym pasie nad Morzem Bałtyckim. W zachodniej jej części występują wysoczyzny morenowe płaskie i faliste, w centralnej i wschodniej części znajdują się wydmy nadmorskie rozciągające się od Pogorzelicy ku wschodniej części gminy, plaże oraz mierzeja Liwki (o szerokości 400-1200 m i wysokości 1-4 m n.p.m.), która oddziela jezioro Liwia Łuża od Morza Bałtyckiego, w głębi lądu znajdują się pradoliny Redy – Łąby i Pomorskiej, a w zachodniej części wybrzeża występuje klif oraz plaże. Charakterystyczną cechą spowodowaną położeniem nadmorskim gminy jest występowanie wiatrów lokalnych, tzw. bryzy morskiej i lądowej.

Gmina Rewal należy do Trzebiatowsko-Kołobrzeskiego Pasa Nadmorskiego objętego programem Natura 2000, z którego wyłączone są tereny miejscowości. Cały obszar jeziora i jego obrzeża znajduje się w rezerwacie ornitologicznym Jezioro Liwia Łuża utworzonym w 1959 roku; w pasie przyjeziornym gniazdują takie ptaki, jak m.in.: łabędź niemy, perkoz dwuczuby, gęgawa, mewa srebrzysta, śmieszka, żuraw i rybitwa zwyczajna. Oprócz wymienionego chronionego obszaru leży tam również zabytkowy park przy pałacu w Trzęsaczu, zajmujący powierzchnię 5 ha, wpisany w rejestr zabytków.

Na terenie gminy zlokalizowane są także zespoły krajobrazowo-przyrodnicze: Trzęsacz, Niechorze, Kanał Liwka, Bielikowe Wydmy, dolina dopływu Regi, a także występuje wiele pomników przyrody: ostrokrzew kolczasty (jeden z dwóch w Europie okazów rosnących w formie drzewa o wysokości 5,5 m) oraz jesion wyniosły o wysokości 24 m w Rewalu; dąb szypułkowy (wysokość 21 m) i dwa wiązy szypułkowe (wysokość 26 m) w Pustkowie; pięć lip drobnolistnych (wysokość 19 m) w Trzęsaczu.

Przypuszcza się, że okolice Rewala były zamieszkiwane już w pierwszych wiekach naszej ery, początkowo przez Wandalów, potem przez Wendów. Pierwsza pisana wzmianka o Rewalu pochodzi z 1434 roku. W 1466 roku właścicielami wsi był ród Flemmingów. Rewal widnieje na Wielkiej Mapie Księstwa Pomorskiego Lubinusa z 1618 roku jako Raval. Niemiecka nazwa miejscowości Revahl została także odnotowana w 1628 roku. Od 1811 roku Rewal podlegał administracji pruskiej. Mieszkańcy dawnego Rewala zajmowali się głównie rybołówstwem.

Niezwykłe warunki naturalne spowodowały, że Rewal w 1827 roku zyskał status kąpieliska, działając wówczas głównie jako miejscowość turystyczna przyjmująca przede wszystkim turystów z Berlina i okolic. Pierwsi letnicy zaczęli przyjeżdżać do Rewala w latach 30-tych XIX wieku. W 1896 roku przez Rewal poprowadzono pierwszą, zachodnią linię Gryfickiej Kolei Wąskotorowej, a w 1913 roku Rewal uzyskał kolejowe połączenie z Trzebiatowem. Przed wybuchem I wojny światowej na terenie Rewala przebywało rocznie ponad 2.200 letników. Miejscowość rozwijała się dynamicznie, w 1894 roku powstała szkoła, a w 1900 roku park zdrojowy. Tereny obecnej gminy Rewal przed 1945 rokiem zamieszkiwała głównie ludność niemiecka. Po II wojnie światowej w miejscowości pojawiła się ludność polska z różnych części kraju oraz repatrianci ze wchodu.

Rewal znany jest z wielu ciekawych obiektów, takich jak taras widokowy ulokowany w jego centrum przy głównym zejściu na plażę, promenada wiodąca do kolejnej platformy widokowej

oraz liczne pomniki i obiekty świadczące o tradycji rybackiej, m.in. Muzeum Rybołówstwa Morskiego w Niechorzu.

Do rejestru zabytków, które zostały objęte ochroną prawną, należą: Latarnia Morska Niechorze z 1866 roku, ruiny kościoła w Trzęsaczu z przełomu XIV/XV wieku, rybacka zabudowa na rynku w Niechorzu z XVIII/XIX wieku, neogotycki kościół z drugiej połowy XIX wieku w Trzęsaczu, zespół pałacowo-folwarczny w Trzęsaczu z XVIII/ XIX wieku, stanowisko archeologiczne w Śliwinie – grodzisko z wczesnego średniowiecza oraz Gryficka Kolej Wąskotorowa.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Przez obszar gminy Rewal przebiega 13-kilometrowy odcinek drogi wojewódzkiej nr 102 łączący Kołobrzeg z Międzyzdrojami. System komunikacyjny gminy uzupełniają sieci dróg powiatowych (o łącznej długości 13 km) oraz dróg gminnych (o łącznej długości 56 km).

Połączenia kolejowe między miejscowościami gminy zapewnia Gryficka Kolej Wąskotorowa – jedyna w województwie czynna linia kolei wąskotorowej. Obecnie w gminie funkcjonuje 5 stacji: Trzęsacz, Rewal, Śliwin, Niechorze i Pogorzelica.

Rewal położony jest 25 km od stolicy powiatu Gryfic i ok. 110 km od Szczecina. W odległości 78 km od Rewala znajduje się Port Lotniczy Szczecin Goleniów obsługujący połączenia krajowe i zagraniczne.

Usługi transportowe na terenie gminy Rewal świadczą: PKS Gryfice, PKS Kamień Pomorski, Bart-Wall Lux Gryfice, Express Bus Kołobrzeg, KSK Bus Sławomir Kordaczuk, Ober-Trans Zenon Ober Pobierowo – usługi całoroczne, PKS Poznań, PKS Tomaszów Mazowiecki, PKS w Mławie, PKS w Kłodzku S.A., PKS TOUR Jelenia Góra, Hofi Travel Wałbrzych, Tatra Bus Zakopane, Inter Sp. z o.o. Strzelce Opolskie, MD-Trans Jaworzno, Max-Pol Sp. z o.o. Wałbrzych, Pol Bus PKS Wrocław, Arriva Bus Sp. o.o. Kołobrzeg, Lider Sp. J. Świdnica, Przewozy Osób Zbigniew Gołębiowski Międzyzdroje, Jeremiasz Nakrewicz Boguszów, Kry-Cha Łomnica – usługi sezonowe. Na terenie gminy działa także 9 koncesjonowanych przewoźników świadczących usługi taksówką osobową: Henryk Zienkiewicz, Józef Marchewka, Franciszek Witczak, Dariusz Jakubczyk, Dariusz Opalski, Krzysztof Domański, Leszek Wojciechowski, Robert Rogalski i Krzysztof Kujawa.

Ocenia się, że mieszkańcy wszystkich miejscowości w gminie mają dobry dostęp do usług komunikacyjnych.

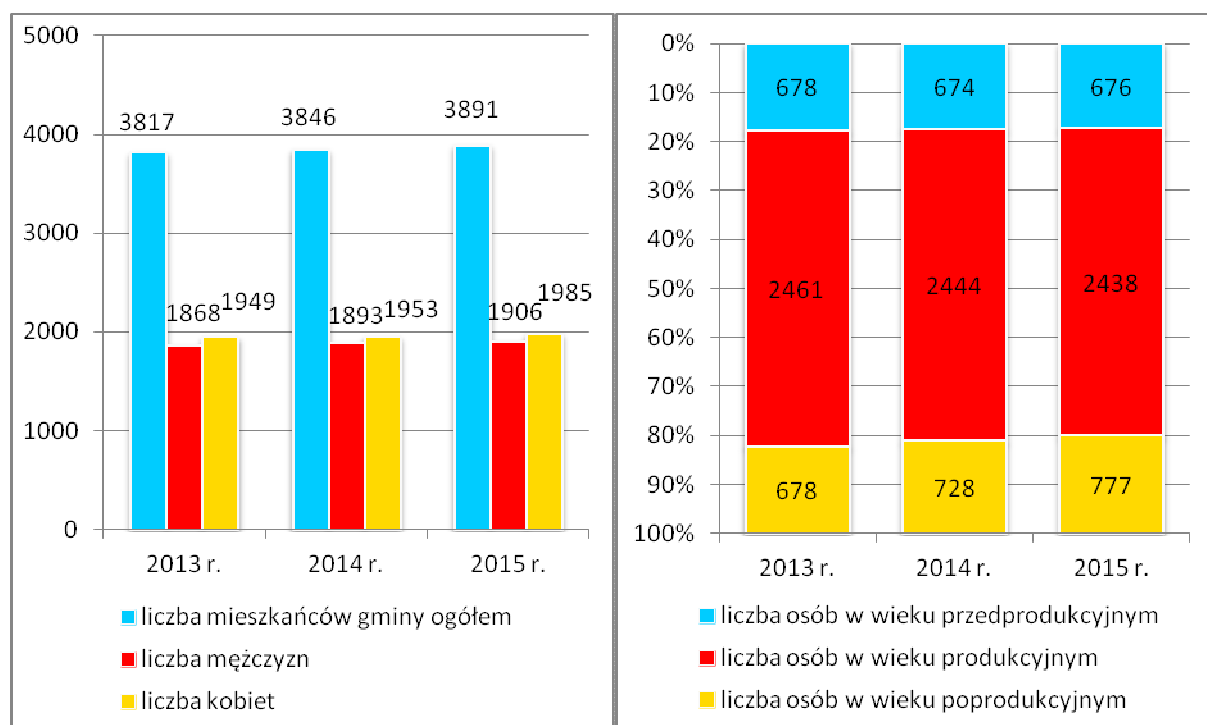
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE

W latach 2013-2015 liczba ludności gminy Rewal zwiększała się z roku na rok (z 3.817 w 2013 r. do 3.891 w 2015 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród ogółu mieszkańców gminy stanowiły kobiety (51,1% w 2013 r., 50,8% w 2014 r. 51 % w 2015 r.).

Na koniec 2015 roku średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 96 osób na 1 km² i była znacznie wyższa od średniej dla powiatu gryfickiego – 60 osób na 1 km². Ponadto szacuje się, że obok stałych mieszkańców na terenie gminy może przebywać ok. 1 mln turystów rocznie.

W analizowanym okresie na zbliżonym poziomie pozostawała liczba dzieci i młodzieży, systematycznie zmniejszała się liczba osób w wieku produkcyjnym, natomiast stale rosła liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2013-2015

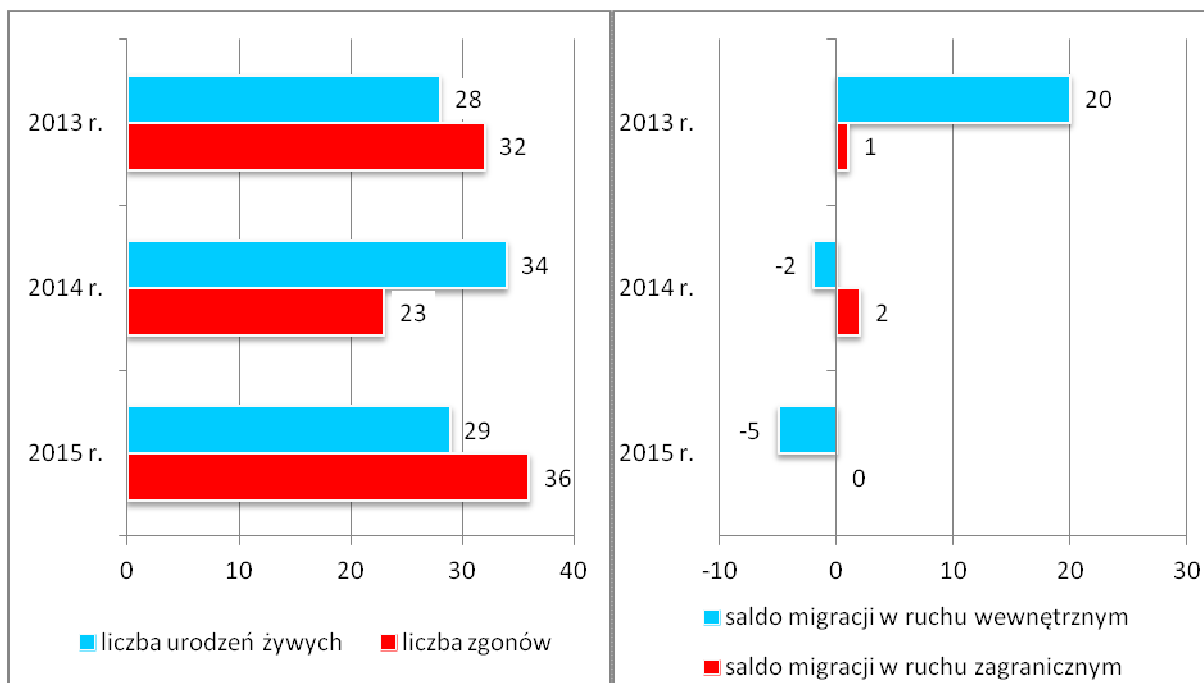

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Z analiz demograficznych wynika, że wzrost stałej ludności gminy jest bardzo niewielki, gmina przyciąga jednak mieszkańców sezonowych, którzy w okresie letnim prowadzą turystyczną działalność gospodarczą i posiadają nieruchomości o charakterze letniskowym.

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2013-2015

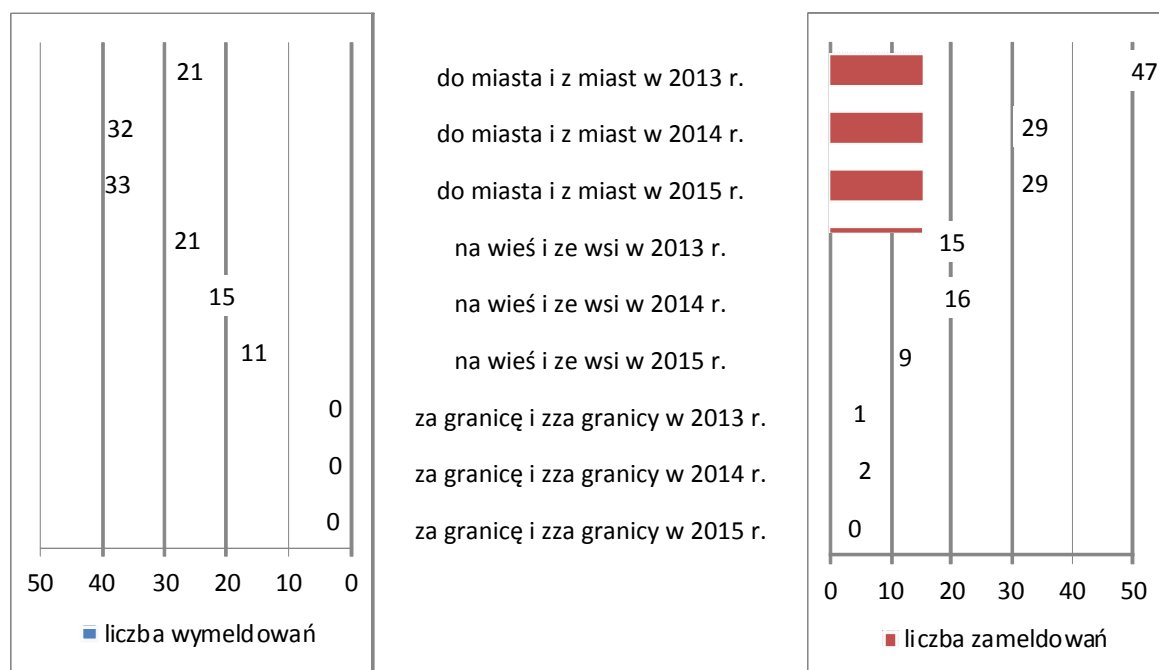

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Dla większości osób, które postanowiły się osiedlić w gminie, wcześniejszym miejscem zamieszkania były miasta, jak i inne obszary wiejskie, przy czym w latach 2014-2015 liczba nowych mieszkańców gminy, którzy poprzednio mieszkali w jednostkach miejskich, była niższa niż w 2013 roku.

Mieszkańcy gminy opuszczający jej teren w 2013 roku kierowali się zarówno do miast, jak i na inne obszary wiejskie, natomiast w latach 2014-2015 główny kierunek migracji stanowiły jednostki miejskie. W analizowanym okresie marginalne znaczenie miał ruch migracyjny odbywający się za granicę i z za granicę.

Dane szczegółowe na temat ruchu migracyjnego ludności gminy według typu i kierunku migracji przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2013-2015 według typu i kierunku migracji

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy podkreślić, iż przyjęty do badania trzyletni okres jest zbyt krótki, aby jednoznacznie zdefiniować charakter zachodzących zmian. Uwagę zwraca jednak malejący udział w populacji gminy dzieci, młodzieży i osób w wieku produkcyjnym oraz szybko rosnący odsetek osób starszych. Przypuszczać należy, że w niedługim czasie gmina zmagać się będzie z postępującym procesem starzenia się społeczności lokalnej, co w niedługiej perspektywie będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów.

Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2013-2015 liczba mieszkań w gminie Rewal zwiększała się z roku na rok (z 1.893 w 2013 roku do 1.910 w 2015 roku). W analizowanym okresie liczba nowo oddanych mieszkań w gminie wynosiła: po 11 w 2013 i 2014 roku oraz 14 w 2015 roku, a łączna liczba dostępnych w nich izb oraz powierzchnia użytkowa wyniosła odpowiednio: 87 i 2.482 m² w 2013 roku, 74 i 1.720 m² w 2014 roku oraz 79 i 2.038 m² w 2015 roku.

Z danych Urzędu Gminy Rewal wynika, że w latach 2013-2015 liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach gminy pozostawała na zbliżonym poziomie (169 w 2013 r., 173 w 2014 r. i 162 w 2015 r.). Wśród nich było 37 mieszkań socjalnych w 2013 roku, 55 w 2014 roku i 50 w 2015 roku.

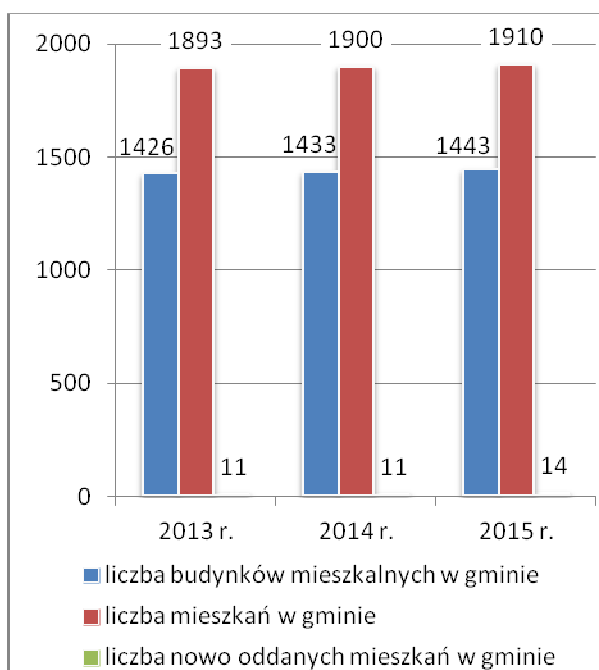
Łączna liczba dostępnych w nich izb oraz powierzchnia użytkowa wynosiła odpowiednio: 404 i 8.559 m² w 2013 roku, 389 i 8.233 m² w 2014 roku, 364 i 7.947 m² w 2015 roku. Z kolei przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę wyniosła odpowiednio: 50,6 m² i 17,4 m² w 2013 roku, 47,5 m² i 17,7 m² w 2014 roku oraz 49 m² i 19,6 m² w 2015 roku.

Zasoby mieszkań komunalnych powiększyły się w 2014 roku. Przybyło wówczas 21 nowych mieszkań (łączna liczba dostępnych w nich izb wyniosła 44, a łączna powierzchnia użytkowa – 825 m²).

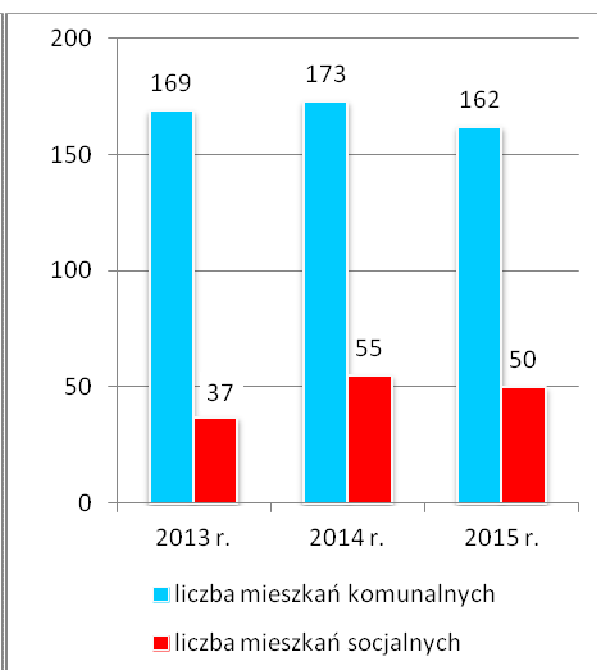
W latach 2013-2015 złożono odpowiednio 60, 44 i 61 wniosków o przydział mieszkania komunalnego z zasobów gminy, natomiast liczba oczekujących na mieszkanie socjalne wyniosła odpowiednio: 20, 15 i 23. W latach 2013-2014 wyrok eksmisyjny bez wskazania lokalu socjalnego otrzymały po 2 osoby, a w 2015 roku 1 osoba.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2013-2015

Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2013-2015

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny oraz Urząd Gminy Rewal.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2015 roku znakomita większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Dostęp do sieci wodociągowej, posiadało 99,5% mieszkań, ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 99,4% i 97,6% mieszkań, a do centralnego ogrzewania dostęp miało 89,6% mieszkań. Znacznie mniejsza była dostępność sieci gazowej w gminie – z gazu sieciowego korzystało 67,4% ludności (w sumie 1.754 czynne przyłącza do budynków mieszkalnych).

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy i realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2013-2015

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	33	23	21
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	385	286	250
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	84.887	60.939	53.302

Źródło danych: Urząd Gminy Rewal oraz Główny Urząd Statystyczny.

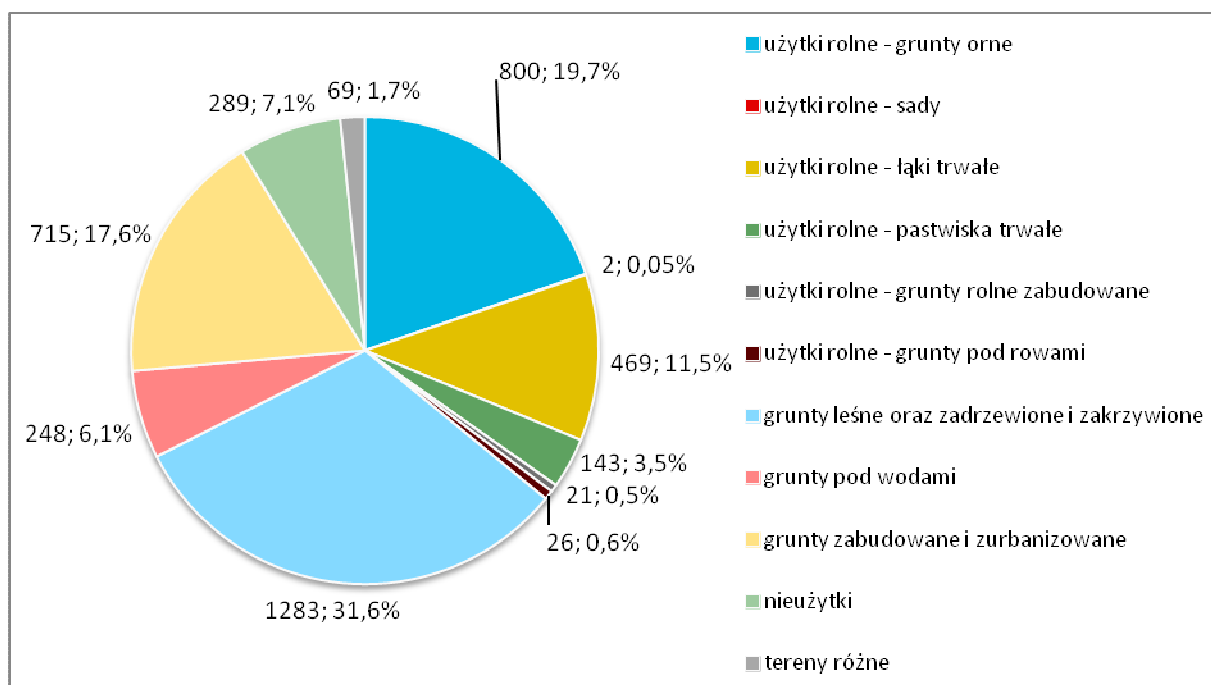
W latach 2013-2015 liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe zmniejszała się z roku na rok (z 33 w 2013 r. do 21 w 2015 r.), podobnie jak liczba przyznanych dodatków (z 385 w 2013 r. do 250 w 2015 r.) oraz wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 84.887 zł w 2013 r. do 53.302 zł w 2015 r.).

Warto dodać, iż w 2014 roku w gminie wypłacono 8 dodatków energetycznych na łączną kwotę 627 zł, natomiast rok później ich liczba wzrosła do 11 (na kwotę 1.237 zł). Ta forma pomocy udzielana jest osobom, którym przyznano dodatek mieszkaniowy oraz które są stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkują w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

4. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Rewal zaliczana jest do gmin turystyczno-rolniczych, charakteryzuje ją bark przemysłu i bogaty rynek usług, zwłaszcza turystycznych. Istotną rolę w gospodarce gminy odgrywa również rybołówstwo. W strukturze użytkowania gruntów przeważają użytki rolne (35,9%), wśród których grunty orne stanowią 19,7% a łąki i pastwiska łącznie 15%, a także grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (31,6%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

W północnej części gminy przeważają gleby bielcowe piaskowe, natomiast w jej południowej części występują gleby bagienne, mułowe i torfowe. Wśród gruntów ornych dominują gleby IV klasy bonitacyjnej zajmujące około 50% oraz gleby III klasy zajmujące prawie 30%. Wśród użytków zielonych przeważają gleby średnie zajmujące 60% powierzchni gruntów w gminie. Najlepsze gleby znajdują się pomiędzy Niechorzem a pradoliną przymorską na zachód od jeziora Liwia Łuża. Ocenia się, że panujące w gminie warunki rolno-przyrodnicze kwalifikują ją do średnio intensywnej produkcji zbożowo-okopowej oraz chowu bydła mlecznego. Od połowy lat czterdziestych XX wieku równoległe do rolnictwa w gminie prowadzone

jest rybołówstwo przybrzeżne i śródlądowe. Rybactwo śródlądowe koncentruje się na jeziorze Liwia Łuża.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku w gminie funkcjonowało 87 gospodarstw rolnych, w tym 82 gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą. Wśród nich było 7 gospodarstw małych o powierzchni do 1 ha, 31 gospodarstw o powierzchni od 1 do 5 ha, 24 gospodarstwa o powierzchni od 5 do 10 ha, 6 gospodarstw o powierzchni od 10 do 15 ha oraz 14 gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej.

W strukturze upraw dominowały zboża (uprawą zbóż zajmowało się 35 gospodarstw rolnych spośród 44 trudniących się uprawą), uprawiano także uprawy przemysłowe (12), ziemniaki (11), rzepak i rzepik (10) oraz buraki cukrowe (3). Zwierzęta gospodarskie utrzymywały 34 gospodarstwa w gminie; w 5 z nich było to bydło (łącznie 50 sztuk), w 6 trzoda chlewna (łącznie 153 sztuki), w 6 konie (łącznie 48 sztuk), a w 25 drób (łącznie 1.419 sztuk).

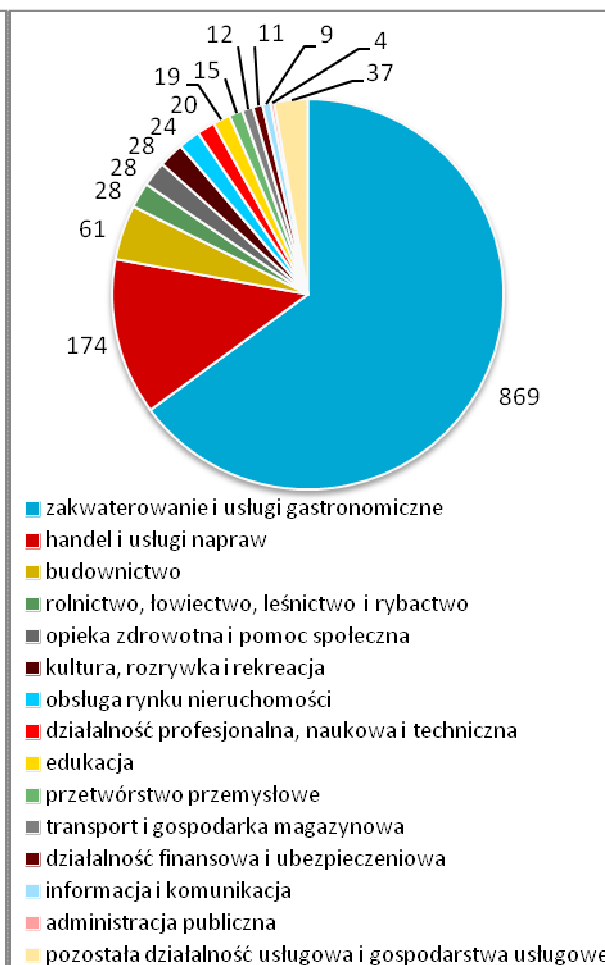
W latach 2013-2015 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie pomimo niewielkich wahań utrzymywała się na bardzo wysokim poziomie (1.386 w 2013 r., 1.356 w 2014 r., 1.373 w 2015 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (1.366 w 2013 r., 1.337 w 2014 r., 1.352 w 2015 r.). W 2015 roku dominującym rodzajem działalności gospodarczej prowadzonej w gminie były usługi zakwaterowania i gastronomiczne (869 podmiotów). Na kolejnych miejscach znajdowały się podmioty zajmujące się handlem oraz usługami w zakresie napraw (174) i budownictwem (61).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2013-2015

Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2015 roku

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Z uwagi na turystyczny charakter gminy szczególne znaczenie mają podmioty działające w obszarze obsługi ruchu turystycznego, które świadczą głównie usługi zakwaterowania i gastronomiczne.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Zasadnicze znaczenie ma tu sezonowość świadczonych usług. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2013-2015 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Rewal nieznacznie zmniejszała się z roku na rok (z 864 w 2013 roku do 847 w 2015 roku). Mimo iż dane te nie uwzględniają pełnej liczby osób zatrudnionych (nie obejmują osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9

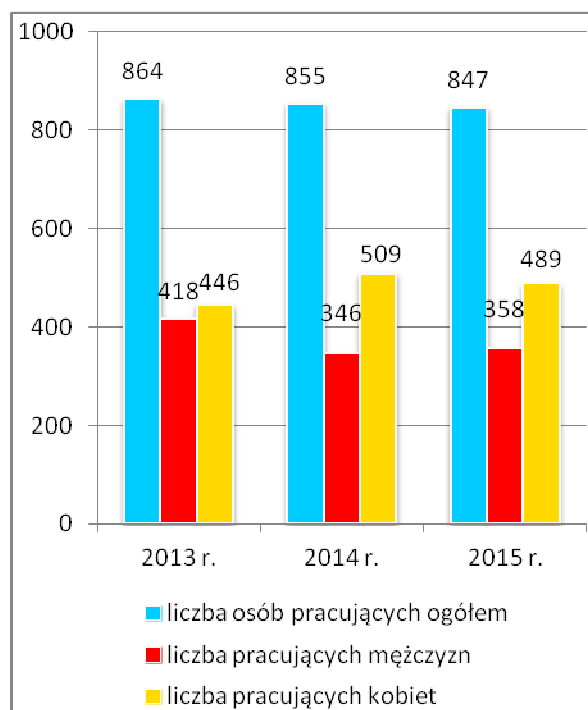
osób), na uwagę zasługuje większy w tym gronie odsetek kobiet niż mężczyzn (51,6% w 2013 r., 59,5% w 2014 r., 57,7% w 2015 r.).

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gryficach wynika z kolei, że w latach 2013-2015 liczba osób bezrobotnych w gminie zmniejszała się z roku na rok (z 310 w 2013 r. do 256 w 2015 r.). Wśród osób pozostających bez pracy w latach 2013-2014 większość stanowili mężczyźni (54,2% w 2013 r. i 51,1% w 2014 r.), a w 2015 roku – kobiety (51,6%).

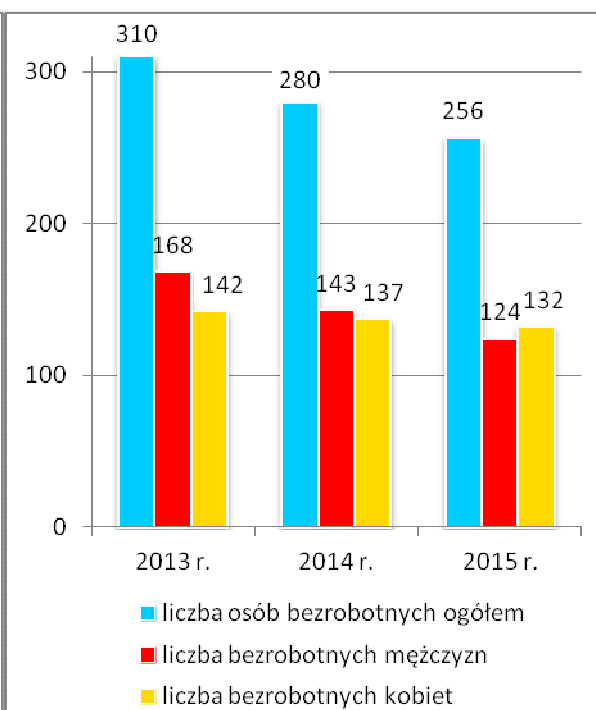
W latach 2013-2015 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym zmniejszał się z roku na rok. W 2013 roku wyniósł 12,6%, rok później osiągnął poziom 11,5%, a w 2015 roku spadł do 10,5%.

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 11. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2013-2015*

Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2013-2015

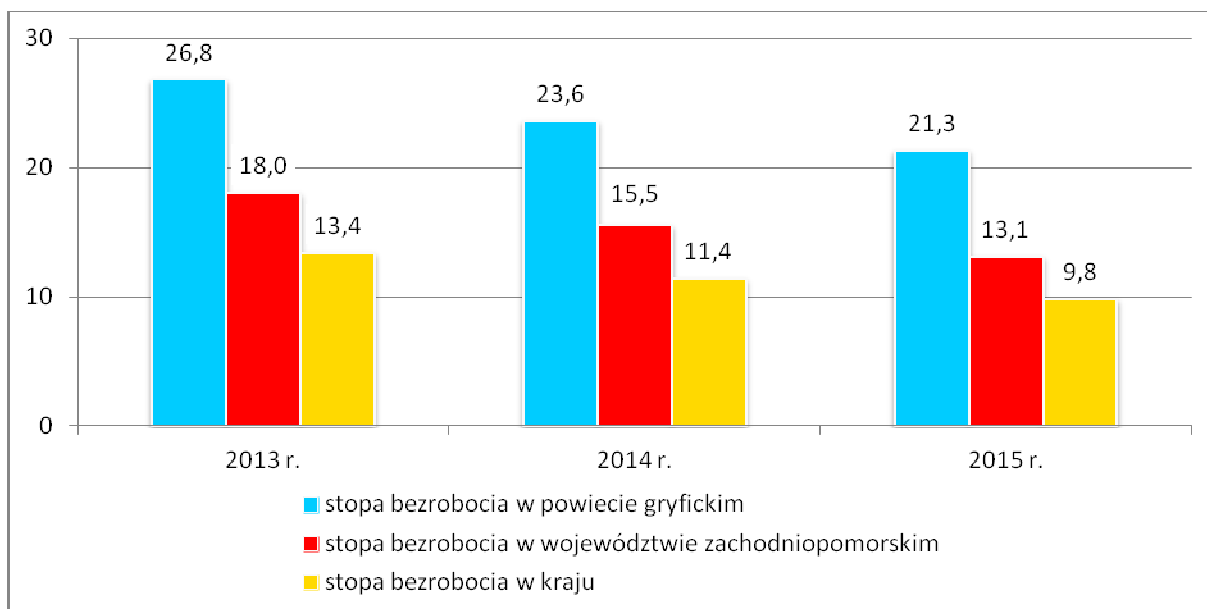

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Gryficach.

W latach 2013-2015 stopa bezrobocia w powiecie gryfickim była znacznie wyższa niż w województwie zachodniopomorskim i w kraju. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 13. Stopa bezrobocia w powiecie gryfickim, w województwie zachodniopomorskim i w kraju w latach 2013-2015 (w %)

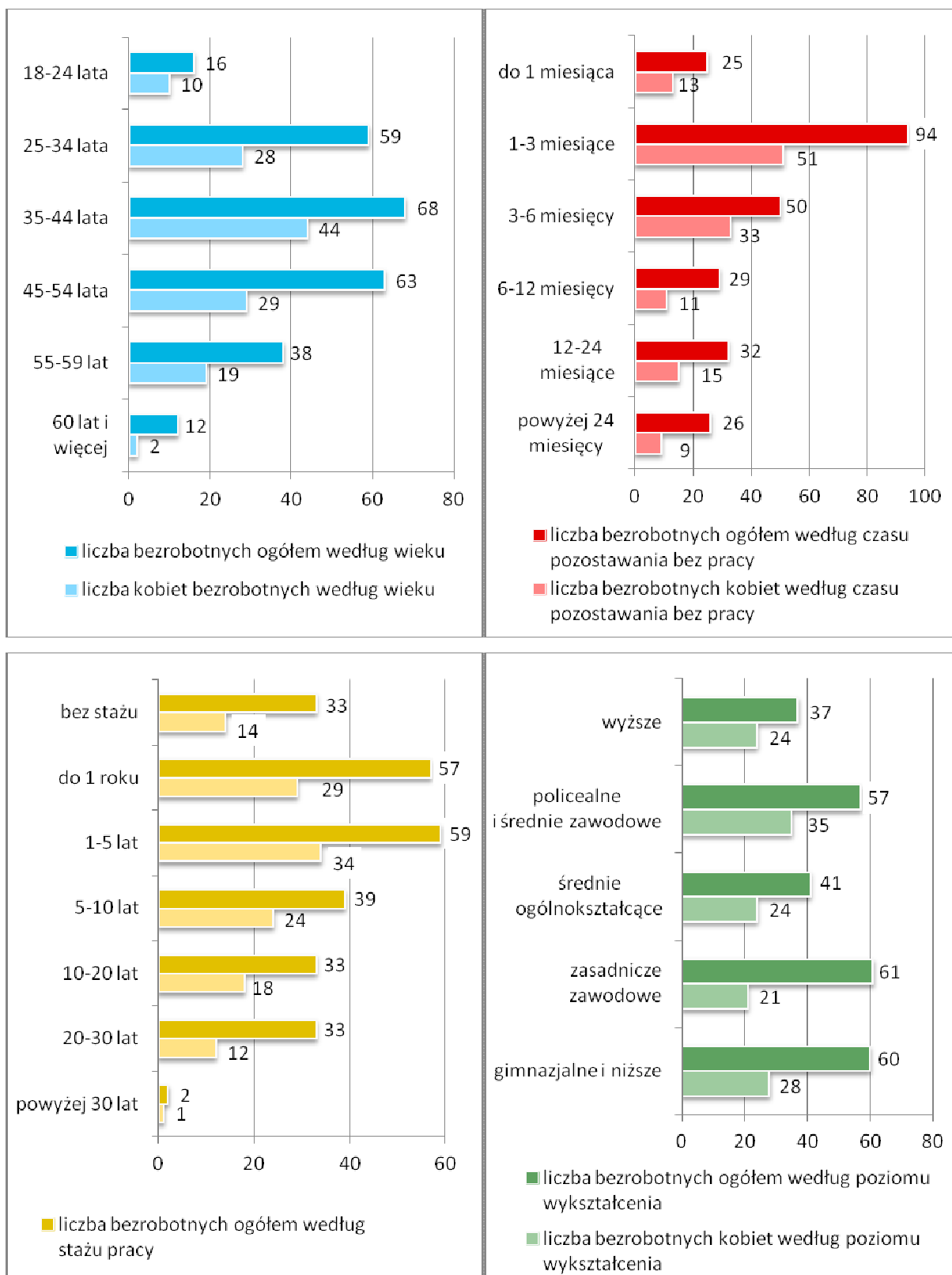
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2015 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (68 osób) i 45-54 lata (63 osoby), osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy (94 osoby), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (59 osób) i do roku (57 osób), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (61 osób) oraz gimnazjalnym i niższym (60 osób).

Największy odsetek kobiet wśród bezrobotnych odnotowano w gronie osób w wieku 35-44 lata (64,7%), pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy (66%), ze stażem pracy od 5 do 10 lat (61,5%), a także osób z wykształceniem wyższym (64,9%).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

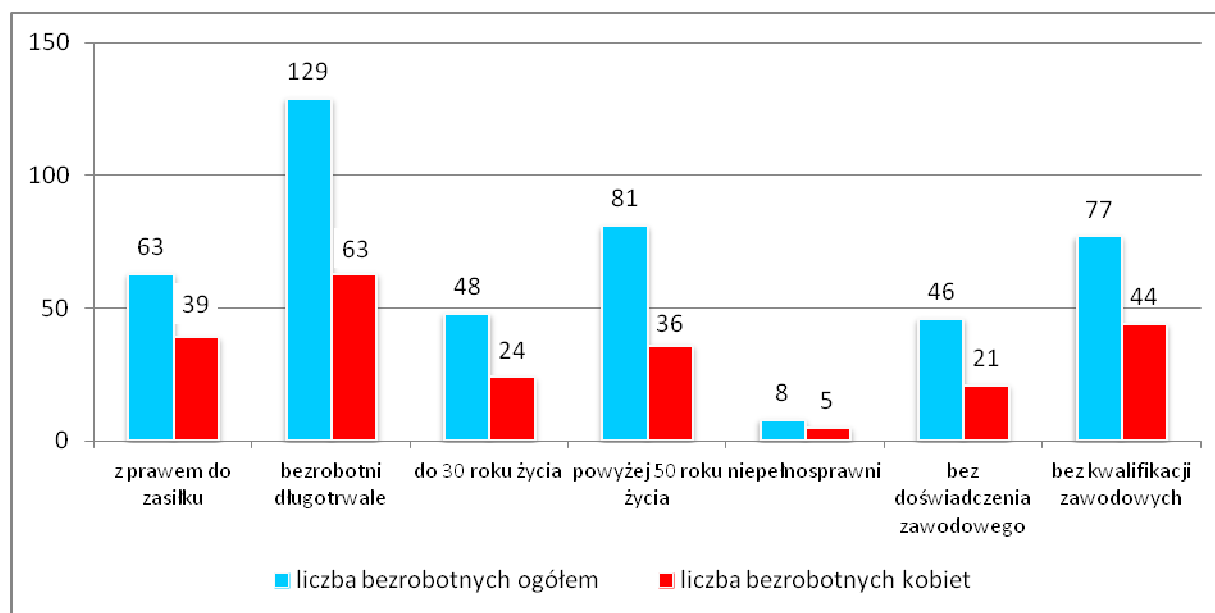
Wykresy 14-17. Bezrobotni w gminie na koniec 2015 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Gryficach.

Na koniec 2015 roku w strukturze osób bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby bez kwalifikacji zawodowych (77 osób) i bez doświadczenia zawodowego (46 osób). W gronie osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy najliczniejszą grupę stanowiły z kolei osoby długotrwale bezrobotne (129 osób) oraz osoby powyżej 50. roku życia (81 osób). Wybrane dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 18. Wybrane kategorie bezrobotnych w gminie na koniec 2015 roku

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Gryficach.

W 2015 roku w gminie Rewal na 1.000 mieszkańców pracowało 218 osób, a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 3.184,98 zł, co odpowiadało 76,7% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy, 52 osoby wyjeżdżały do pracy do innych gmin, a 138 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza gminy; saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wyniosło 86.

Analizując sytuację gospodarczą w gminie, należy podkreślić, iż podstawę jej funkcjonowania i rozwoju stanowi turystyka. Gmina Rewal charakteryzuje się bardzo wysoką liczbą prywatnych firm i przedsiębiorstw, których przedmiot działalności stanowią głównie usługi turystyczne; funkcjonują różnej kategorii obiekty noclegowe i gastronomiczne, działają podmioty w branży rozrywkowej. Gmina może się również poszczycić zarejestrowanym od 2009 roku produktem regionalnym jakim są Niechorskie Koreczki Neptuna – przysmak śledziowy wielokrotnie nagradzany na różnych konkursach.

Uzupełniające funkcje gminy wypełniają rolnictwo i rybactwo. Produkcja rolna jest jednak marginalna, a tradycyjne gospodarstwa przekształca się w agroturystyczne. Na terenie gminy funkcjonują dwie bazy rybackie usytuowane w Rewalu i w Niechorzu, gdzie stacjonuje łącznie około 20 jednostek połowowych. Poza sprzedażą hurtową rybacy prowadzą tzw. „sprzedaż z kutrów” dla turystów i mieszkańców, prowadzą również własną działalność gastronomiczną w bezpośredniej bliskości baz rybackich. W gminie nie ma jednak zaplecza składowo-przetwórczego.

Ponieważ większość dochodów mieszkańców gminy pochodzi z przemysłu turystycznego, w związku z sezonowym charakterem usług, na jej terenie występuje stosunkowo wysokie bezrobocie. Problem ten jest zauważalny, będąc jednym z głównych powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. W tej sytuacji zasadnym wydaje się wspieranie rozwoju już istniejących podmiotów gospodarczych w kierunku umożliwiającym stworzenie oferty całorocznej, np. poprzez udzielanie pomocy w dostępie do nowoczesnych technologii i innowacyjnych rozwiązań biznesowych.

Z uwagi na duże zapotrzebowanie na produkty rolne w sezonie turystycznym, warto również zwrócić uwagę na niewykorzystany potencjał rolniczy gminy – wspomagając rozwój gospodarstw rolnych w produkcji, szczególnie warzyw i owoców, np. poprzez pomoc w stworzeniu grup producenckich.

Rozważając położenie mieszkańców gminy pozostających bez zatrudnienia, należy podjąć działania w kierunku zaktywizowania osób biernych zawodowo oraz zwiększania ich kompetencji i kwalifikacji przydatnych na rynku pracy, m.in. przy wykorzystaniu środków unijnych. Z uwagi na fakt, iż bezrobocie jest zauważalnym problemem w gminie, istotne korzyści mogłoby również przynieść zainicjowanie procesu tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, np. spółdzielni socjalnych. Podmioty takie powstają z myślą o mających trudności w znalezieniu pracy osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym i stanowią nie tylko instrument walki z bezrobociem, ale także aktywizacji zawodowej osób marginalizowanych.

5. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Rewal funkcjonują: 3 przedszkola, 3 szkoły podstawowe, 2 gimnazja. Placówki połączone są organizacyjnie w zespoły szkół. Na terenie gminy działa również Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Rewalu, dla którego organem prowadzącym jest powiat gryficki. W strukturach placówki znajduje się gimnazjum i zasadnicza szkoła zawodowa.

Na terenie gminy nie ma żłobka, co powoduje, że nie są zaspokajane potrzeby w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3, oraz szkoły ponadgimnazjalnej – młodzież może jednak kontynuować naukę m.in. w Gryficach, Trzebiatowie, Kamieniu Pomorskim i Kołobrzegu, gdzie znajdują się szkoły zawodowe, technika i licea.

Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Zespół Szkół Sportowych w Rewalu Organ prowadzący: Gmina Rewal	ul. Szkolna 1, 72-344 Rewal
	w tym: Przedszkole Publiczne w Rewalu	
	Szkoła Podstawowa im. kpt. ż. w. Konstantego Maciejewicza w Rewalu	
	Gimnazjum Publiczne im. kpt. ż. w. Konstantego Maciejewicza w Rewalu	
2.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Niechorzu Organ prowadzący: Gmina Rewal	ul. Szczecińska 6, 72-350 Niechorze
	w tym: Przedszkole Publiczne im. Sindbada Żeglarza w Niechorzu	
	Szkoła Podstawowa im. Leonida Teligi w Niechorzu	
3.	Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Jana Pawła II w Pobierowie Organ prowadzący: Centrum Edukacyjne Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej	ul. Kościuszki 2, 72-346 Pobierowo
	w tym: Katolicka Szkoła Podstawowa	
	Katolickie Gimnazjum	
4.	Katolickie Przedszkole w Pobierowie	ul. Kościuszki 2, 72-346 Pobierowo
5.	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Rewalu Organ prowadzący: Powiat Gryficki	ul. Klifowa 17, 72-344 Rewal
	Gimnazjum Specjalne przy MOW w Rewalu	

	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna przy MOW w Rewalu.	
--	---	--

Źródło danych: Urząd Gminy Rewal.

W roku szkolnym 2014/2015 do placówek przedszkolnych uczęszczało łącznie 119 dzieci, w szkołach podstawowych naukę pobierało w sumie 292 uczniów, a w gimnazjach 166 uczniów. W placówkach oświatowych zatrudnionych było łącznie 95 nauczycieli, z czego 6 nauczycieli w przedszkolach, 50 nauczycieli w szkołach podstawowych, a 39 nauczycieli w gimnazjach.

Placówki oświatowe w gminie zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, świetlicy, biblioteki, stołówki i sprzętu komputerowego, organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu zainteresowań i umiejętności uczniów, wyrównywaniu ich szans edukacyjnych i doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy prowadzący gimnazjum i zasadniczą szkołę zawodową jest placówką resocjalizacyjną dla chłopców niedostosowanych społecznie w wieku 13-18 lat w normie intelektualnej i upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim. Wychowankowie objęci są opieką całodobową i całoroczną. W Ośrodku udzielana jest pomoc psychologiczno-pedagogiczna. Przyjęcie do placówki odbywa się na podstawie prawomocnego postanowienia sądu.

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, 12,1% ludności gminy Rewal posiadało wykształcenie wyższe, 2,8% policealne, 17,5% średnie ogólnokształcące, a 12,5% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymowało się 25,4% mieszkańców, gimnazjalnym 5,6%, 22,3% podstawowym ukończonym, a 2% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa zachodniopomorskiego mieszkańcy gminy Rewal charakteryzowali się niższym poziomem wykształcenia. Największy odsetek kobiet posiadał wykształcenie podstawowe ukończone (25,5%) i średnie ogólnokształcące (19,4%), z kolei mężczyźni najczęściej mieli wykształcenie zasadnicze zawodowe (33,5%) oraz podstawowe ukończone (18,9%).

6. KULTURA, SPORT I REKREACJA, TURYSTYKA

Do 30 stycznia 2017 roku główną instytucją prowadzącą działalność kulturalną w gminie Rewal był Gminny Ośrodek Kultury w Rewalu. Ośrodek zajmował się prowadzeniem wielokierunkowej działalności w zakresie upowszechniania kultury. W szczególności było to: edukacja, wychowanie i krzewienie kultury wśród dzieci, młodzieży i dorosłych; tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, rozwoju rękodzieła i folkloru; rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży realizowane poprzez działalność świetlic wiejskich oraz tworzenie warunków do gromadzenia i kompletowania eksponatów obrazujących region nadmorski realizowane poprzez działalność muzealną. Ośrodek zajmował się również organizowaniem imprez kulturalnych i festynów na szczeblu lokalnym. Placówka wykonywała swoje zadania przy pomocy: Muzeum Rybołówstwa z siedzibą w Niechorzu, świetlic wiejskich w Śliwinie, Pustkowie i Rewalu oraz Amfiteatru w Rewalu.

W ramach prowadzonej działalności kulturalnej GOK organizował wystawy artystyczne i wernisaże, przedstawienia teatralne, koncerty i projekcje filmów oraz wspierał imprezy artystyczne i rozrywkowe.

Z dniem 30 stycznia 2017 roku Gminny Ośrodek Kultury w Rewalu został zlikwidowany, a na jego miejsce uchwałą Nr XLII/214/17 Rady Gminy Rewal powołana została nowa instytucja kultury o zmienionym profilu działalności, tj. Muzeum. Do zakresu działania Muzeum należy upowszechnianie wiedzy o tradycjach rybołówstwa morskiego i historii ziemi Wybrzeża Rewalskiego oraz gromadzenie, udostępnianie i trwała ochrona zbiorów.

W działalność kulturalną na terenie gminy aktywnie włączają się gminne placówki oświatowe, lokalne parafie, rady sołeckie a także organizacje pozarządowe. Szczególny udział ma Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Szacuje się, że z oferty gminnych placówek kulturalnych, które zatrudniają łącznie 10 pracowników korzysta rocznie około 2.000 mieszkańców.

Na terenie gminy Rewal działają 3 biblioteki. Dwie z nich są placówkami szkolno-publicznymi, których oferta skierowana jest zarówno do uczniów, mieszkańców, jak i turystów; są to: Biblioteka Szkolno-Publiczna w Rewalu przy Zespole Szkół Sportowych (ul. Szkolna 1, 72-344 Rewal) i Biblioteka Szkolno-Publiczna przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Niechorzu (ul.

Szczecińska 6, 72-350 Niechorze). Z kolei z biblioteki przy Zespole Szkół Ogólnokształcących im. Jana Pawła II w Pobierowie (ul. Kościuszki 2, 72-346 Pobierowo) mogą korzystać uczniowie, nauczyciele i inni pracownicy szkoły oraz rodzice.

Biblioteki w gminie Rewal zatrudniają łącznie 3 etatowych pracowników, szacuje się, że z ich oferty korzysta 420 osób rocznie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2015 roku księgozbiór w bibliotekach dostępnych publicznie liczył 29.368 woluminów, dokonano w nich 3.566 wypożyczeń na zewnątrz dla 375 czytelników.

Funkcjonujące w gminie Muzeum Rybołówstwa Morskiego w Niechorzu ukazuje specyfikę zawodu rybaka oraz interesujący wycinek kultury pomorskiej. Oprócz stałej ekspozycji poświęconej rybołówstwu morskemu, muzeum organizuje liczne wystawy czasowe, odbywają się tu również spotkania, wykłady, warsztaty, a nawet spektakle teatralne. W ramach zajęć edukacyjnych organizowane są m.in. lekcje muzealne i zajęcia dla osób niepełnosprawnych, w szczególności z dysfunkcjami audiowizualnymi.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Muzeum Rybołówstwa Morskiego w Niechorzu	al. Bursztynowa 28, 72-350 Niechorze
2.	Świetlica Wiejska w Rewalu	ul. Słowackiego 1, 72-344 Rewal
3.	Świetlica Wiejska w Śliwinie	al. Lipowa 16, Śliwin, 72-344 Rewal
4.	Świetlica Wiejska w Pustkowie	ul. Słoneczna 3, Pustkowo, 72-344 Rewal

Źródło danych: Urząd Gminy Rewal.

Popularyzacją kultury fizycznej, organizowaniem zajęć, zawodów i imprez sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy zajmują się głównie pracownicy Referatu Sportu i Rekreacji Urzędu Gminy Rewal oraz kluby sportowe, zarówno w ramach własnej działalności, jak i we współpracy z innymi podmiotami. Aktywną działalność sportową w gminie prowadzą: Ludowy Klub Sportowy „Wybrzeże Rewalskie” Rewal (dyscyplina – piłka nożna), Uczniowski Klub Sportowy Volleyball Niechorze (dyscyplina – siatkówka), Uczniowski Klub Sportowy Rewal (dyscyplina – badminton), Klub Jeździecki „Czahary” Pogorzelica (dyscyplina – jeździectwo).

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. W jej skład wchodzi profesjonalne kompleksy sportowo-

rekreacyjne przeznaczone zarówno dla grup sportowych, jak i mieszkańców oraz turystów. Wykaz głównych obiektów sportowo-rekreacyjnych zawiera poniższa tabela.

Tabela 4. Najważniejsze obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie

lp.	nazwa obiektu	adres obiektu
1.	Kompleks Sportowy Pobierowo	ul. Moniuszki 4, 72-346 Pobierowo
2.	Kompleks Sportowy Rewal	ul. Szkolna 1, 72-344 Rewal
3.	Kompleks Sportowy Niechorze	ul. Leśna 3, 72-350 Niechorze
4.	Hala sportowa Pobierowo	ul. Kościuszki 4, 72-346 Pobierowo
5.	Hala sportowa Niechorze	ul. Śląska 4, 72-350 Niechorze

Źródło danych: Urząd Gminy Rewal.

Na terenie gminy znajdują się również boiska sportowe, korty tenisowe, sztuczne lodowisko, skate park, siłownie i wypożyczalnie rowerów.

Walory krajobrazowe gminy Rewal, czyste plaże i najwyższa jakość gminnych kąpielisk udokumentowana prestiżowym certyfikatem „Błękitnej flagi” sprawiają, że jej teren jest postrzegany jako niezwykle atrakcyjny turystycznie. Szacuje się, że każdego roku gminę odwiedza ponad milion turystów z kraju i zagranicy. Największym atutem gminy jest ok. 18 km czystych, szerokich plaż. Na jej atrakcyjność składają się jednak także inne walory, jak np. ciekawe obiekty, imprezy kulturalno-rozrywkowe i sportowe, atrakcyjne zabytki.

Baza turystyczna na terenie gminy uznawana jest za jedną z najbogatszych na całym polskim wybrzeżu. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2015 roku na terenie gminy znajdowało się 166 obiektów zbiorowego zakwaterowania, w tym 31 całorocznych, gdzie były łącznie 13.903 miejsca noclegowe. W gminie znajdują się obiekty noclegowe o różnym standardzie, zarówno hotele, jak i pensjonaty, ośrodki wypoczynkowe, campingowe, pola namiotowe i inne, funkcjonują restauracje, bary, pizzerie, lodziarnie. Warto w tym miejscu odnotować, że w Pobierowie działa Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Fala” (ul. Mickiewicza 19, 72-346 Pobierowo), dla którego organem prowadzącym jest gmina.

W gminie Rewal znajduje się także jedno z najlepszych na polskim wybrzeżu miejsc do uprawiania paralotniarstwa zlokalizowane na odcinku klifowego wybrzeża między Trzęsaczem a Rewalem.

Przez gminę przebiegają 3 szlaki turystyczne: Szlak Nadmorski im. Czesława Piskorskiego prowadzący przez całe wybrzeże Pomorza Zachodniego (w gminie przez Pobierowo, Pustkowo, Trzęsacz, Rewal i Niechorze), Szlak Pobrzeża Rewalskiego oraz Szlak Liwiej Łuży.

7. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Rewal funkcjonują 2 zakłady opieki zdrowotnej (1 z nich posiada filię) prowadzonych jest 6 prywatnych praktyk lekarskich oraz działa 5 aptek. Dane szczegółowe na temat zakładów opieki zdrowotnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Zakład Opieki Zdrowotnej „Majewski-Med“ w Rewalu	ul. Warszawska 31, 72-344 Rewal
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk“ w Niechorzu	ul. Mazowiecka 2/3 72-350 Niechorze
3.	Zakład Opieki Zdrowotnej „Majewski-Med“ w Rewalu, Filia w Pobierowie	ul. Grunwaldzka 79, 72-346 Pobierowo

Źródło danych: Urząd Gminy Rewal.

W ramach Zakładu Opieki Zdrowotnej „Majewski-Med“ w Rewalu i jego Filii w Pobierowie działają: poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, poradnia pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej, punkt szczepień (tylko w Rewalu) i gabinet zabiegowy z EKG. Z kolei w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Medyk“ w Niechorzu funkcjonują: poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i poradnia stomatologiczna.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2014-2015 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej była wyższa niż w 2013 roku. W 2013 roku wyniosła ona 31.878, rok później 33.723, a w 2015 roku 33.811. Zwiększyła się także liczba porad udzielonych w gminie w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W 2013 roku wyniosła ona 32.774, rok później 34.563, a w 2015 roku 34.772.

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne (w tym w warunkach zamkniętych) oraz opiekę nocną i świąteczną dla mieszkańców gminy realizuje Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Gryficach (ul. Niechorska 27, 72-300 Gryfice), w ramach którego funkcjonują m.in.: Szpital Specjalistyczny „Medicam” w Gryficach, Szpital „Medicam” w Resku, Centrum Opieki

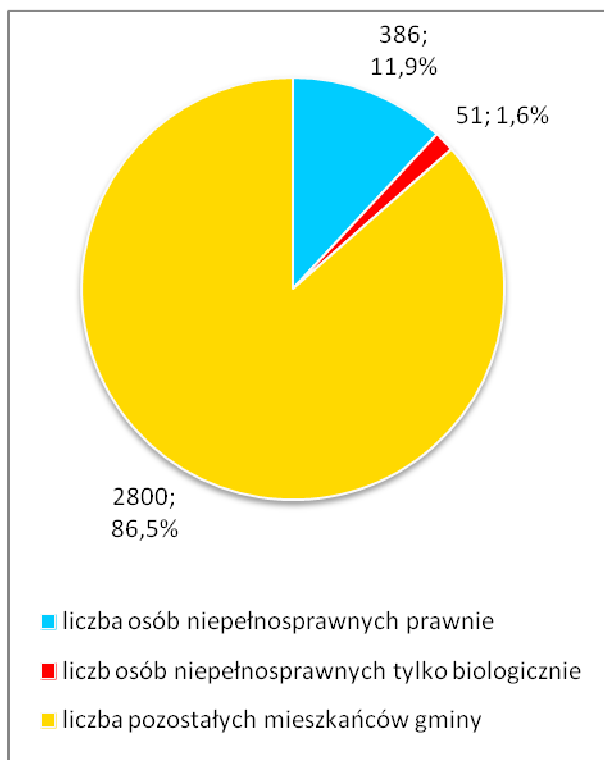
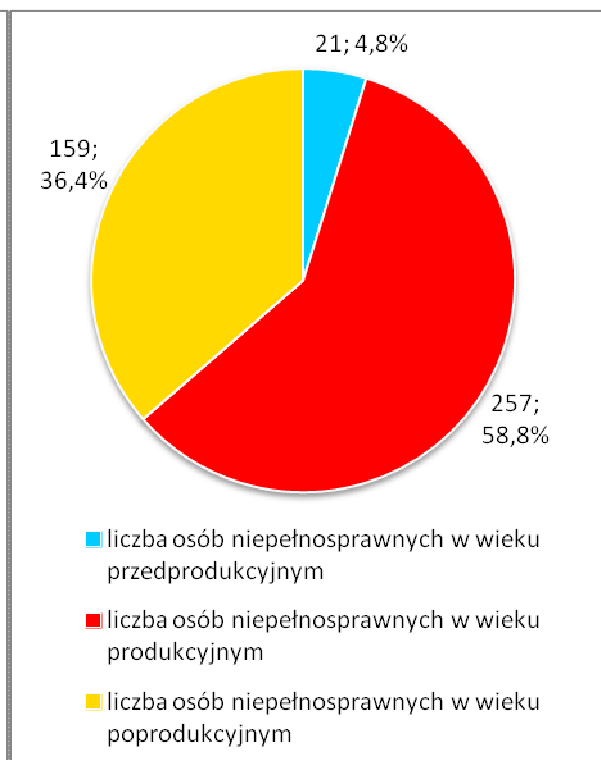
Długoterminowej „Medicam” w Resku, Szpital Psychiatryczny „Medicam” w Gryficach, Centrum „Rehabilitacji Medicam” w Gryficach, Przychodnia Specjalistyczna „Medicam” w Gryficach oraz Przychodnia „Medicam” w Resku.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu ponad dziesięciu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

W 2002 roku w gminie Rewal mieszkało 437 osób niepełnosprawnych, w tym 203 mężczyzn i 234 kobiety. Wśród nich zdecydowaną większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (386 osób, tj. 88,3%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 51 osób (11,7%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy był wysoki i wynosił 13,5%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (257 osób, tj. 58,8%) i poprodukcyjnym (159 osób, tj. 36,4%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 19. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku**Wykres 20. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku**

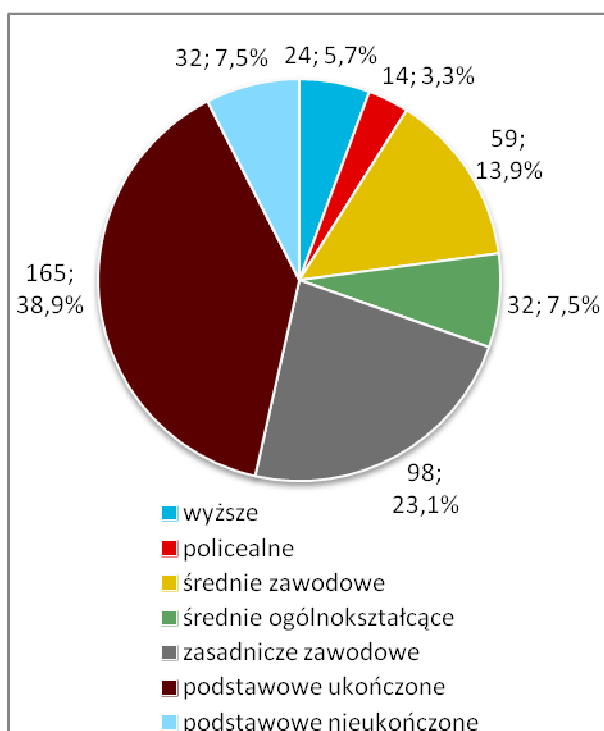
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 12,9% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku poprodukcyjnym, wynosił on bowiem 36,3%.

Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (165 osób, tj. 38,9%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (369 osób, tj. 84,4%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

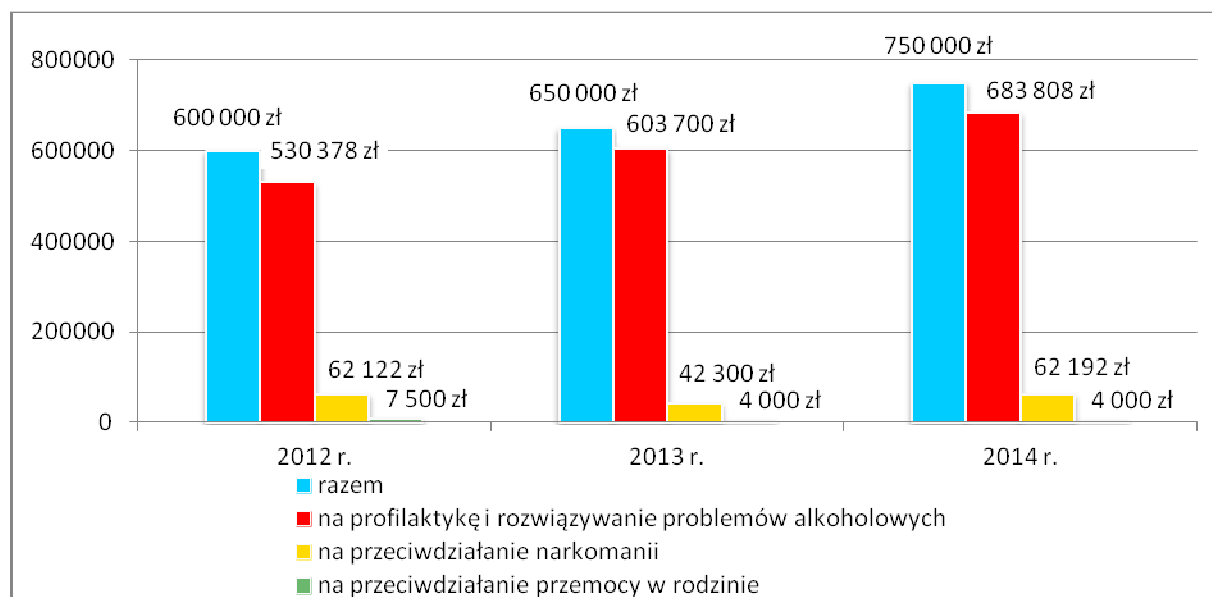
Dane zamieszczone w powyższym zestawieniu pozwalają określić szacunkową liczbę mieszkańców gminy Rewal dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Z wyliczeń wynika, że na jej terenie żyje ok. 80 osób uzależnionych od alkoholu (2% populacji), ok. 155 osób współuzależnionych (4% populacji), ok. 195-270 osób pijących szkodliwie alkohol (5-7% populacji), 155 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (4% populacji) oraz ok. 205 ofiar przemocy domowej w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. Analizując powyższe dane należy mieć świadomość, iż nie odzwierciedlają one w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie

oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Rewal w latach 2013-2015.

Wykres 23. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2013-2015

Źródło danych: Urząd Gminy Rewal.

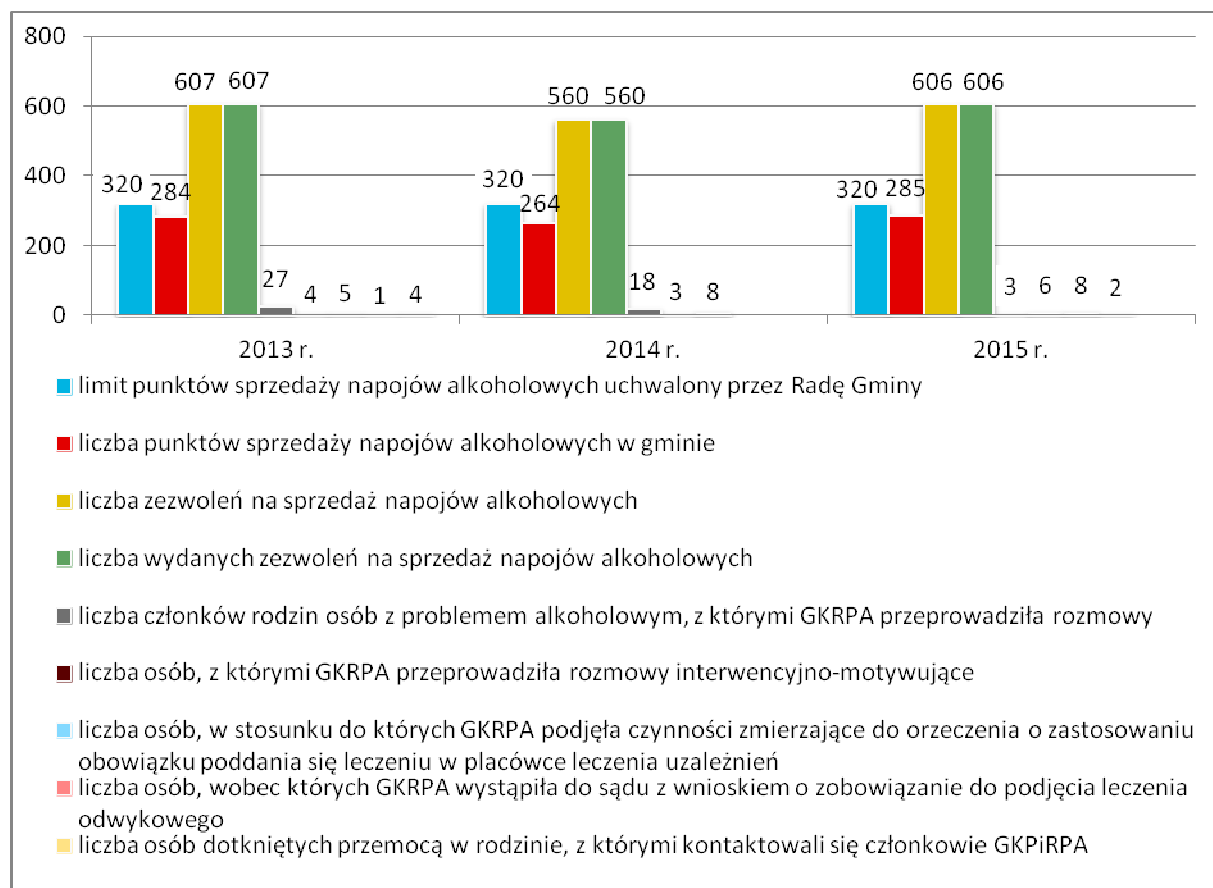
W latach 2013-2015 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii oraz przemocy w rodzinie zwiększała się z roku na rok (z 600.000 zł w 2013 r. do 750.000 zł w 2015 r.). Wpływ na to miał stały wzrost kwot przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracją społeczną osób uzależnionych w gminie Rewal zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Do jej ustawowych zadań należy m.in.: podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych oraz kontrola

przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawania napojów alkoholowych.

Wybrane dane dotyczące działań podejmowanych przez Komisję, a także lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2013-2015

Źródło danych: Urząd Gminy Rewal.

W latach 2013-2015 uchwalony przez Radę Gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był taki sam (320 w każdym roku). Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych ulegała wahaniom (284 w 2013 r., 264 w 2014 r., 285 w 2015 r.), podobnie jak liczba obowiązujących i wydanych zezwoleń na ich sprzedaż (607 w 2013 r., 560 w 2014 r., 606 w 2015 r.). Jednocześnie w analizowanym okresie GKRPA nie przeprowadziła żadnej kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Warto dodać, że w latach 2013-2015 nie wydano żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W analizowanym okresie liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy, zmniejszała się z roku na rok (27 w 2013 r., 18 w 2014 r., 3 w 2015 r.), a liczba osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące, była na zbliżonym poziomie (4 w 2013 r., 3 w 2014 r., 6 w 2015 r.).

W analizowanym okresie GKRPA podejmowała również czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (wobec 5 w 2013 r., 8 w 2014 r. i 8 w 2015 r.), a także występowała w tej sprawie do sądu (w przypadku 1 osoby w 2013 r. i 2 osób w 2015 r.). W 2013 roku członkowie GKRPA kontaktowali się z 4 osobami dotkniętymi problemem przemocy w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy odgrywają: w Rewalu – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji, a także placówki oświatowe i ochrony zdrowia, Szpital Psychiatryczny „Medicam” w Gryficach (Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Oddział Psychiatryczny – Pododdział Detoksykacji), Przychodnia Specjalistyczna „Medicam” w Gryficach (Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia), Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu w Szczecinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Punkt Interwencji Kryzysowej w Gryficach oraz Klub Abstynenta „Rega” w Gryficach.

Dane szczegółowe na ich temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa jednostki	adres jednostki
Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rewalu	ul. ul. Mickiewicza 19, 72-344 Rewal
Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Rewalu	ul. Warszawska 31, 72-344 Rewal
Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	ul. Warszawska 31, 72-344 Rewal
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu	ul. Warszawska 31, 72-344 Rewal
Komisariat Policji w Rewalu	ul. ul. Mickiewicza 21, 72-344 Rewal

Szpital Psychiatryczny „Medicam” w Gryficach (Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu, Oddział Psychiatryczny – Pododdział Detoksykacji)	ul. Niechorska 27, 72-300 Gryfice
Przychodnia Specjalistyczna „Medicam” w Gryficach (Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia)	ul. Niechorska 27, 72-300 Gryfice
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu w Szczecinie	ul. Ostrowska 7, 71-757 Szczecin
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach	ul. Dworcowa 22, 72-300 Gryfice
Punkt Interwencji Kryzysowej w Gryficach	ul. Dworcowa 22, 72-300 Gryfice
Klub Abstynenta „Rega” w Gryficach	ul. Wojska Polskiego 23, 72-300 Gryfice

Źródło danych: Urząd Gminy Rewal.

W ramach działającego w gminie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego usługi świadczą: Instruktor terapii uzależnień (osoba posiadająca certyfikat instruktora terapii uzależnień nadany przez PARPA), psycholog oraz prawnik. Obejmują one: dostarczanie informacji o możliwościach podejmowania profesjonalnej terapii, motywowanie i kierowanie do leczenia, udzielanie wsparcia i pomocy psychospołecznej osobom po zakończeniu terapii odwykowej i ich rodzinom, udzielanie wsparcia oraz porad rodzinom, w których występuje przemoc i uzależnienia itp. W latach 2013-2015 ze wsparcia w Punkcie skorzystało odpowiednio 21, 18 i 12 osób z problemem alkoholowym oraz, w 2015 roku, 2 dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików).

Pomocą obejmowane były również osoby wobec których istniało podejrzenie stosowania przemocy ze strony osób najbliższych (rodziny) – w 2013 - 3 roku, w 2014 - 4 roku i 4 w 2015 roku oraz osoby stosujące przemoc – po 2 w 2013 i 2014 roku.

Tematyka porad i konsultacji prawnych dotyczyła w większości spraw z zakresu prawa rodzinnego (alimenty, rozwody, pozbawienie/ograniczenie władzy rodzicielskiej), sądowego postępowania egzekucyjnego, prawa spadkowego, praw lokatorów, zabezpieczenia społecznego. Problemy osób korzystających z porad i konsultacji w większości przypadków związane były z pojawiającymi się w rodzinie problemami alkoholowymi i przemocą. Zakres porad i konsultacji był zróżnicowany, w niektórych przypadkach korzystający chcieli jedynie zasięgnąć informacji o przysługujących im uprawnieniach i możliwościach, w większości jednak była to pomoc przy sporządzaniu konkretnych pism procesowych (pozwy, wnioski, skargi na czynności komornika).

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rewalu wynika, że w latach 2013-2015 liczba rodzin objętych wsparciem z powodu alkoholizmu była zbliżona (3 rodziny liczące 6 osób w 2013 r., 4 rodziny liczące 10 osób w 2014 r., 4 rodziny liczące 9 osób w 2015 r.). Z powodu przemocy w rodzinie wsparcia udzielano jedynie w 2013 roku (1 rodzinie liczącej 4 osoby), natomiast narkomania była powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie w 2013 (dla 1 rodziny liczącej 4 osoby) i 2015 roku (dla 1 osoby).

W latach 2013-2014 w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie działała 1 grupa robocza zajmująca się indywidualnymi przypadkami wystąpienia przemocy w rodzinie, a w 2015 roku 4 grupy robocze. W 2015 roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 9 formularzy Niebieska Karta „A”, w tym 5 formularzy od przedstawicieli policji, a 4 od przedstawicieli pomocy społecznej. W 8 przypadkach po rozpoznaniu sytuacji rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań. Na koniec 2015 roku zakończonych zostało 8 procedur.

Według danych Komisariatu Policji w Rewalu, w 2015 roku na terenie gminy Rewal odnotowano 33 przestępstwa polegające na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości, 29 przestępstw narkotykowych polegających na posiadaniu, wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz 7 przypadków znęcania się nad rodziną.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych i placówkach wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, prelekcji i pogadanek, spektakli i konkursów profilaktycznych, festynów i innych imprez plenerowych oraz imprez sportowych, skierowanych do grup rówieśniczych programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, szkoleń/warsztatów dla rodziców, nauczycieli i wychowawców, wycieczek dla dzieci i młodzieży oraz zajęć w świetlicach szkolnych i wiejskich.

Ze sprawozdania Gminy Rewal za rok 2015r. z działalności samorządu w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych do Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 2015 roku programami profilaktycznymi rekomendowanymi przez Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii lub Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych objęto 268 dzieci, 9 nauczycieli i 15 rodziców, innymi

programami profilaktycznymi – 178 dzieci, 9 nauczycieli i 25 rodziców, w prelekcjach i pogadankach uczestniczyło 577 osób, w spektaklach profilaktycznych 496 osób, w festynach i innych imprezach plenerowych – 375 osób, w imprezach sportowych – 360 osób, w konkursach – 203 osoby, w skierowanych do grup rówieśniczych programach i przedsięwzięciach profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież – 63 osoby, w szkoleniach/warsztatach dla rodziców – 333 osoby, w szkoleniach/warsztatach dla nauczycieli/wychowawców – 50 osób, w zajęciach świetlicowych – 61 dzieci, w koloniach i obozach z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym – 53 dzieci, a w koloniach i obozach z programem zajęć profilaktycznych – 13 dzieci (źródło UG Rewal).

9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

Gmina Rewal doświadcza problemu bezdomności w sposób charakterystyczny dla regionów turystycznych, które szczególnie przyciągają osoby bezdomne z całego kraju. Z kolei wśród stałych mieszkańców gminy bezdomność ma charakter jednostkowy. Dedykowany do pomocy osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu. W latach 2013-2014 bezdomność była powodem przyznania pomocy społecznej w gminie 2 osobom, a w 2015 roku 4 osobom.

W gminie nie ma żadnych placówek zapewniających osobom bezdomnym schronienie. W razie potrzeby osoby te mogą być kierowane do placówek poza jej terenem. Najczęściej jest to Schronisko dla bezdomnych mężczyzn im. Matki Teresy z Kalkuty w Gryficach (ul. 6 Marca 4, 72-300 Gryfice) prowadzone przez Fundację Instytut Św. Brata Alberta oraz Schronisko dla osób bezdomnych w Trzebiatowie (ul. Strumykowa 1, 72-320 Trzebiatów) prowadzone przez Fundację „Rozwój – Integracja”.

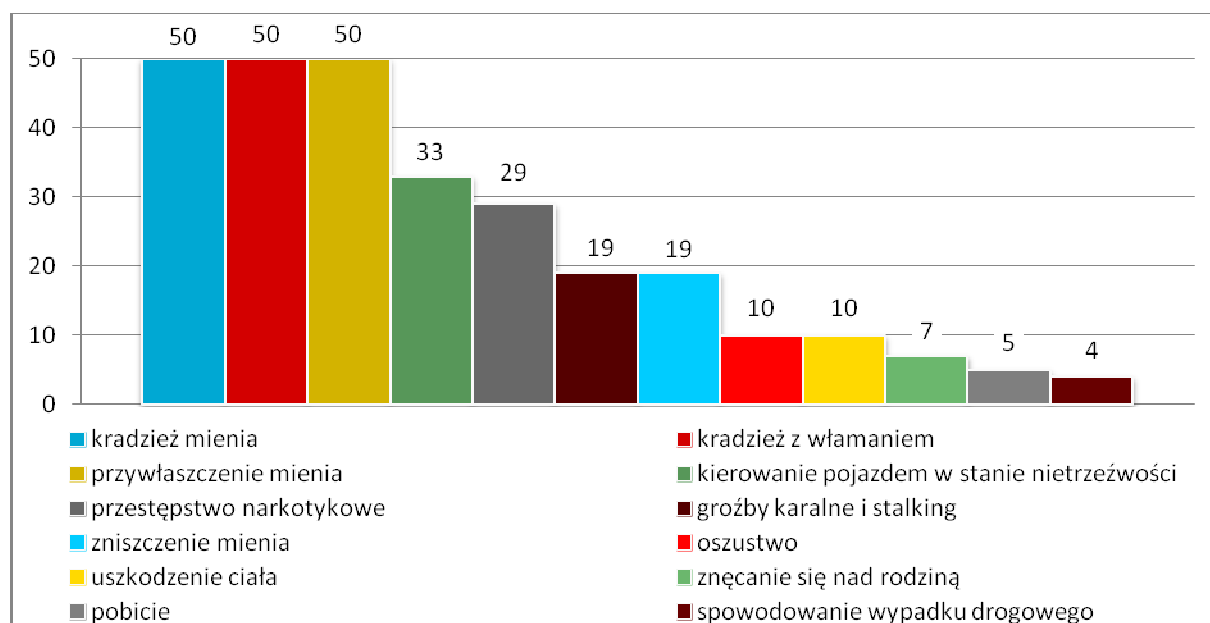
10. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Za ochronę mieszkańców oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Gryficach (ul. Mickiewicza 19, 72-300 Gryfice), a bezpośrednie czynności policyjne wykonują funkcjonariusze Komisariatu Policji w Rewalu (ul. Mickiewicza 21, 72-344 Rewal).

Z informacji Komisariatu Policji w Rewalu na temat wybranych kategorii przestępstw mających wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy Rewal w 2015 roku wynika, że najczęściej na jej terenie odnotowywano kradzieże mienia i z włamaniem oraz przywłaszczenia mienia. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższy wykres.

Wykres 25. Wybrane przestępstwa popełnione w gminie w 2015 roku

Źródło danych: Komisariat Policji w Rewalu.

W odniesieniu do wykazanych powyżej wybranych przestępstw odnotowanych na terenie gminy w 2015 roku ujawniono łącznie 158 sprawców. Najmłodszy z nich był w wieku 18 lat i został zatrzymany w związku z posiadaniem narkotyków, a najstarszy miał 76 lat i spowodował wypadek drogowy. Dane szczegółowe na temat ujawnionych sprawców przestępstw przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Sprawcy wybranych przestępstw popełnionych w gminie w 2015 roku

kategoria przestępstwa	liczba sprawców ujawnionych	wiek sprawców
kradzież mienia	8	19, 27 lat
kradzież z włamaniem	20	21, 26, 27, 29, 35, 44, 45 lat
przywłaszczenie mienia	7	20-30 lat, 31-35 lat
prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	33	20-25 lat, 26-40 lat, 41-45 lat, 46-50 lat
przestępstwa narkotykowe	29	18-25 lat, 26-30 lat, 31-35 lat, 36-40 lat
zniszczenie mienia	12	24, 25, 26, 32, 37, 45, 46 lat
groźby karalne i stalking	19	20-25 lat, 35-45 lat
oszustwo	10	25-30 lat, 35 lat
uszkodzenie ciała	5	19, 20, 26, 51 lat
znęcanie się nad rodziną	7	19, 20, 34, 37 lat

pobicie	4	19, 20, 36 lat
spowodowanie wypadku drogowego	4	20, 52, 76 lat

Źródło danych: Komisariat Policji w Rewalu.

W czuwaniu nad bezpieczeństwem i utrzymaniem porządku publicznego w gminie państwową Policję wspiera Straż Gminna w Rewalu mająca swą siedzibę w tym samym budynku co Policja (ul. Mickiewicza 21). Na terenie gminy obecni są również funkcjonariusze Morskiego Oddziału Straży Granicznej (przy ul. Dworcowej 2 znajduje się Placówka Straży Granicznej w Rewalu).

11. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w gminie Rewal wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu. Podejmuje on działania przede wszystkim w oparciu o ustawę o pomocy społecznej. Ośrodkowi przekazano do realizacji inne zadania Gminy (zlecone i własne) wynikające z następujących przepisów prawa: ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o dodatkach mieszkaniowych, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawa – Prawo energetyczne oraz ustawa o Karcie Dużej Rodziny, a także na podstawie aktów wykonawczych, uchwał Rady Gminy, zawartych umów i porozumień.

Realizując zadania Ośrodek współpracuje m.in. z innymi ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu (Gryfice, Trzebiatów, Karnice, Płoty i Brojce) i z innych powiatów, Policją, Urzędem Gminy Rewal, placówkami ochrony zdrowia, poradniami specjalistycznymi, Strażą Gminną,

gminnymi placówkami oświatowymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w Gryficach, Powiatowym Ośrodkiem Wsparcia Dziennego, domami pomocy społecznej, schroniskami dla osób bezdomnych, z kuratorami sądowymi Sądu Rejonowego w Gryficach. W 2015 roku kadre Ośrodka stanowiło ogółem 11 osób, w tym kierownik, 3 pracowników socjalnych, główny księgowy, pracownik ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, pracownik administracyjny, 2 opiekunki środowiskowe, 1 asystent rodziny oraz jedna osoba zatrudniona w ramach robót publicznych na stanowisku opiekunki. W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników – na 1 pracownika socjalnego przypadało 1.582 mieszkańców gminy. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w GOPS-ie i kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2015 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
pracownicy socjalni	3
wykształcenie wyższe	2
wykształcenie średnie	1
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	2
pozostali pracownicy	6
wykształcenie wyższe	4
wykształcenie średnie	2
wolontariusze	0
pracownicy zatrudnieni w ramach zatrudnienia subsydiowanego (roboty publiczne)	1
staże	0

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.

Ze wsparcia udzielanego przez GOPS mogą korzystać osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe (w przypadku ubiegania się o świadczenie pieniężne), które jest ustalone na poziomie 634 zł miesięcznie

w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 674 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 764 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W latach 2013-2015 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie ulegały wahaniom (2.803.501 zł w 2013 r., 2.511.898 zł w 2014 r., 2.681.049 zł w 2015 r.). W analizowanym okresie stale zmniejszały się kwoty wydatkowane na zasiłki stałe, zasiłki i pomoc w naturze, dodatki mieszkaniowe i pomoc materialną dla uczniów. Systematycznie zwiększały się natomiast środki finansowe przeznaczone na pokrycie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej, składki na ubezpieczenia zdrowotne oraz na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2015 roku wzrosły także, w stosunku do lat poprzednich, wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2013-2015

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2013 r.	w 2014 r.	w 2015 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	66.106	3.472	62.191
przeciwdziałanie alkoholizmowi	593.122	488.455	687.808
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	69.156	107.376	114.003
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	847	80	300
wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	12.157	1.928	16.832
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	928.331	978.989	934.847
składki na ubezpieczenia zdrowotne	16.813	17.503	20.138
zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	105.187	83.216	31.009

dodatki mieszkaniowe	88.233	61.099	53.302
zasiłki stałe	142.615	129.253	126.240
Ośrodek Pomocy Społecznej	457.121	342.592	449.817
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	4.400	66.398	75.512
pozostała działalność, w tym program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	132.387	101.856	76.273
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	87.710	81.020	0
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	99.316	48.661	32.777
ogółem	2.803.501	2.511.898	2.681.049
w tym w budżecie GOPS-u	2.044.957	1.971.310	1.898.273

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.

W latach 2013-2015 liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia, ulegała wahaniom (222 w 2013 r., 289 w 2014 r., 239 w 2015 r.), z roku na rok spadała natomiast liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie (z 356 w 2013 r. do 228 w 2015 r.).

W gronie osób korzystających z pomocy społecznej w gminie, największą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (107 w 2013 r., 93 w 2014 r., 44 w 2015 r.). W 2015 roku ich udział w ogóle odbiorców pomocy społecznej, którym przyznano świadczenie, znacząco się zmniejszył w porównaniu z latami poprzednimi (49,8% w 2013 r., 51,1% w 2014 r., 31% w 2015 r.).

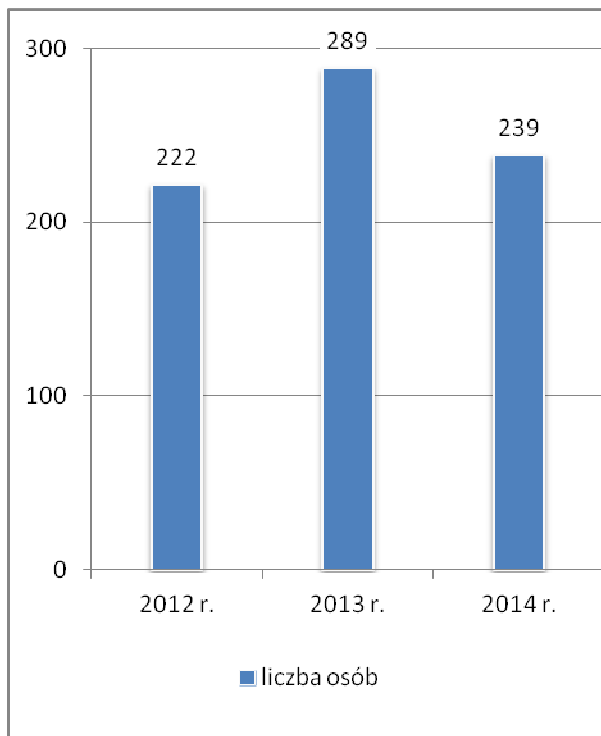
Zdecydowaną większość odbiorców wsparcia udzielanego przez GOPS stanowiły osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej (81 w 2013 r., 80 w 2014 r., 120 w 2015 r.). Ich odsetek w gronie beneficjentów Ośrodka, którym przyznano świadczenie, zwiększał się z roku na rok (37,7% w 2013 r., 44% w 2014 r., 84,5% w 2015 roku).

W latach 2013-2015 liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne, systematycznie zmniejszała się (z 245 w 2013 r. do 139 w 2015 r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie niepieniężne (z 225 w 2013 r. do 145 w 2015 r.).

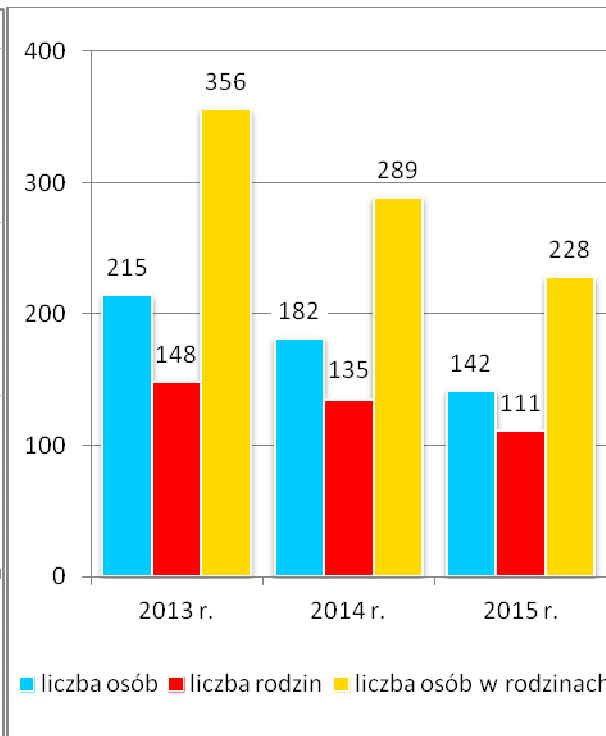
W analizowanym okresie na zbliżonym poziomie była liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy (107 w 2013 r., 117 w 2014 r., 114 w 2015 r.), natomiast liczba osób przebywających w tych rodzinach ulegała wahaniom (203 w 2013 r., 294 w 2014 r., 239 w 2015 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 26. Osoby w gminie, którym w latach 2013-2015 udzielono pomocy i wsparcia

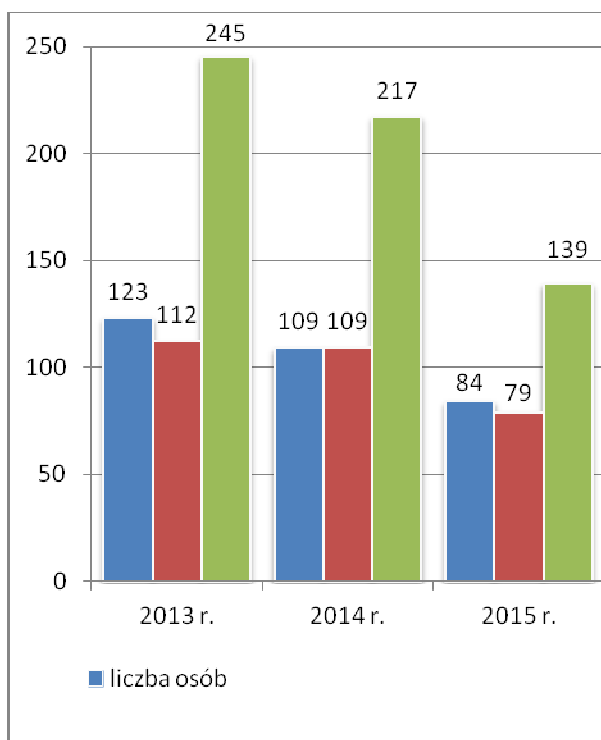

Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenie

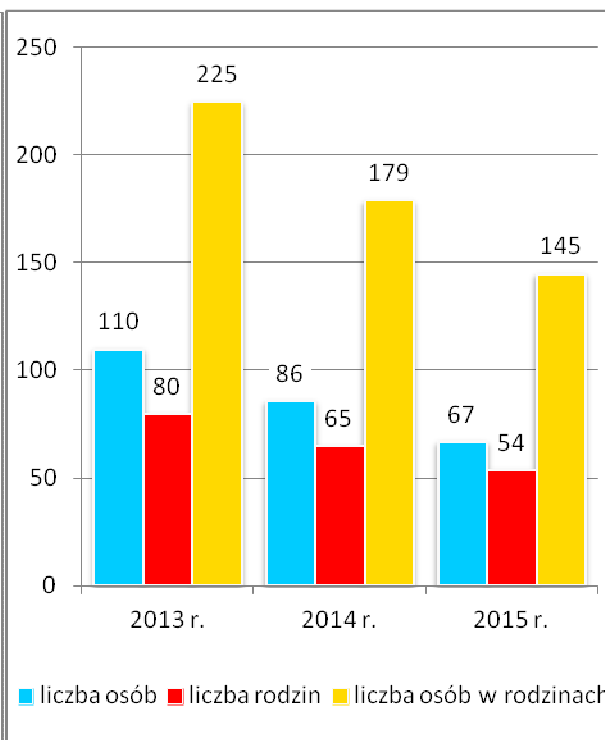

Źródło danych: Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.

Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenie pieniężne

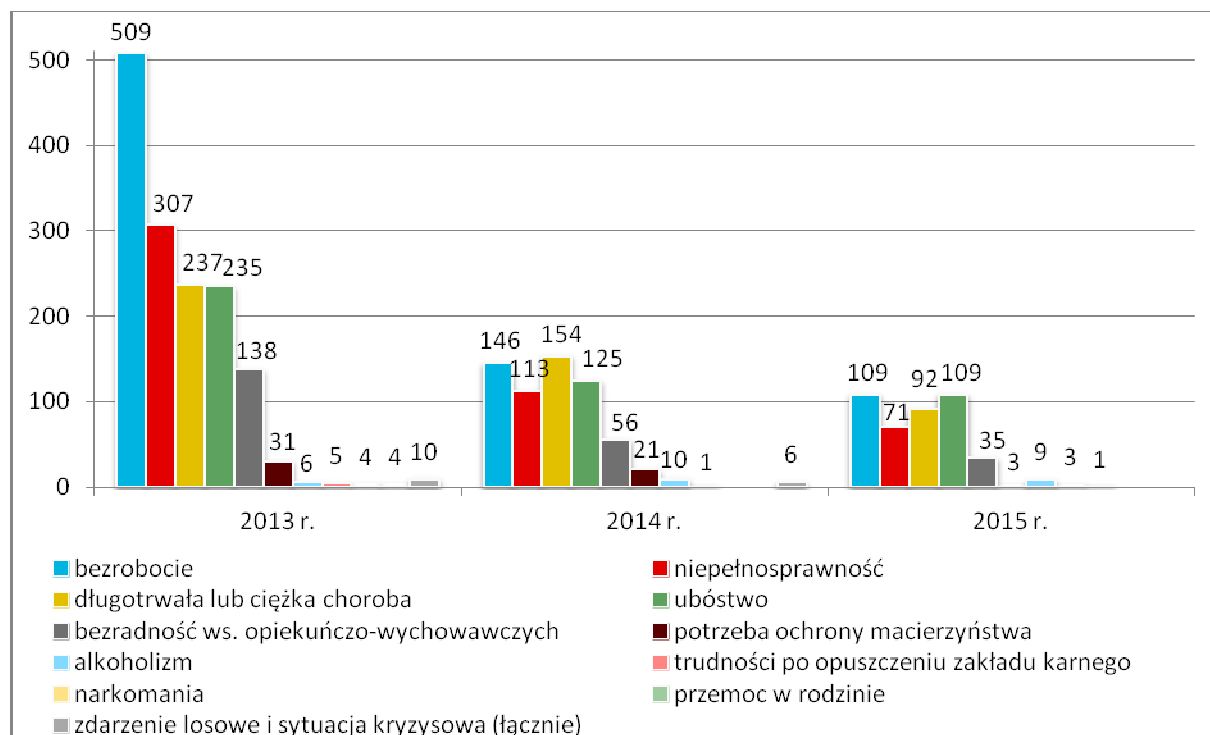
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2013-2015 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny doświadczające ubóstwa, dotknięte bezrobociem, niepełnosprawnością oraz długotrwałą lub ciężką chorobą. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 30. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2013-2015 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.

W 2014 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, znacznie zmniejszyła się liczba beneficjentów systemu świadczeń społecznych w gminie. W 2015 roku nastąpił dalszy jej spadek. W analizowanym okresie zmniejszała się liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u ze wszystkich zasadniczych powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, tj. ubóstwa (z 235 w 2013 r. do 109 w 2015 r.), bezrobocia (z 509 w 2013 r. do 109 w 2015 r.), niepełnosprawności (z 307 w 2013 r. do 71 w 2015 r.), długotrwałej lub ciężkiej choroby (z 237 w 2013 r. do 92 w 2015 r.), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (z 138 w 2013 r. do 35 w 2015 r.), potrzeby ochrony macierzyństwa (z 31 w 2013 r. do 3 w 2015 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2013-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2013-2015

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2013 r.	2014 r.	2015 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
pieniężne	zasiłek stały	33	28	32	311	285	287
	zasiłek okresowy	51	56	37	149	167	83
	zasiłek celowy	94	84	61	X	X	X
	w tym: zasiłek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	72	63	45	148	121	86
niepieniężne	posiłek	108	77	57	10.270	6.921	5.505
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	108	77	57	10.270	6.900	5.505
	schronienie	0	0	1	0	0	4
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	2	2	0	2	2	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	5	4	7	35	48	54
usługi	usługi opiekuńcze	16	14	15	2.946	2.700	3.566
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1	0	0	80	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	3*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	25*	29*	26*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	31	10	12	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	3	2	0	X	X	X
wspieranie rodziny i piecza zastępcza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	0* (0)	0* (0)	4* (1)	X	X	X
	odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)	758	1.928	2.297	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielanymi formami pomocy w latach 2013-2015 były zasiłek celowy i okresowy. Zasiłek celowy jest przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. Liczba osób nim objętych w 2015 roku była znacznie niższa niż w latach poprzednich (94 w 2013 r., 84 w 2014 r., 61 w 2015 r.).

Z kolei zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W 2015 roku liczba osób, które z niego skorzystały, była niższa niż w latach poprzednich (51 w 2013 r., 56 w 2014 r., 37 w 2015 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (obowiązywał on do końca 2013 roku; na lata 2014-2020 Rada Ministrów przyjęła wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”). Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W latach 2013-2015 liczba osób objętych posiłkiem stale zmniejszała się (ze 108 w 2013 r. do 57 w 2015 r.).

Z uwagi na fakt, iż zwiększa się w gminie liczba osób starszych, samotnych i schorowanych wymagających całodobowej opieki w miejscu zamieszkania lub umieszczenia w placówce zapewniającej całodobową opiekę, ważną formą wsparcia niepieniężnego było również pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej. W latach 2013-2015 gmina pokrywała koszt pobytu w tego typu placówkach za odpowiednio 5, 4 i 7 osób. W 2015 roku wydatki na opłacenie pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej wyniosły łącznie 114.003 zł (średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w DPS-ie w Gryficach wynosił 2.930,94 zł). Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ponosił średnią miesięczną odpłatność za osoby umieszczone w placówce w kwocie 2.111,17 zł na osobę (wydatki ponoszone przez gminę stanowią uzupełnienie odpłatności mieszkańców).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Była ona prowadzona m.in. w oparciu o zawarte kontrakty socjalne (31 w 2013 r., 10 w 2014 r. i 12 w 2015 r.). W latach 2013-2015 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, utrzymywała się na zbliżonym poziomie (25 w 2013 r., 29 w 2014 r., 26 w 2015 r.).

Praca socjalna świadczona w gminie polegała przede wszystkim na aktywizowaniu osób i rodzin i zapobieganiu negatywnym zjawiskom społecznym wśród dzieci i młodzieży, szczególnie ze środowisk zagrożonych patologiami. Pracownicy socjalni m.in. pomagali swoim podopiecznym w wypełnianiu wniosków do różnych instytucji oraz w staraniach o ustalenie uprawnień do świadczeń społecznych i uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności, udzielali poradnictwa, pozyskiwali sprzęt pomocniczy od mieszkańców, uczestniczyli w kierowaniu osób bezrobotnych do prac społecznie użytecznych, informowali o dostępnych świadczeniach z systemu pomocy społecznej, umawiali wizyty lekarskie, informowali osoby bezrobotne o aktualnych ofertach pracy. Zajmowali się również coroczną rekrutacją dzieci na kolonie letnie organizowane przez Kuratorium Oświaty, monitorowali miejsca przebywania osób bezdomnych, odwiedzali osoby samotne, sprawowali pieczę w rodzinach objętych procedurą Niebieskiej Karty.

W latach 2013-2015 Ośrodek świadczył także usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Tymi pierwszymi w 2013 roku objęto 16 osób, a w kolejnych latach 14 i 15 osób, natomiast z tych drugich korzystała 1 osoba w 2013 roku.

W analizowanym okresie GOPS realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, zatrudniając od lipca 2015 roku 1 asystenta rodziny, pod którego opieką pozostawały 4 rodziny. Zatrudnienie asystenta rodziny odbyło się w ramach resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2015 „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”.

W latach 2013-2015 Ośrodek partycypował także w kosztach utrzymania dzieci z gminy w pieczy zastępczej. Kwota przeznaczana na ten cel zwiększała się z roku na rok (758 zł w 2013 r., 1.928 w 2014 r., 2.297 w 2015 r.). W 2015 roku w spokrewnionej rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko.

W analizowanym okresie GOPS w Rewalu podejmował działania aktywizujące osoby bezrobotne z terenu gminy. Odbywało się to m.in. poprzez organizację prac społecznie

użytecznych w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Gryficach. Osoby biorące udział w pracach społecznie użytecznych przepracowały łącznie w 2013 roku – 3.512 godzin, w 2014 roku – 2.795 godzin, a w 2015 roku – 2.356 godzin. Z tego tytułu wypłacono im świadczenia w łącznej kwocie 27.821 zł w 2013 r., 23.968 zł w 2014 r. i 19.338 w 2015 roku. Każdorazowo 60% kosztów pokrywał PUP w Gryficach.

W analizowanym okresie GOPS realizował także zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. W 2015 roku do przewodniczącego Zespołu wpłynęło 9 wypełnionych formularzy Niebieska Karta – A, odbyło się 8 spotkań Zespołu i powołano 4 grupy robocze. W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie rozpowszechniane były materiały informacyjne, a także zostało zorganizowane szkolenie dla członków Zespołu i grup roboczych z zakresu pracy z ofiarą i sprawcą przemocy w rodzinie.

W latach 2013-2015 w gminie wypłacano również stypendia szkolne. Najczęściej wsparcie te kierowane jest do dzieci pochodzących z rodzin ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. dotkniętych bezrobociem i służy zmniejszeniu różnic w dostępie do edukacji. Liczba osób nim objętych zmniejszała się z roku na rok (103 w 2013 r., 79 w 2014 r., 45 w 2015 r.), podobnie, jak kwota udzielonych świadczeń (99.316 zł w 2013 r., 48.661 zł w 2014 r. i 32.777 zł w 2015 r.).

Od 2014 roku w gminie realizowany jest również rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się GOPS, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny. W 2014 roku wydano 15, a rok później 66 Kart Dużej Rodziny.

W latach 2013-2014 Ośrodek kontynuował realizację projektu systemowego pn. „Aktywni = Samodzielni”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Był on skierowany do osób pozostających bez pracy, które korzystały ze świadczeń pomocy społecznej, a także niepełnosprawnych i zakładał podejmowanie działań umożliwiających beneficjentom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych w połączeniu z działaniami integracji zawodowej i społecznej. W jego ramach zorganizowano m.in. trening umiejętności społecznych oraz zajęcia w Centrum Integracji Społecznej w Rogozinie, zrealizowano wyjazdy integracyjne, udzielano porad prawnych i wypłacano zasiłki celowe.

W 2013 roku projektem objęto 12 osób, a rok później 8 osób. W 2013 roku na jego realizację wydano 94.145 zł, z czego kwota dofinansowania z EFS-u wyniosła 84.731 zł, natomiast w 2014 roku wydano 89.123 zł, a kwota dofinansowania wyniosła 81.021 zł.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał również świadczenia rodzinne. W latach 2013-2015 ogólna liczba udzielonych świadczeń zmniejszała się z roku na rok (z 5.256 w 2013 r. do 4.405 w 2015 r.), na co zasadniczy wpływ miał systematyczny spadek wypłacanych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 3.586 zł w 2013 r. do 2.971 zł w 2015 r.).

W analizowanym okresie systematycznie zmniejszała się również liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych (z 1.401 w 2013 r. do 1.264 w 2015 r.) oraz liczba przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych (ze 190 w 2013 r. do 79 w 2015 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2013-2015

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	3.586	3.394	2.971
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	1.401	1.285	1.264
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	190	98	79
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	54	0	0
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	8	38	67
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	17	17	24
ogółem			
liczba świadczeń	5.256	4.832	4.405
zasiłek dla opiekunów			
liczba świadczeń	X	56	72

Źródło danych: Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.

Od 2014 roku Ośrodek przyznawał zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2014-2015 GOPS przyznał odpowiednio 56 i 72 takie zasiłki na kwotę odpowiednio 27.421 i 37.440 zł.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy (od 2013 roku) GOPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. Liczba tych składek i ich wartość ulegały wahaniom (281 na kwotę 31.634 zł w 2013 r., 208 na kwotę 27.819 zł w 2014 r., 243 na kwotę 39.822 zł w 2015 r.).

Kolejną formę pomocy udzielanej przez Ośrodek stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2013-2015 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była na zbliżonym poziomie (24 w 2013 r., po 25 w latach 2014-2015), natomiast liczba wypłaconych świadczeń w latach 2014-2015 była wyższa niż w 2013 roku (422 w 2013 r., 455 w 2014 r., 449 w 2015 r.). Jednocześnie w 2015 roku liczba dłużników alimentacyjnych w gminie była wyższa niż w latach 2013-2014 (16 w 2013 r., 12 w 2014 r., 26 w 2015 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2013-2015

	2013 r.	2014 r.	2015 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	24	25	25
liczba wypłaconych świadczeń	422	455	449
liczba dłużników alimentacyjnych	16	12	26
łącznie kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	156.820	179.140	178.870

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.

Istotną ustawą, która będzie miała znaczący wpływ na jakość życia mieszkańców wychowujących dzieci jest ustawa dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci tj. Program „Rodzina 500+”. Program jest realizowany od dnia 1 kwietnia 2016r. przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu. Program Rodzina 500+ gwarantuje regularne wsparcie dla rodziców i opiekunów wychowujących dzieci. Ponadto, motywuje samotnych rodziców i opiekunów do regulowania prawnej sytuacji dziecka lub dzieci.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Rewal Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jedyną instytucją funkcjonującą na mocy ustawy o pomocy społecznej.

Tabela 14. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji oraz podmiot prowadzący	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach, ul. Dworcowa 22, 72-300 Gryfice. Podmiot prowadzący: Powiat gryficki.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej w Gryficach, ul. Kościuszki 35, 72-300 Gryfice. Podmiot prowadzący: Powiat gryficki.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Dom przeznaczony jest dla 116 mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekle somatycznie chore.</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej w Jarominie, Jaromin 50, 72-320 Trzebiatów. Podmiot prowadzący: Powiat gryficki.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby psychicznie chore i niepełnosprawne intelektualnie.</p>
<p>Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom dla Dzieci” w Gryficach, ul. Polna 8, 72-300 Gryfice. Podmiot prowadzący: Powiat gryficki.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka, realizowanie zadań przewidzianych dla placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego i socjalizacyjnego. Kategoria klienta: dziewczęta i chłopcy w wieku od 3 do 18 lat, całkowicie lub częściowo pozbawione opieki rodzicielskiej, niedostosowani społecznie.</p>
<p>Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziennego w Gryficach, ul. Koszarowa 1, 72-300 Gryfice. Podmiot prowadzący: Powiat gryficki.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: indywidualne i zespołowe treningi samoobsługi i umiejętności społecznych, nauka, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu codziennym, integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem. Kategoria klienta: osoby upośledzone umysłowo i przewlekle psychicznie chore.</p>
<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryficach, ul. Polna 8, 72-300 Gryfice. Podmiot prowadzący: Powiat gryficki.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: pomoc psychologiczno-pedagogiczna i logopedyczna dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych. Kategoria klienta: dzieci i młodzież oraz ich rodzice i nauczyciele.</p>
<p>Ośrodek Rehabilitacyjno-</p>	<p>Zakres oferowanych usług: rehabilitacja, edukacja,</p>

<p>Edukacyjno-Wychowawczy w Gryficach, ul. Pocztowa 4, 72-300 Gryfice. Podmiot prowadzący: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Gryficach.</p>	<p>wychowanie, usługi transportowe. Podopieczni OREW realizują w placówce obowiązek szkolny, uczestniczą w indywidualnych zajęciach z psychologiem, logopedą i fizjoterapeutą. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością intelektualną w wieku od 3 do 25 lat, z różnym stopniem upośledzenia umysłowego oraz sprzężonymi niepełnosprawnościami.</p>
<p>Warsztat Terapii Zajęciowej w Gryficach, ul. Pocztowa 4, 72-300 Gryfice. Podmiot prowadzący: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Gryficach.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa zmierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do niezależnego samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia.</p>
<p>Warsztat Terapii Zajęciowej w Trzebiatowie, ul. Cicha 5, 72-320 Trzebiatów. Podmiot prowadzący: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Trzebiatowie.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa zmierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do niezależnego samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia</p>
<p>Schronisko dla bezdomnych mężczyzn w Gryficach – Ośrodek Pomocy i Terapii im. Matki Teresy z Kalkuty, ul. 6 Marca 4, 72-300 Gryfice. Podmiot prowadzący: Fundacja Instytut Św. Brata Alberta.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: schronienie i posiłki. Kategoria klienta: osoby bezdomne.</p>
<p>Schronisko dla osób bezdomnych w Trzebiatowie, ul. Strumykowa 1, 72-320 Trzebiatów. Podmiot prowadzący: Fundacja „Rozwój – Integracja”.</p>	<p>Zakres oferowanych usług: schronienie i posiłki. Kategoria klienta: osoby bezdomne i ubogie.</p>

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.

12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja

budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Rewal funkcjonuje ponad 20 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy corocznie uchwała program współpracy gminy Rewal z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, który ma na celu w szczególności:

- efektywne wykonywanie zadań publicznych gminy poprzez włączenie w ich realizację organizacji pozarządowych,
- kształtowanie środowiska lokalnego poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi,
- wspieranie integracji podmiotów pozarządowych i samorządowych realizujących wspólne cele,
- umacnianie w świadomości społecznej poczucia współtworzenia i współodpowiedzialności za społeczność lokalną, za realizację jej potrzeb i rozbudowę zasobów lokalnych, budowanie społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o wszystkie grupy społeczne,
- promocję aktywności społecznej mieszkańców gminy, w tym działań wolontarystycznych.

Współpraca podejmowana przez samorząd gminy z organizacjami pozarządowymi przybiera formy finansowe (zlecenie realizacji zadań publicznych, w tym powierzenie wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji oraz wspieranie wykonywania zadań publicznych poprzez udzielenie dotacji na dofinansowanie ich realizacji) i pozafinansowe.

Na terenie nie ma organizacji pozarządowych, działających w obszarze polityki społecznej, w tym wspierania rodzin i dzieci.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 15. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania
1.	Stowarzyszenie „Aktywni Kulturalnie” ul. Parkowa 3, 72-344 Rewal.	Działalność w zakresie kultury, sztuki, ochrony tradycji.
2.	Rewalskie Towarzystwo Edukacyjne , ul. Słowackiego 20, 72-344 Rewal	Działalność w zakresie edukacji i wychowania.
3.	Fundacja „Ratujemy Trzęsacz” , ul. Mickiewicza 19, 72-344 Rewal.	Działalność na rzecz uratowania przed zniszczeniem zabytkowej ruiny piętnastowiecznego kościoła stojącej na klifie w Trzęsaczu.
4.	Stowarzyszenie Śpiewacze „Amber Singer`s” , ul. Szkolna 1, 72-344 Rewal.	Działalność w zakresie kultury, sztuki, ochrony tradycji, popularyzacja muzyki.
5.	Miłośnicy Tradycji Rybołówstwa Bałtyckiego w Niechorzu , ul. Bursztynowa 28, 72-350 Niechorze.	Działalność kulturalna, ochrona dziedzictwa i tradycji narodowej.
6.	Stowarzyszenie Przyjaciół Pustkowa , ul. Słoneczna 3, 72-344 Pustkowo.	Działalność w zakresie rozwoju lokalnego.
7.	Stowarzyszenie Przyjaciół Parku Trzęsacz , ul. Kamieńska 9, 72-344 Trzęsacz.	Działalność na rzecz ochrony dóbr przyrody, kultury i tradycji, popularyzacja idei zrównoważonego rozwoju, rozwój ekologii i ochrony dziedzictwa przyrodniczego, wspieranie społecznych inicjatyw proekologicznych, edukacji zdrowotnej.
8.	Stowarzyszenie Rewalski Uniwersytet Trzeciego Wieku w Rewalu , ul. Słowackiego, 1, 72-344 Rewal.	Działalność w zakresie edukacji dorosłych, szkolenia, kursy, podnoszenie kwalifikacji, aktywizacja zawodowa.
9.	Stowarzyszenie Ochrony i Rozwoju Wybrzeża Rewalskiego , ul. Szczecińska 11, 72-350 Niechorze.	Działalność na rzecz rozwoju lokalnego.
10.	Fundacja „15. Południk” , ul. Klifowa 3b, lok. 15, 72-344 Trzęsacz.	Popularyzacja historii i lokalnej tradycji.
11.	Klub Jeździecki „Czahary” w Pogorzeliczy , ul. Leśna 1, 72-350 Niechorze.	Upowszechnianie sportu, turystyki i rekreacji; szkolenia sportowe dzieci i dorosłych.
12.	Stowarzyszenie Turystyczne „Wybrzeże Rewalskie” , ul. Mickiewicza 19, 72-344 Rewal.	Upowszechnianie sportu, turystyki i rekreacji, krajoznawstwo.
13.	Rewalska Organizacja Turystyczna ul. Szkolna 1, 72-344 Rewal.	
14.	Klub Sportowy „Nak Muay Rewal” ,	Popularyzacja sportu amatorskiego i rekreacji.

	ul. Nadmorska 18, 72-344 Pustkowo.	
15.	Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej – Ognisko „Sztorm” w Niechorzu , ul. Wschodnia 1, 72-350 Niechorze.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.
16.	Ludowy Klub Sportowy „Wybrzeże Rewalskie-Rewal” , ul. Leśna 3, 72-350 Niechorze.	
17.	Uczniowski Klub Sportowy „Pobierowia” w Pobierowie , ul. Kościuszki 1, 72-346 Pobierowo.	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej.
18.	Uczniowski Klub Sportowy „Volleyball-Niechorze” , ul. Szczecińska 6, 72-350 Niechorze.	
19.	Uczniowski Klub Sportowy „Rewal” , ul. Szkolna 1, 72-344 Rewal.	
20.	Ochotnicza Straż Pożarna w Pobierowie , ul. Zgody 7, 72-346 Pobierowo.	Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom, uczestnictwo w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.
21.	Ochotnicza Straż Pożarna Niechorze , ul. Kolejowa 20, 72-350 Niechorze.	

Źródło danych: Urząd Gminy Rewal oraz www.bazy.ngo.pl

13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

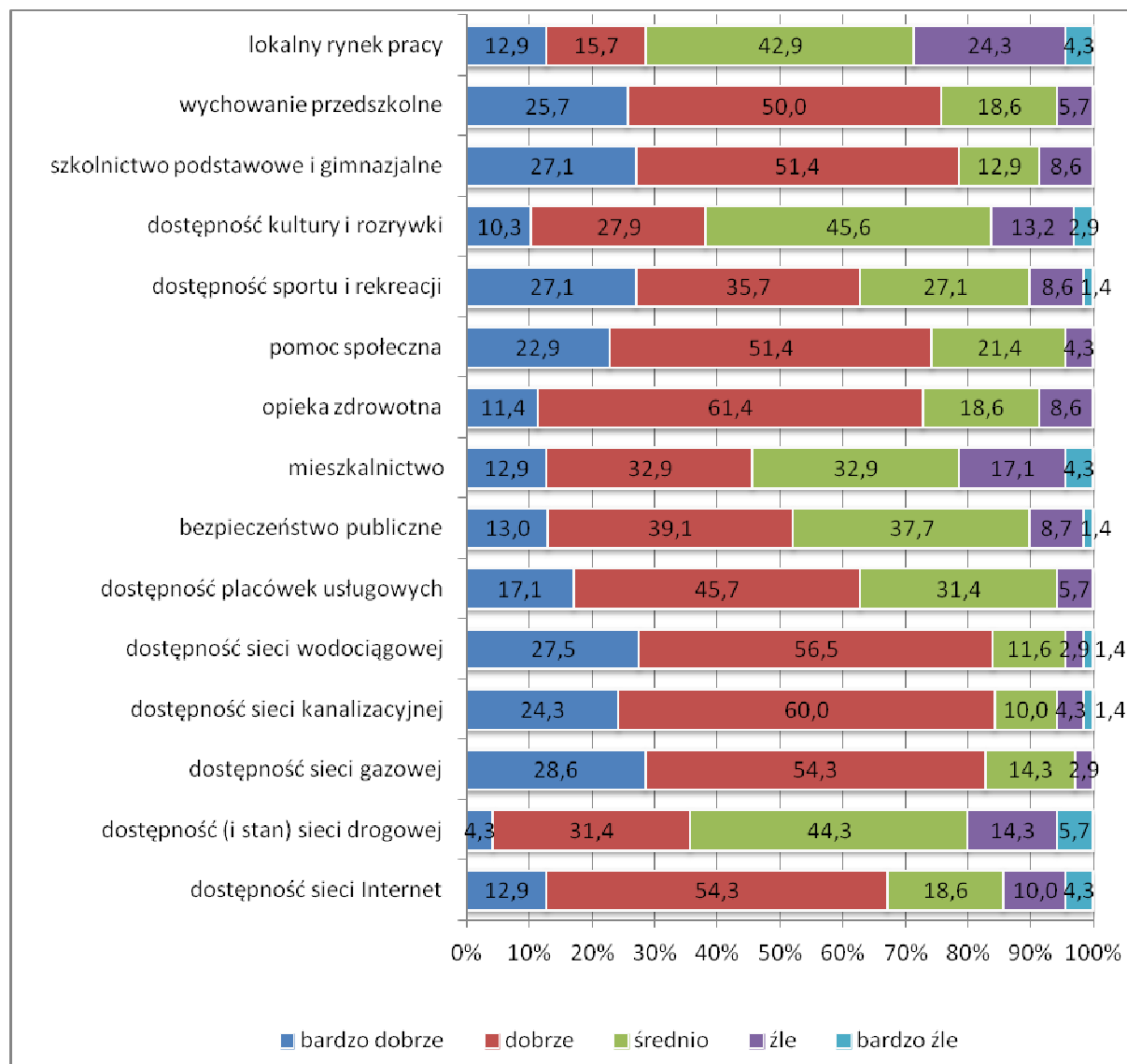
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Rewal posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy, Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także

przedstawiciele jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 70 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Warunki życia w gminie

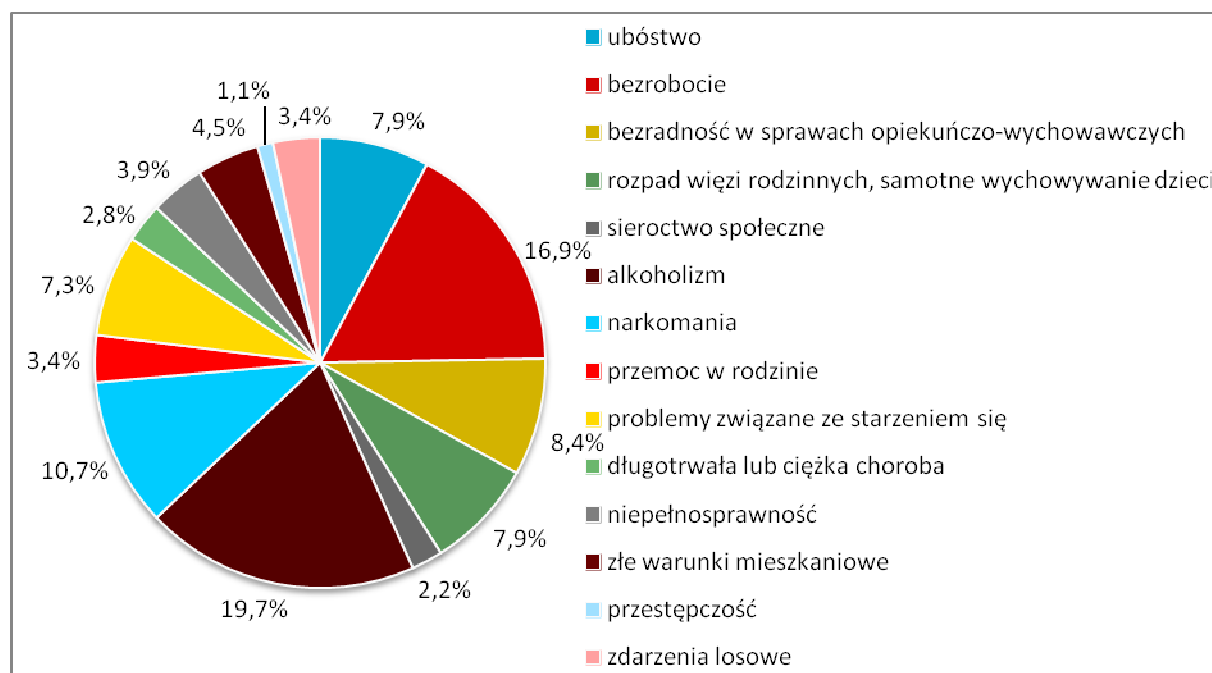
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili dostęp do sieci kanalizacyjnej (łącznie 84,3% ocen dobrych i bardzo dobrych), wodociągowej (w sumie 84% ocen dobrych i bardzo dobrych) i gazowej (łącznie 82,9% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego (w sumie 78,5% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili lokalny rynek pracy (łącznie 28,6% ocen złych i bardzo złych), sytuację mieszkaniową (w sumie 21,4% ocen złych i bardzo złych) oraz dostępność (i stan) sieci drogowej (łącznie 20% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

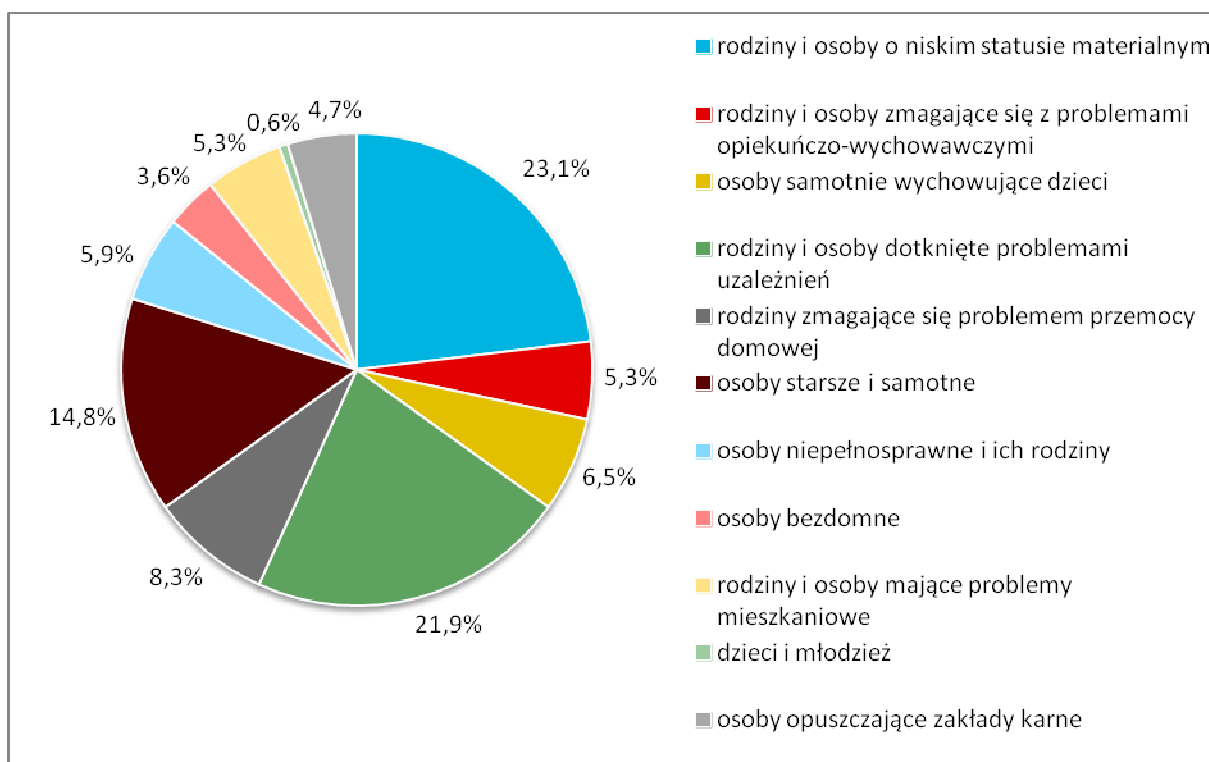

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli alkoholizm (19,7%), bezrobocie (16,9%) i narkomania (10,7%), a następnie bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zaniedbanie dzieci (8,4%), ubóstwo, rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (po 7,9%), a także problemy związane ze starzeniem się (7,3%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 33. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

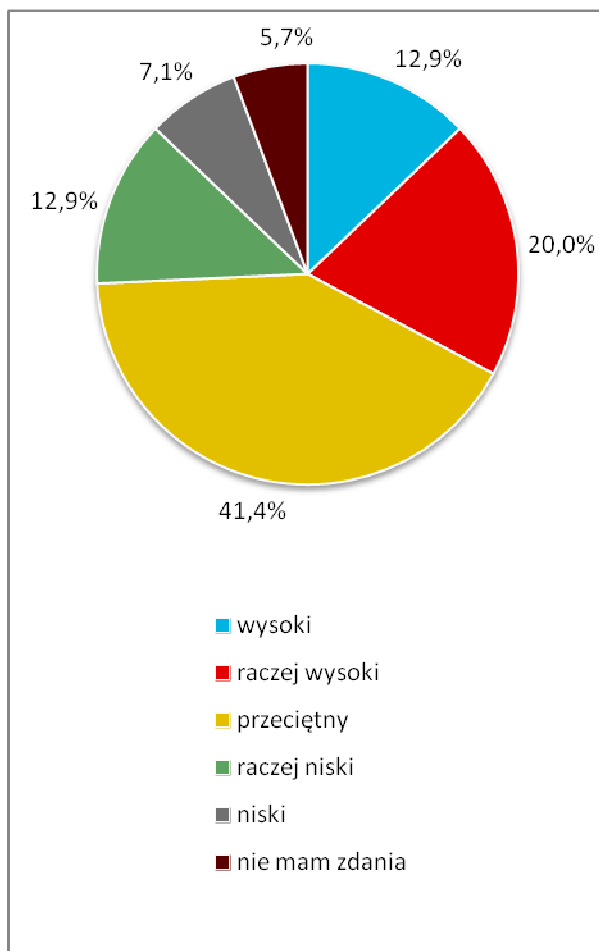
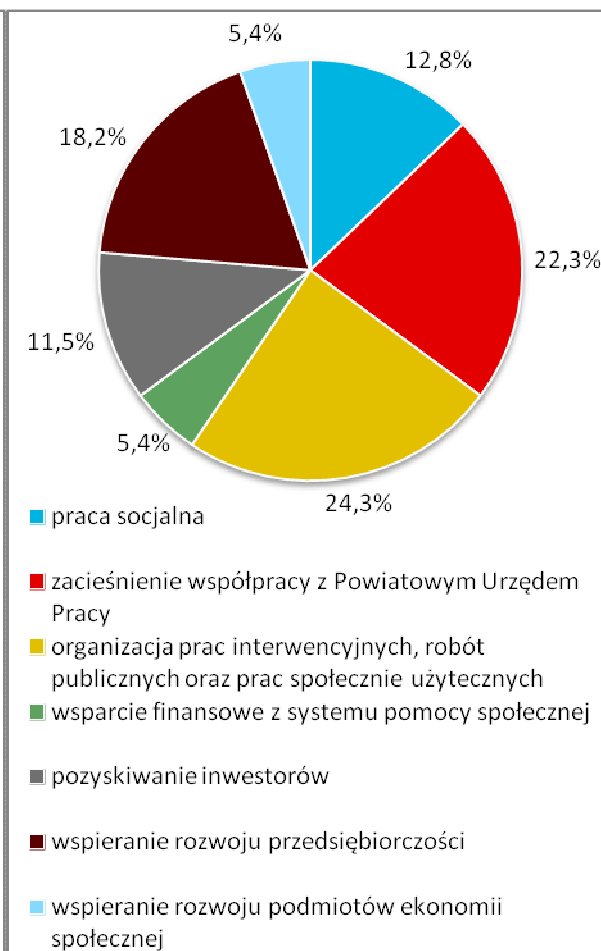

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (23,1%) oraz dotknięte problemami uzależnień (21,9%).

Zdaniem respondentów wykluczeniem społecznym zagrożone są także osoby starsze i samotne (14,8%) oraz rodziny zmagające się z problemem przemocy domowej (8,3%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

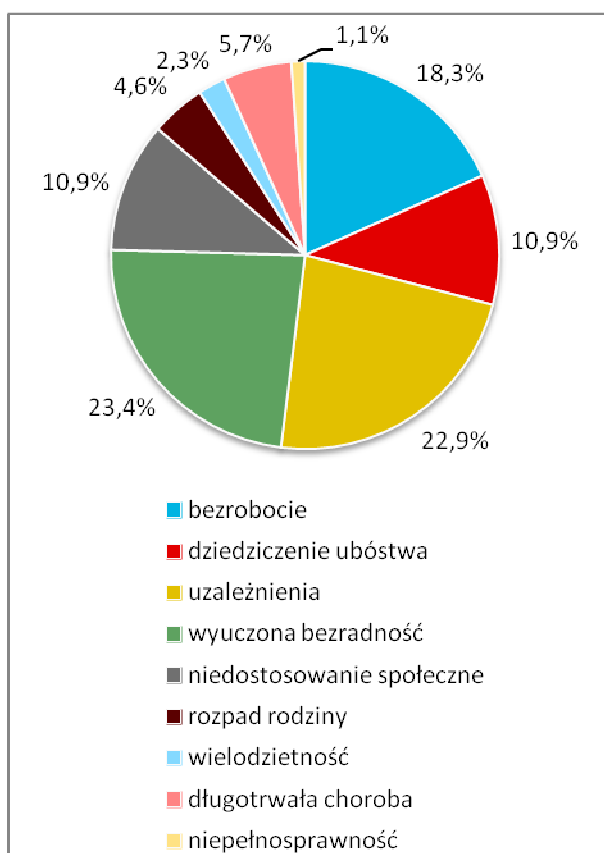
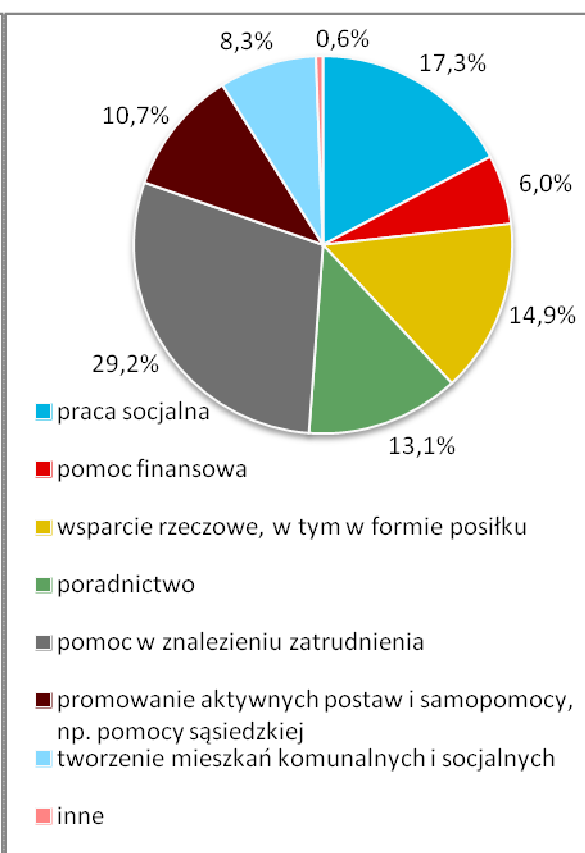
Wykres 34. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?**Wykres 35. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?**

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii ponad 40% ankietowanych (41,4%) poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie łącznie 32,9% badanych uznało go za raczej wysoki lub wysoki, a w sumie 20% za raczej niski lub niski.

Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (24,3%), zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (22,3%) oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (18,2%).

W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 36. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?**Wykres 37. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?**

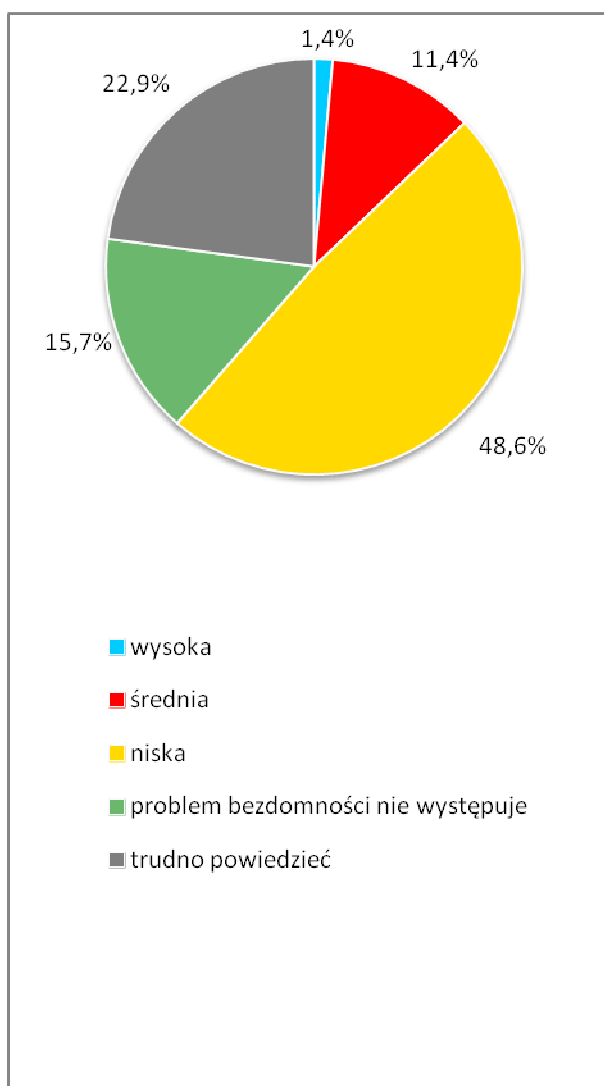
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali wyuczoną bezradność (23,4%), uzależnienia (22,9%) oraz bezrobocie (18,3%). Do ważnych powodów ubożenia ludności badani zaliczyli dziedziczenie ubóstwa oraz niedostosowanie społeczne (po 10,9%).

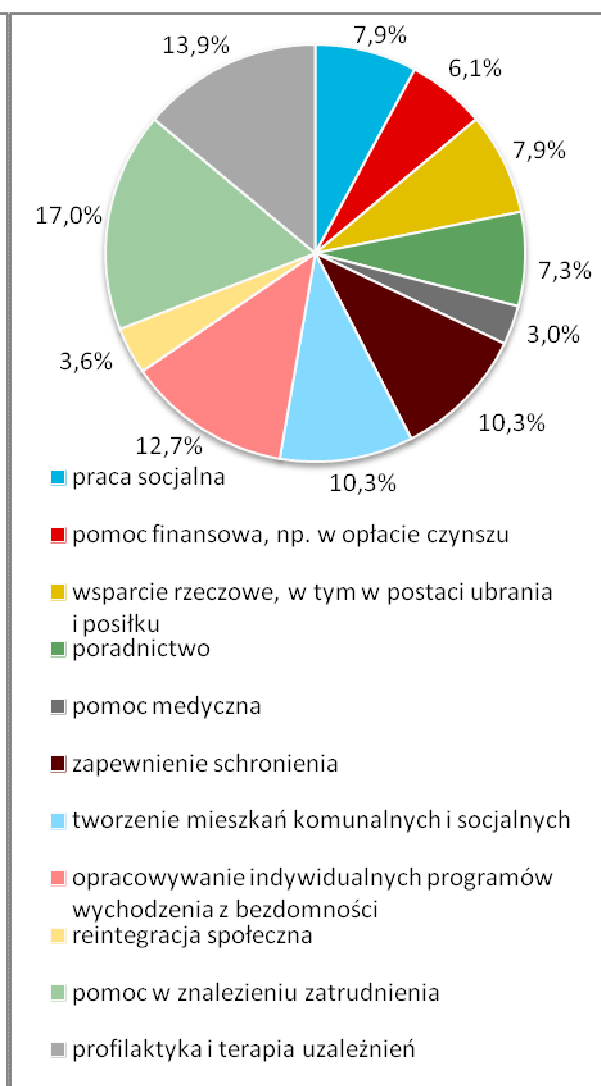
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (29,2%). Duże znaczenie przywiązywali również do prowadzenia pracy socjalnej (17,3%), wsparcia rzeczowego, w tym w formie posiłku (14,9%) oraz poradnictwa (13,1%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 38. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 39. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

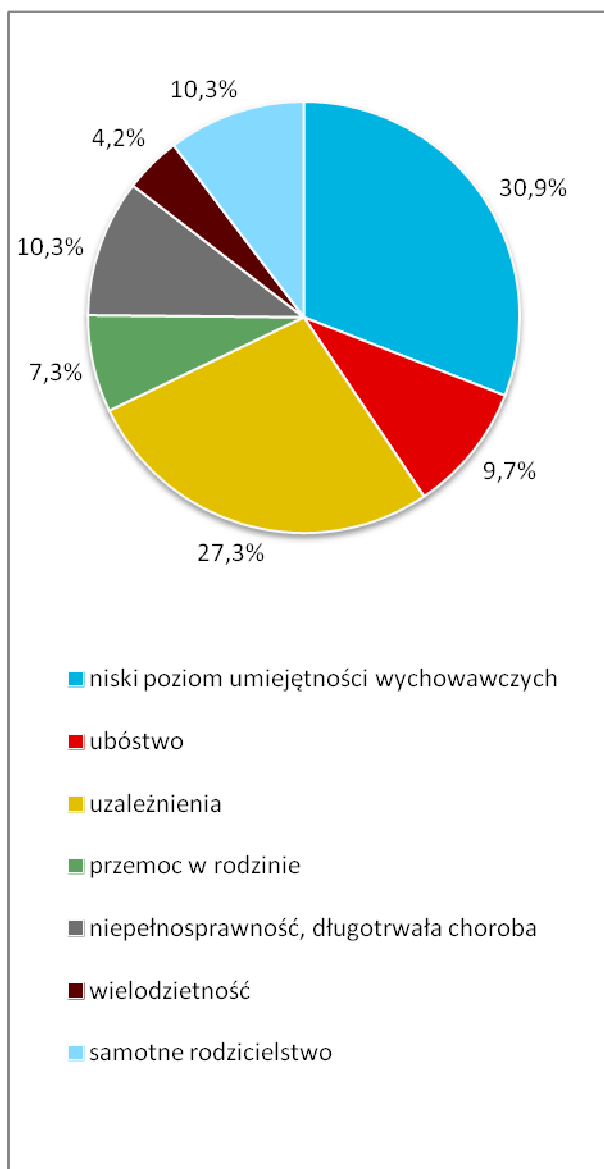
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Blisko połowa respondentów (48,6%) stwierdziła, że skala bezdomności w gminie jest niska, a 15,7% ankietowanych uznało, że problem ten na jej terenie nie występuje. Jednocześnie 11,4% badanych przyznało, że skala bezdomności w gminie jest średnia, a 22,9% nie miało zdania w tej sprawie.

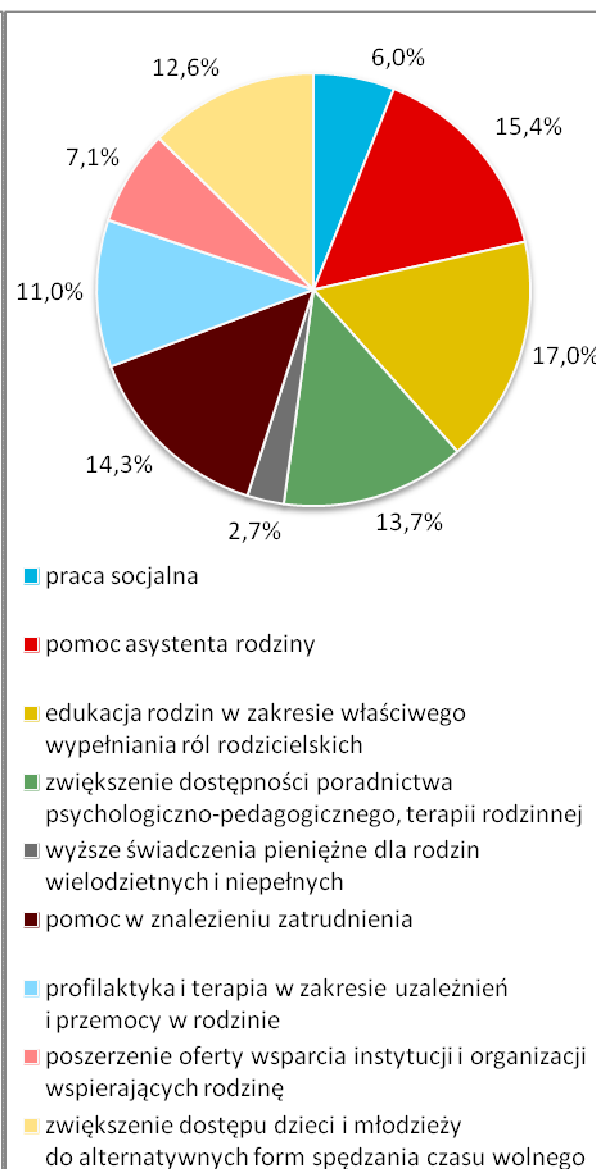
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (17%), prowadzenie profilaktyki i terapii uzależnień (13,9%) oraz opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (12,7%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 40. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 41. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

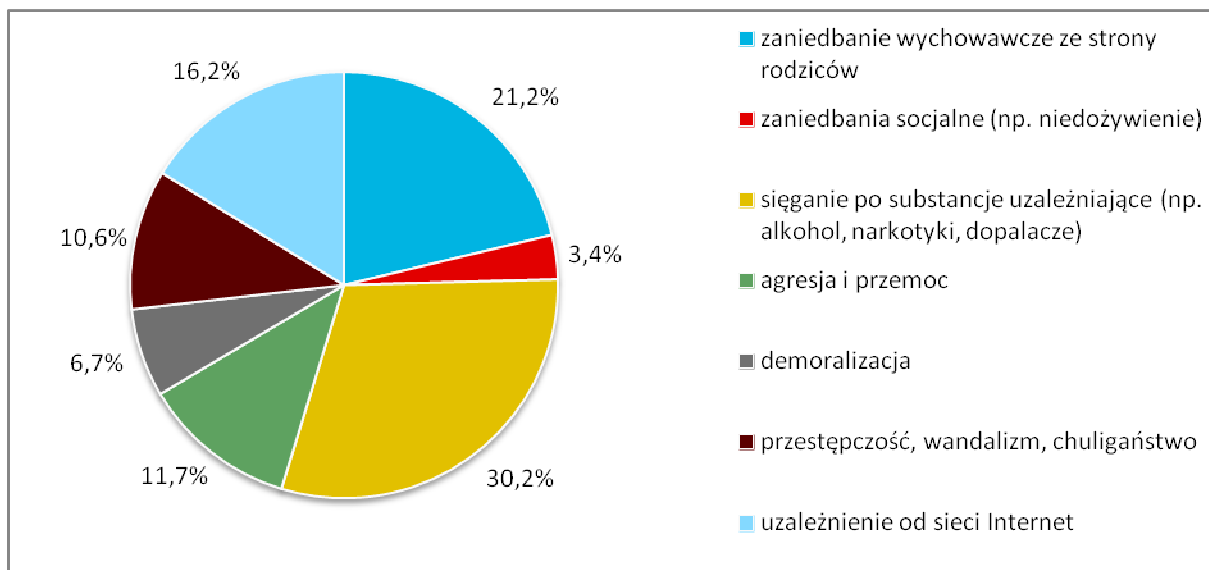
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są niski poziom umiejętności wychowawczych (30,9%) oraz uzależnienia (27,3%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (17%), zapewnienie pomocy ze strony asystenta rodziny (15,4%), udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (14,3%), zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (13,7%) oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (12,6%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 42. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

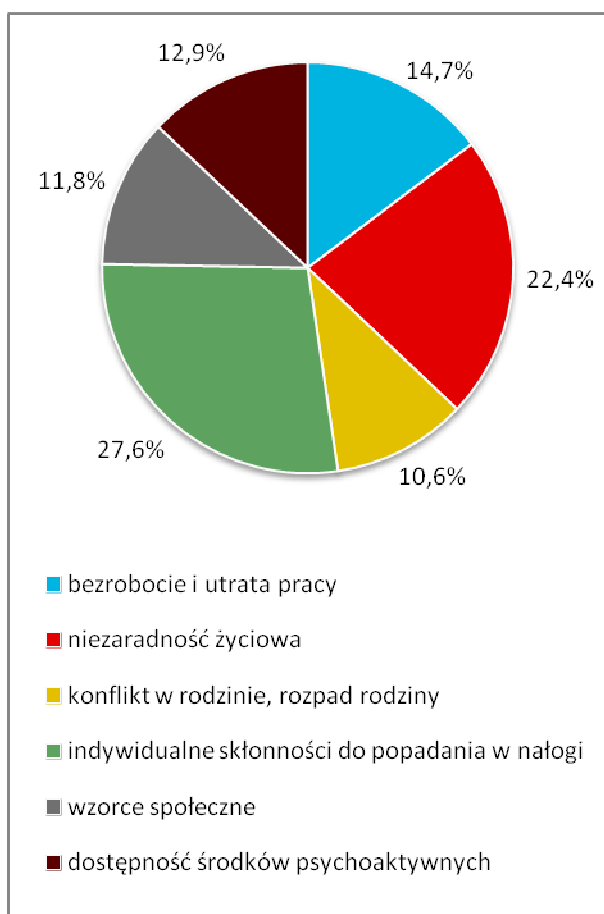

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

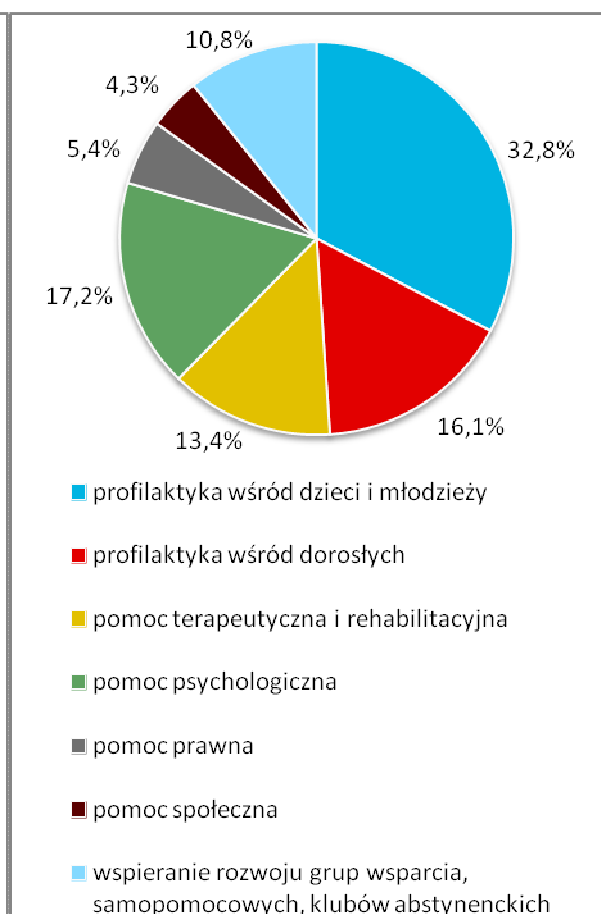
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (30,2%), zaniechania wychowawcze ze strony rodziców (21,2%) oraz uzależnienie od sieci Internet (16,2%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 43. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli indywidualne skłonności do popadania w nałogi (27,6%), niezaradność życiową (22,4%), a także bezrobocie i utratę pracy (14,7%).

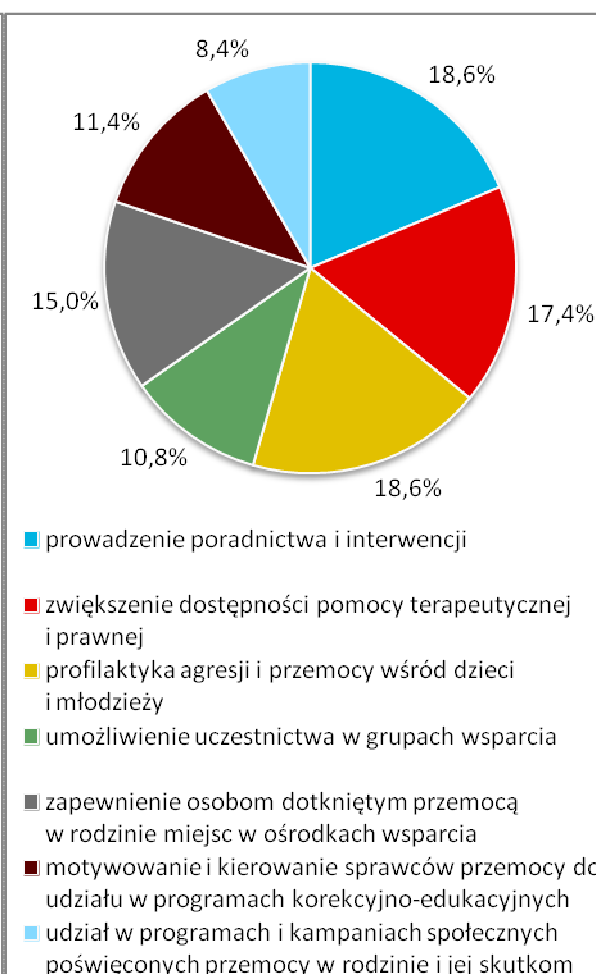
Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży (32,8%) oraz dorosłych (16,1%), a także zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej (17,2%) oraz terapeutycznej i rehabilitacyjnej (13,4%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 45. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 46. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

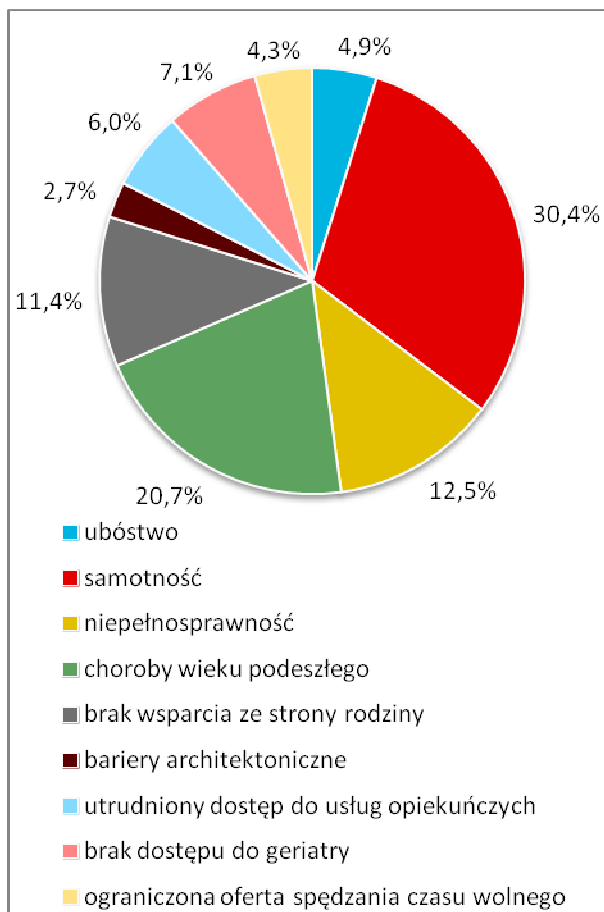
Nieznaczną większość ankietowanych (łącznie 50,7%) stwierdziła, że słyszała o przypadkach występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź je zna. Odmiennego zdania było w sumie 49,3% badanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim prowadzić poradnictwo i podejmować interwencje oraz prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (po 18,6%), zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (17,4%), a także zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia (15%).

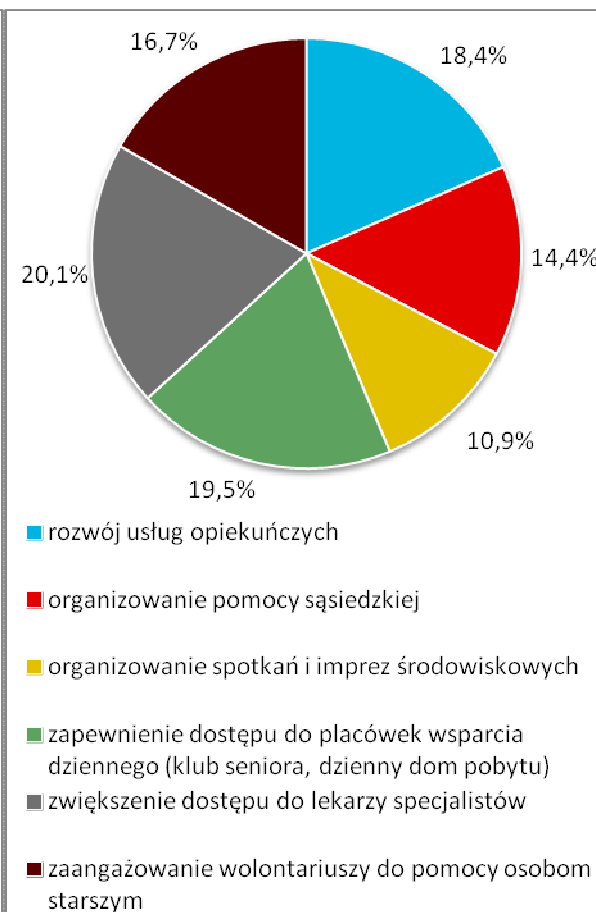
Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich

sytuacji. Zapytano również o potrzebę zwiększenia dostępności klubu seniora w gminie oraz oczekiwań co do jego oferty. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 47. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

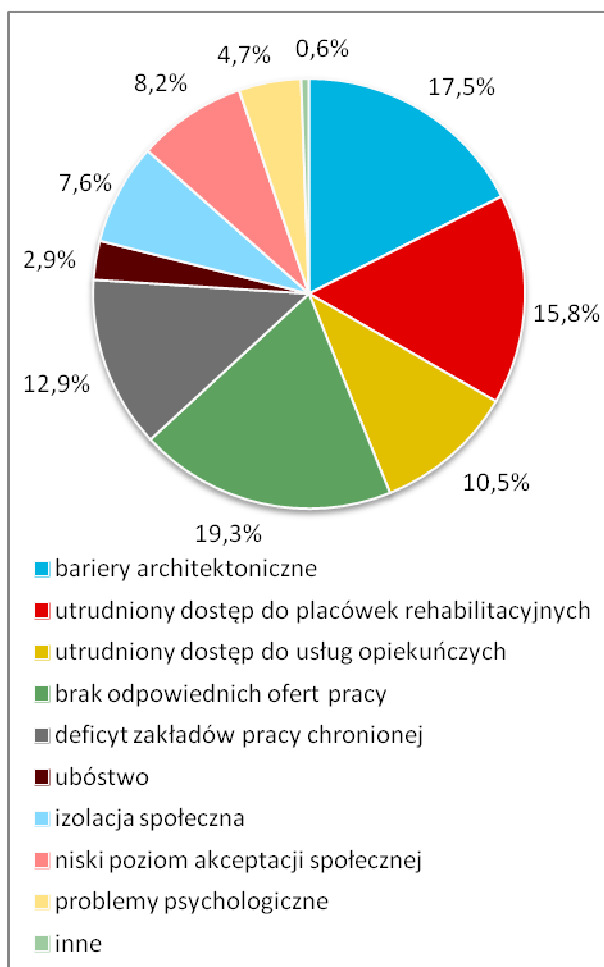
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są: samotność (30,4%) oraz choroby wieku podeszłego (20,7%), a także niepełnosprawność (12,5%) i brak wsparcia ze strony rodziny (11,4%).

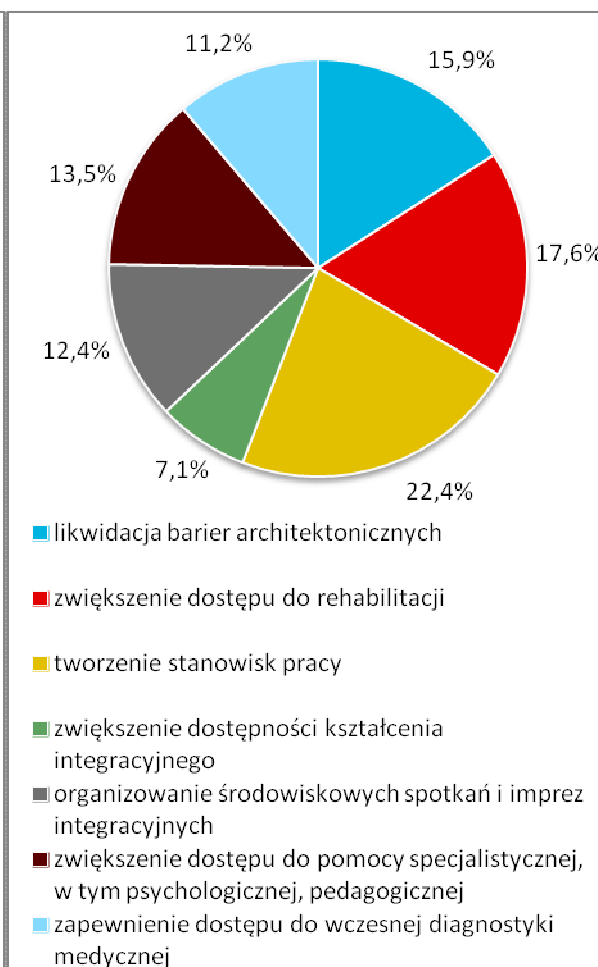
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (20,1%), zapewnienie szerszego dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 19,5%), rozwijanie usług opiekuńczych (18,4%), zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (16,7%) oraz organizowanie pomocy sąsiedzkiej (14,4%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 49. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 50. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

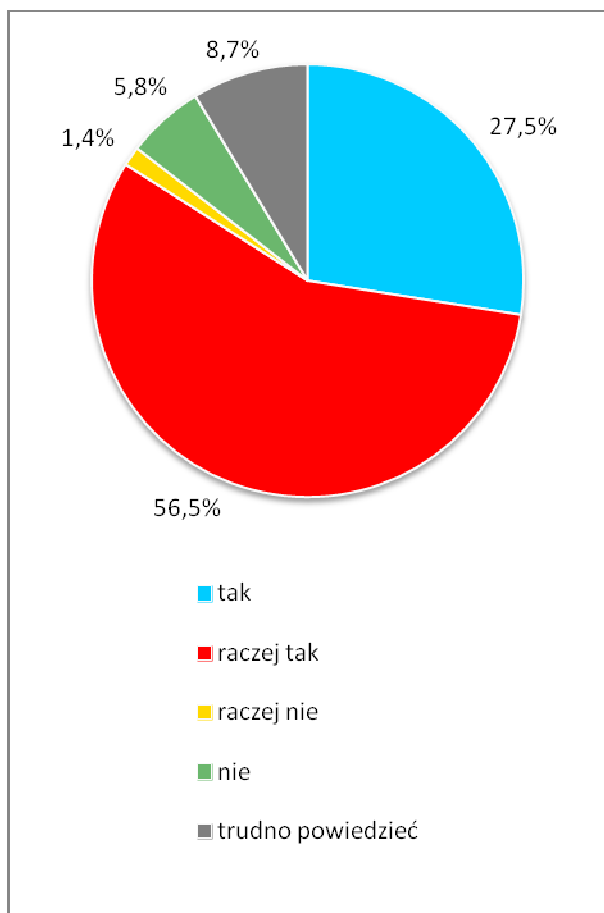
Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: brak odpowiednich ofert pracy (19,3%), bariery architektoniczne (17,5%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (15,8%) oraz deficyt zakładów pracy chronionej (12,9%).

W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na tworzeniu stanowisk pracy (22,4%),

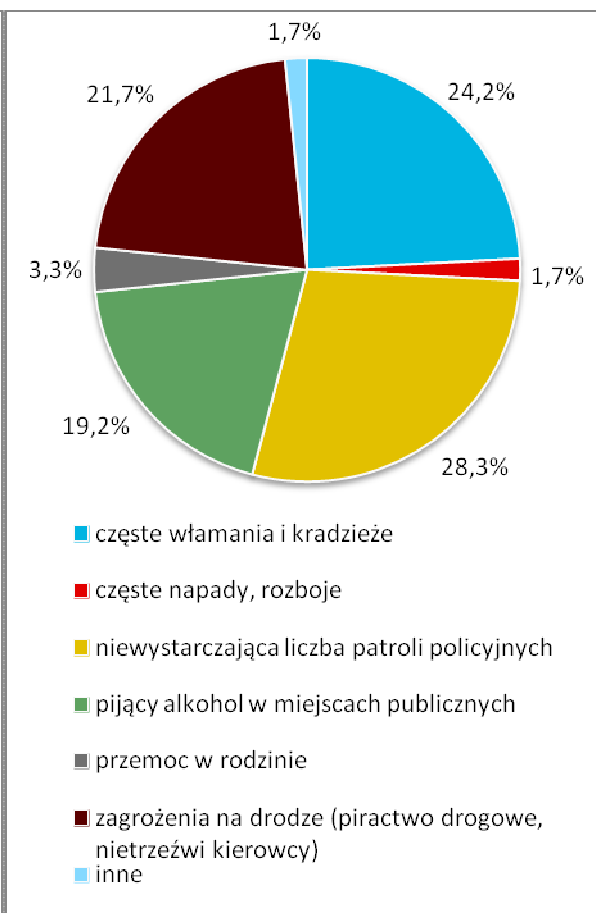
zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (17,6%), a także likwidowaniu barier architektonicznych (15,9%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

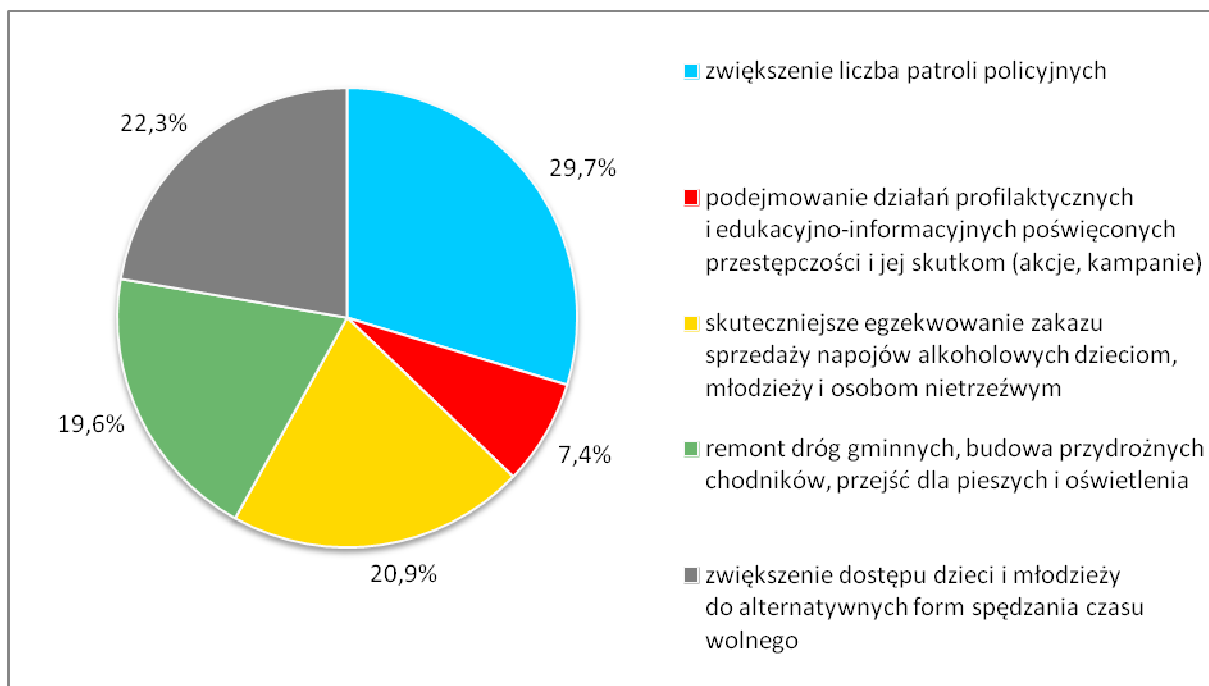
Wykres 51. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

Wykres 52. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 53. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych (łącznie 84%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmiennego zdania było 7,2% ankietowanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (28,3%), częste włamania i kradzieże (24,2%), zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 21,7%) oraz osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (19,2%).

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: zwiększenie liczby patroli policyjnych (29,7%) oraz dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (22,3%), skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (20,9%) oraz remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (19,6%).

14. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w następujących obszarach: 1. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność, 2. Rodzina, dzieci i młodzież, 3. Starość i niepełnosprawność, 4. Kapitał społeczny i aktywność obywatelska.

Obszar: Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój branży turystycznej i inwestycji ▪ działania aktywizacyjne (roboty publiczne, prace społecznie użyteczne) ▪ położenie geograficzne gminy ▪ zasoby mieszkaniowe ▪ zmniejszający się poziom bezrobocia ▪ dostęp do europejskich rynków pracy ▪ duży potencjał inwestorów w regionie ▪ znajomość problemu bezrobocia i bezdomności przez służby społeczne ▪ zapewnianie schronienia i posiłków osobom bezdomnym ▪ niski poziom bezdomności ▪ upowszechnianie ofert pracy ▪ polityka prorodzinna państwa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak na terenie gminy form opieki dla dzieci do lat 3., co uniemożliwia powrót na rynek pracy matkom po urlopie macierzyńskim ▪ wysokie koszty opłat za przedszkole w okresie wakacyjnym ▪ brak szkoleń, kursów adekwatnych do rynku pracy ▪ wysokie koszty utrzymania pracowników (składki na ubezpieczenia społeczne i podatki) ▪ niskie wynagrodzenia ▪ niepewność pracy ▪ brak atrakcyjnych miejsc pracy, zwłaszcza dla absolwentów uczelni wyższych ▪ brak osób z wykształceniem; przewaga osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym ▪ sezonowość pracy; dochody z pracy sezonowej nie pozwalają na utrzymanie się przez pozostałe miesiące ▪ korzystanie z tzw. „chwilówek” ▪ brak programu osłonowego

	<p>dla osób zagrożonych eksmisją</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ brak programu oddłużania mieszkań ▪ niespójność przepisów prawnych (brak możliwości zarejestrowania się w miejscu zamieszkania w przypadku posiadania meldunku w innym powiecie) ▪ brak rzetelnej diagnozy problemu bezrobocia i ubóstwa ▪ brak nawyku pracy, szczególnie u osób długotrwale bezrobotnych ▪ porzucanie pracy ▪ nadużywanie alkoholu ▪ migracje ludzi w wieku aktywności zawodowej do większych aglomeracji lub poza granice kraju w celach zarobkowych ▪ brak zaangażowania organizacji pozarządowych w realizację programu „Pomoc Żywnościowa”
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ tworzenie przyzakładowych żłobków i przedszkoli przez pracodawców ▪ pozyskiwanie środków na dokształcanie pracowników i szkolenie bezrobotnych w zawodach, na które istnieje popyt ▪ upowszechnianie i rozwój opieki dla dzieci w wieku do lat 3. ▪ rozwój przedsiębiorczości, tworzenie atrakcyjnych, umożliwiających rozwój stanowisk pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spirala zadłużenia spowodowana korzystaniem z ofert instytucji spoza sektora bankowego ▪ odkładanie życia rodzinnego z powodu braku stałej pracy ▪ późne rodzicielstwo ▪ niż demograficzny ▪ wyuczona bezradność i stałe korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej ▪ powielanie negatywnych wzorców ▪ wzrost poziomu nielegalnego zatrudnienia ▪ starzenie się społeczeństwa ▪ brak chęci zmiany

Obszar: Rodzina, dzieci i młodzież

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostateczny dostęp do opieki przedszkolnej ▪ dostępność szkół podstawowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak stałego dostępu do poradnictwa specjalistycznego ▪ brak dostępu do lekarzy specjalistów

<p>na terenie gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy ▪ zmniejszająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych ▪ spadek liczby dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych ▪ brak od wielu lat dzieci z gminy w placówkach opiekuńczo wychowawczych ▪ działający Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ zapewnienie wsparcia asystenta rodziny ▪ dobra współpraca z kuratorami zawodowymi ▪ objęcie dożywianiem dzieci, młodzieży i dorosłych ▪ dostęp do psychologa w szkole ▪ dostęp do bezpłatnej pomocy prawnej na terenie gminy ▪ sprawne i szybkie podejmowanie działań przez pracowników socjalnych ▪ bardzo dobra znajomość rodzin i problemów przez pracowników Ośrodka ▪ organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych (np. piłka nożna, badminton) 	<p>na terenie gminy (np. pediatra)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ brak organizacji pozarządowych działających na rzecz wspierania rodziny ▪ ograniczona oferta pozaszkolnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży ▪ dostępność używek ▪ niekontrolowany i nieograniczony dostęp do sieci Internet ▪ brak skoordynowanych działań instytucji na rzecz rodzin ▪ brak na terenie gminy placówek wsparcia dziennego, ▪ brak oferty zajęć zorganizowanych w okresie wakacji i innych dni wolnych od nauki szkolnej ▪ coraz częstsze postrzeganie przez pryzmat posiadania ▪ brak warunków lokalowych do prowadzenia poradnictwa ▪ brak umiejętności wśród rodziców spędzania czasu wolnego z dziećmi ▪ nieumiejętność radzenia sobie rodziców z problemami dorastających dzieci
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ utworzenie placówek wsparcia dziennego ▪ organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym ▪ pedagogizacja rodziców ▪ wczesna interwencja ▪ utworzenie stałego, profesjonalnego punktu poradnictwa specjalistycznego ▪ przeniesienie siedziby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do niezależnego, samodzielnego budynku, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczające wywiązywanie się rodziców ze swoich funkcji ▪ sięganie po używki przez dzieci i młodzież ▪ brak przepływu informacji pomiędzy instytucjami wspierającymi rodziny ▪ powielanie działań ▪ zagrożenie rozpadem więzi rodzinnych (migracje, emigracje, uzależnienia, przemocy w rodzinie, zdrady) ▪ zanikanie tradycji ▪ agresja wśród dzieci i młodzieży ▪ brak autorytetów

Obszar: Starość i niepełnosprawność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostęp do domów pomocy społecznej ▪ wystarczająca liczba pracowników świadczących usługi opiekuńcze ▪ funkcjonowanie na terenie gminy kół emerytów i Uniwersytetu Trzeciego Wieku ▪ odpowiednia infrastruktura techniczna (sieć wodociągowa, gazowa i telekomunikacyjna) ▪ zapewnienie przez gminę dowozu osobom niepełnosprawnym ▪ wspieranie prac opiekunek w ramach prac społecznie użytecznych ▪ pomoc usługowa i finansowa osobom starszym i niepełnosprawnym ▪ nieodpłatne udostępnianie mieszkańcom sprzętu pomocniczego (balkonik, wózek, łóżko specjalistyczne) ▪ dostępność miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych ▪ bardzo dobra znajomość problemów i środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przierzucanie odpowiedzialności i obowiązków na pomoc społeczną ▪ starzenie się społeczeństwa ▪ obniżanie stopnia niepełnosprawności pomimo braku polepszenia stanu zdrowia ▪ brak możliwości uzyskania zasiłku stałego ▪ brak aktywności zawodowej wśród osób niepełnosprawnych ▪ wysoki odsetek karalności wśród osób niepełnosprawnych uniemożliwiający podjęcie zatrudnienia ▪ brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych ▪ brak szkoleń dla osób niepełnosprawnych i kursów zawodowych ▪ uzależnienie od alkoholu ▪ brak w regionie DPS-u dla osób uzależnionych od alkoholu ▪ brak placówek leczenia uzależnień przystosowanych do osób niepełnosprawnych ruchowo ▪ bariery architektoniczne na terenie gminy ▪ niedostosowane zejścia na plażę ▪ brak w instytucjach pracowników przeszkolonych z zakresu języka migowego ▪ brak asystentów osób niepełnosprawnych ▪ brak komunikacji przystosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych ▪ brak w regionie placówek dziennego pobytu o zasięgu gminnym i ponadgminnym ▪ drogie leki ▪ odległe terminy oczekiwania do lekarzy specjalistów ▪ brak dostępu do opieki geriatrycznej ▪ ograniczona liczba pielęgniarek środowiskowych ▪ unikanie przez rodziny partycypowania

	<p>w kosztach utrzymania jej członków w DPS-ie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zanikanie tradycji rodzin wielopokoleniowych ▪ niż demograficzny i starzenie się społeczeństwa ▪ brak możliwości świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych na terenie gminy ▪ brak aktywności osób starszych niebędących członkami Uniwersytetu Trzeciego Wieku i kół emerytów ▪ niskie, niewystarczające świadczenia
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ pomoc sąsiedzka ▪ włączanie osób niepełnosprawnych i starszych w życie społeczne ▪ zwiększenie oferty kulturalnej skierowanej do osób w wieku emerytalnym ▪ zorganizowanie „szkoły dla dziadków” ▪ zwiększenie na terenie gminy dostępu do konsultacji specjalistycznych ▪ 7-dniowe usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania ▪ rozwój w miejscu zamieszkania usług specjalistycznych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samotność ▪ choroby, np. depresje ▪ nadużywanie alkoholu przez osoby samotne ▪ brak wrażliwości społecznej i „chęci niesienia pomocy przez otoczenie”

Obszar: Kapitał społeczny i aktywność obywatelska

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykwalifikowana kadra pomocy społecznej ▪ wystarczające środki na realizację działań ▪ znajomość mieszkańców i problemów ▪ dostęp do bezpłatnych szkoleń i możliwości podnoszenia kwalifikacji ▪ adekwatna do liczby klientów liczba pracowników socjalnych ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozbudowana struktura zadań GOPS obejmująca zarówno kwestie pomocy społecznej jak i zabezpieczenia społecznego ▪ brak organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy społecznej ▪ niezajomość przepisów i zasad funkcjonowania systemu pomocy społecznej ▪ przerzucanie odpowiedzialności

<p>rodziny</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zachowane standardy pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ i obowiązków innych instytucji na GOPS ▪ zadłużenie gminy i realizacja programu postępowania naprawczego uchwalonego na lata 2016-2022
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rosnąca świadomość mieszkańców pozwalająca na lepsze rozpoznanie ich potrzeb ▪ włączanie się przedstawicieli kościołów w działania pomocowe ▪ zmieniający się wizerunek sektora pomocy społecznej ▪ zmiana siedziby GOPS-u ▪ polepszenie warunków lokalowych, czego konsekwencją będzie poprawa jakości usług i warunków pracy ▪ rozwój infrastruktury pomocowej ▪ włączenie organizacji pozarządowych w działalność pomocową ▪ polepszenie współpracy pomiędzy organizacjami ▪ zwiększenie aktywności mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zbyt duża biurokracja udzielania pomocy społecznej uwarunkowana przepisami prawa ▪ rozproszenie zadań z zakresu pomocy społecznej w wielu ustawach ▪ instytucje pomocy społecznej jako jedyne w rozwiązywaniu problemów społecznych ▪ niski poziom aktywności społecznej ▪ utrata wykwalifikowanej kadry; rezygnacja z pracy i poszukiwanie przez nich lepiej płatnej pracy ▪ brak osób z odpowiednimi kwalifikacjami i kompetencjami ▪ feminizacja zawodu pracownika socjalnego ▪ brak zaplecza do prowadzenia rozmów z klientem ▪ brak zaplecza socjalnego dla pracowników ▪ zniechęcenie pracowników i ryzyko wypalenia zawodowego

15. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Rewal pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- ograniczającą możliwości rozwoju mieszkańców zbyt małą liczbę całorocznych miejsc pracy w gminie, co m.in. wymaga poprawy warunków do inwestowania na jej terenie, kontynuowania działań na rzecz pozyskania podmiotów tworzących nowe miejsca pracy, wspierania rozwoju firm już istniejących oraz lepszego wykorzystania posiadanych przez gminę walorów turystycznych gminy;

- trudną, z uwagi na niskie wynagrodzenia oraz niepewność pracy, sytuację bytową mieszkańców gminy, co m.in. wymaga zachęcania ich do aktywnych postaw (poprzez pracę socjalną i poradnictwo), udzielania pomocy w znalezieniu zatrudnienia przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, propagowania przedsiębiorczości, realizowania projektów służących aktywizacji społeczno-zawodowej oraz zwiększenia w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych;
- niekorzystne, pomimo rosnącej nieznacznie liczby mieszkańców, zmiany demograficzne w gminie – systematyczny spadek osób w wieku produkcyjnym, któremu towarzyszy stały i znaczny wzrost liczby seniorów. Zmiany te, prowadzące do starzenia się społeczności lokalnej, a tym samym zwiększające ryzyko chorób i niepełnosprawności, wymagają m.in. zwiększenia dostępu do usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych), rehabilitacyjnych i medycznych, a także rozwijania oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym rozszerzenia wachlarza środowiskowych przedsięwzięć integracyjnych, podjęcia działań w kierunku utworzenia na terenie gminy placówki wsparcia dziennego (klubu seniora); dalszego likwidowania barier architektonicznych oraz udzielania wsparcia osobom niepełnosprawnym w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia;
- niewłaściwe wypełnianie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, co wymaga udzielenia odpowiedniej pomocy w wychowaniu i opiece, m.in. poprzez dalsze edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, poszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, utrzymanie wsparcia ze strony asystenta rodziny, zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3., tworzenie grup wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci oraz zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, w tym do placówek wsparcia dziennego;
- zagrożenie problemami uzależnień i przemocy domowej, które powodują m.in. konieczność zintensyfikowania prowadzonej w gminie działalności profilaktycznej, zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia, w tym pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej i prawnej, oraz wspierania ruchu samopomocowego, w tym działań mających na celu utworzenie w gminie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości

oraz zwiększenie liczby patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych;

- profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego, m.in. poprzez stałe doskonalenie, a w razie potrzeby i możliwości, poszerzenie kadr pomocowych, rozwijanie infrastruktury socjalnej, a także wspieranie i rozwijanie sektora pozarządowego działającego w gminie w obszarze polityki społecznej oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami pozarządowymi.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2017-2025. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

- 1. Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym:** tworzenie w gminie nowych miejsc pracy, wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia, przeciwdziałanie ubóstwu i udzielanie pomocy osobom zagrożonym lub dotkniętym bezdomnością, a także zwiększanie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej;
- 2. Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do prawidłowego rozwoju i edukacji:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;
- 3. Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego:** rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Rewal w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2025 jest *podnoszenie jakości życia w gminie oraz dążenie do integracji społecznej poprzez stwarzanie mieszkańcom możliwości rozwoju oraz skuteczne przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia społecznego*. Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

<p>Cel strategiczny 1.</p>	<p>Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym</p>
<p>Cele operacyjne:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie aktywnych form pomocy dla osób bezrobotnych 2. Udzielanie pomocy osobom zagrożonym lub dotkniętym bezdomnością 3. Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 1.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) organizowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Gryficach w zakresie aktywizacji zawodowej (staże, roboty publiczne, praktyki, prace społecznie – użyteczne) pozyskiwanie środków unijnych i realizacja projektów; 2) wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne); 3) utworzenie Klubu Integracji Społecznej; 4) współpraca Ośrodka z pracodawcami; 5) wsparcie pieniężne, niepieniężne i praca socjalna
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) udzielenie pomocy materialnej i socjalnej osobom bezdomnym, zapewnienie schronienia, 2) opracowanie programu osłonowego dla osób zagrożonych eksmisją, 3) opracowanie i wdrożenie programu oddłużania mieszkań gminnych, 4) rozwój budownictwa socjalnego, 5) realizacja projektów, konkursów skierowanych do osób

	zagrożonych bezdomnością;
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.	<ol style="list-style-type: none"> 1) zapewnienie usług opiekuńczych wg potrzeb, 2) zapewnienie całodobowej opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, 3) promowanie, inicjowanie i uregulowanie w formie uchwały pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców gminy, 4) rozwijanie oferty w zakresie spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych, 5) likwidacja barier architektonicznych, 6) współpraca z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, 7) wspieranie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku, 8) zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji poprzez realizację kształcenia integracyjnego i specjalnego, 9) aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, 10) zapewnienie bezpłatnego dostępu do sprzętu pomocniczego dla osób niepełnosprawnych i starszych o niskim dochodzie z terenu gminy Rewal, 11) współpraca z Powiatowym Ośrodkiem Wsparcia Dziennego w Gryficach
Czas realizacji	Lata 2017-2025.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska dla osób bezdomnych spoza gminy, w tym Schronisko dla bezdomnych mężczyzn w Gryficach – Ośrodek Pomocy i Terapii im. Matki Teresy z Kalkuty i Schronisko dla osób bezdomnych w Trzebiatowie, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, w tym Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziennego w Gryficach, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, w tym Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gryficach i Trzebiatowie, domy pomocy społecznej, w tym Domy

	Pomocy Społecznej w Gryficach i Jarominie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim, bezdomnym, starszym i niepełnosprawnym (w tym Stowarzyszenie Rewalski Uniwersytet Trzeciego Wieku), a także, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost aktywności gospodarczej w gminie, ▪ większa aktywność zawodowa mieszkańców gminy, ▪ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, ▪ poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, ▪ łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, ▪ lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, ▪ efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, ▪ wyższy standard świadczonych usług, ▪ lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ wzrost liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.	Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju oraz rozwój bezpieczeństwa publicznego
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczej 2. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. 3. Rozwój bezpieczeństwa publicznego.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1) wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczania potrzeb mieszkaniowych (lokale komunalne, socjalne, dodatki mieszkaniowe), 2) stworzenie systemu ulg skierowanych do rodzin wielodzietnych i promowanie modelu rodziny wielodzietnej, 3) utrzymanie a w razie konieczności zwiększenie liczby

	<p>asystentów rodziny,</p> <ol style="list-style-type: none"> 4) promowanie i pozyskiwanie rodzin wspierających, 5) prowadzenie edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie właściwego modelu rodziny, 6) utworzenie punktu poradnictwa specjalistycznego dla rodzin, terapii rodzinnej, 7) dostosowanie opieki przedszkolnej w szczególności dla rodziców pracujących, 8) zachęcanie i promowanie działań mających na celu utworzenie miejsc opieki dla dzieci do lat 3, 9) utworzenie klubu rodzica, 10) uruchomienie placówki wsparcia dziennego, 11) zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz tworzenie warunków do ich realizacji, 12) wyrównywanie szans edukacyjnych przez zapewnienie pomocy dzieciom mającym trudności w nauce, 13) rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin, 14) podejmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do powrotu do rodziny biologicznej, 15) intensyfikacja pracy socjalnej, 16) zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej, rozwój form spędzania czasu wolnego o okresie letnim dla dzieci i młodzieży szkolnej (np. półkolonie) 17) zapewnienie posiłku dla dzieci w szkołach i przedszkolach;
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, 2) prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjnym w tym organizowanie konkursów

	<p>i akcji społecznych,</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin, 4) rozwój systemu pomocy na rzecz rodzin z problemem uzależnienia oraz pomocy w rodzinie poprzez kompleksowość i interdyscyplinarne podejmowanie działań, 5) organizowanie kolonii, wycieczek, obozów z programem socjoterapeutycznym lub profilaktycznym, 6) egzekwowanie przestrzegania przepisów zabraniających sprzedawanie alkoholu osobom poniżej osiemnastego roku życia, 7) organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, 8) udział gminy w konkursach ministerialnych, pozyskiwanie środków, 9) organizowanie akcji, kampanii
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 3.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez: budowę i remont dróg gminnych, przejść dla pieszych, chodników, ścieżek rowerowych, przejść dla pieszych, oświetlenia (zwłaszcza miejsc gdzie nie ma wcale), 2) monitoring miejsc zagrożonych przestępczością, 3) zwiększanie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych, 4) działania profilaktyczno – edukacyjne dla dzieci i młodzieży mających na celu uświadomienie istniejących zagrożeń i promowanie bezpiecznego trybu życia, 5) rozpowszechnianie kampanii ogólnopolskich, 6) ograniczenie zagrożenia zjawiska przemocy w szkole poprzez monitoring w szkołach, 7) zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego,

Czas realizacji	Lata 2017-2025.
Partnerzy w realizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki leczenia uzależnień, w Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gryficach „Medicam”, ośrodki leczenia uzależnień, grupy samopomocowe, Klub Abstynenta „Rega” w Gryficach, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, w tym dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, organizacje zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościoł, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niższy odsetek rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ▪ podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych oraz wychowujących dzieci niepełnosprawne, ▪ łatwiejszy dostęp do opieki dla dzieci w wieku do lat 3. i w wieku przedszkolnym, ▪ podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, ▪ wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, ▪ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, ▪ wydatniejsze wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, ▪ obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, ▪ ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, ▪ wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków, ▪ wzrost poczucia bezpieczeństwa,

Cel strategiczny 3.	Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie sektora pomocy społecznej. 2. Wspieranie działalności służb obywatelskich i organizacji pozarządowych
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadrę GOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach, w nauce języka migowego i superwizje 2) Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny. 3) Podjęcie działań w kierunku poprawy warunków lokalowych GOPS-u. 4) W razie możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie. 5) Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 6) Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2) Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej. 3) Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych. 4) Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
Czas realizacji	Lata 2017-2025.
Partnerzy w realizacji	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ większe kompetencje kadr pomocy społecznej, ▪ wyższa jakość świadczonych usług, ▪ zwiększenie aktywności mieszkańców, ▪ zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, ▪ różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

Za realizację powyższych celów i kierunków działań odpowiedzialne są wszystkie instytucje i organizacje działające na terenie gminy Rewal w obszarze polityki społecznej. Za fundamentalne dziedziny polityki społecznej uznaje się:

1. Politykę ludnościową i rodzinną,
2. Politykę w dziedzinie zatrudnienia, płac, warunków i ochrony pracy,
3. Politykę mieszkaniową,
4. Politykę w zakresie ochrony zdrowia,
5. Politykę oświatową,
6. Politykę kulturalną,
7. Politykę w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej,
8. Politykę w zakresie ochrony środowiska naturalnego,
9. Politykę w zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania szeroko rozumianym zjawiskom dezorganizacji społecznej oraz patologii społecznej.

Wszystkie dziewięć obszarów powinno stanowić podstawę do tworzenia strategii rozwoju społecznego, a w szczególności tej części, która dotyczy rozwiązywania istotnych dla społeczności lokalnych kwestii i problemów społecznych.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rewal na lata 2017-2025 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program Współpracy Gminy Rewal z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji

strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów (poniżej zaprezentowano propozycje projektów przygotowanych w trakcie prac nad strategią przez przedstawicieli instytucji funkcjonujących w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców), które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę i w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Projekt 1.

nazwa projektu	„Razem przeciwko przemocy”
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.
partnerzy w realizacji projektu	Urząd Gminy Rewal, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, szkoły.
cele projektu	Uświadomienie mieszkańcom gminy problemu przemocy.
beneficjenci projektu	Dzieci – uczniowie szkoły podstawowej, młodzież a także rodzice i nauczyciele.

Projekt 2.

nazwa projektu	„Świetlice wiejskie – miejsce rozwoju, spotkań i integracji”
wnioskodawca projektu	Stowarzyszenie Aktywni Kulturalnie.
partnerzy w realizacji projektu	Urząd Gminy Rewal, GOPS, stowarzyszenia i organizacje
cele projektu	Integracja mieszkańców, spędzanie wolnego czasu, rozwój aktywności społecznej,
beneficjenci projektu	Mieszkańcy Gminy Rewal we wszystkich grupach wiekowych

Projekt 3.

nazwa projektu	„Pogodna Jesień” – aktywizacja osób starszych z terenu gminy Rewal
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.
partnerzy w realizacji projektu	Zespół Szkół Sportowych w Rewalu, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Niechorzu, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Pobierowie, sołectwa z terenu gminy Rewal.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost poczucia własnej wartości u osób starszych, ▪ nawiązanie kontaktów społecznych, ▪ zachowanie kondycji psychicznej i fizycznej, ▪ możliwość realizacji pasji i zainteresowań osób starszych, ▪ uzyskanie poczucia dobrze wykorzystanego czasu, ▪ budowanie więzi międzypokoleniowej, ▪ zmiana wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej.
beneficjenci projektu	Osoby starsze z terenu gminy zagrożone wykluczeniem społecznym.

Projekt 4.

nazwa projektu	„Mobilność = Zdrowie”
wnioskodawca projektu	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk” w Niechorzu.
partnerzy w realizacji projektu	Zakłady opieki zdrowotnej z terenu gminy, prywatne firmy przewozu osób, prywatne ośrodki rehabilitacyjne.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki medycznej, ▪ zwiększenie dostępności rehabilitacji, ▪ umożliwienie dojazdu do placówek medycznych i rehabilitacyjnych.
beneficjenci projektu	Osoby starsze i niepełnosprawne.

Projekt 5.

nazwa projektu	„Przywrócenie równowagi społecznej w gminie Rewal”
wnioskodawca projektu	Stowarzyszenie Rewalski Uniwersytet Trzeciego Wieku.
partnerzy w realizacji projektu	Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, szkoły.
cele projektu	Ograniczenie zjawiska patologii społecznej poprzez monitorowanie, interwencję a przede wszystkim udzielenie wsparcia rodzinom potrzebującym.
beneficjenci projektu	Osoby i rodziny w kryzysie, zmagające się z przemocą i uzależnieniami.

Projekt 6.

nazwa projektu	Placówka wsparcia dziennego
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.
partnerzy w realizacji projektu	organizacje pozarządowe, Urząd Gminy Rewal.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bezpłatna pomoc w nauce, ▪ rozwijanie zainteresowań, ▪ realizacja zajęć profilaktycznych, ▪ wsparcie wychowawcze i pomoc w rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, ▪ organizacja zajęć terapeutycznych i kompensacyjnych, ▪ pomoc w integracji rodziny, ▪ wzmacnianie roli i funkcji rodziny.
beneficjenci projektu	Dzieci i młodzież z rodzin wieloproblemowych, rodzice i opiekunowie doświadczający trudności w opiece i wychowaniu dzieci.

Projekt 7.

nazwa projektu	Teatr Amatorski
wnioskodawca projektu	Stowarzyszenie Aktywni Kulturalnie.
partnerzy w realizacji projektu	Gmina Rewal, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ integracja i współpraca międzypokoleniowa ▪ popularyzowanie twórczości oraz „omawianie” problemów

	<p>poprzez sztukę,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwijanie wyobraźni, ▪ zacieśnianie i poszerzanie więzi.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy gminy Rewal.

Projekt 8.

nazwa projektu	„Kulturalne Dzieciaki”
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.
partnerzy w realizacji projektu	Urząd Gminy Rewal, Gminny Ośrodek Kultury w Rewalu, społeczność lokalna, organizacje pozarządowe działające na rzecz dzieci.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nauka podstawowych umiejętności społecznych, w tym savoir-vivre, zdrowego odżywiania, dbania o zdrowie, poszanowania dla środowiska, ▪ nauka spędzania wolnego czasu bez telewizora i komputera.
beneficjenci projektu	Dzieci od 5 do 10 lat z rodzin dysfunkcyjnych.

Projekt 9.

nazwa projektu	Likwidacja bezrobocia dziedzicznego
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.
partnerzy w realizacji projektu	Powiatowy Urząd Pracy w Gryficach, szkoły średnie i zawodowe z terenu powiatu, władze lokalne.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zdobycie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, ▪ wzrost umiejętności godzenia życia prywatnego z zawodowym, ▪ zmiana postawy życiowej z biernej na aktywną, ▪ wzrost samooceny.
beneficjenci projektu	Odbiorcy pomocy społecznej, grupa osób zagrożonych marginalizacją, osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gryficach o profilu pomocy II i III.

Projekt 10.

nazwa projektu	„Mama idzie do pracy”
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.
partnerzy w realizacji projektu	Powiatowy Urząd Pracy w Gryficach.
cele projektu	Aktywizacja matek nieaktywnych zawodowo, które po długim okresie opieki nad dzieckiem mają problem z podjęciem pracy i właściwym zorganizowaniem sobie czasu.
beneficjenci projektu	Kobiety wychowujące dzieci – samotne i w rodzinie.

Projekt 11.

nazwa projektu	„Pomoc sąsiedzka – razem łatwiej”
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu.
partnerzy w realizacji projektu	Rady Sołeckie.
cele projektu	Wzajemna pomoc mieszkańców dobrze funkcjonujących i sprawnych na rzecz osób samotnych, starszych

	i niepełnosprawnych w celu pozostawienia osób starszych w ich dotychczasowym środowisku.
beneficjenci projektu	Osoby samotne i niesamodzielne, osoby starsze.

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rewal na lata 2017-2025 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rewalu. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii, które obejmują szacunkową wielkość wydatków planowanych w budżecie gminy na jej realizację w kolejnych latach.

Tabela 16. Ramy finansowe strategii w latach 2017-2025*

2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
4.723.337	4.817.803	4.914.159	5.012.443	5.112.691
2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	
5.214.945	5.319.244	5.425.629	5.534.142	

*środki finansowe planowane w budżecie gminy na realizację strategii.

Źródło danych: Urząd Gminy Rewal.

Środki finansowe na realizację zapisów strategii będą ujmowane corocznie w uchwale budżetowej Rady Gminy.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Wójt Gminy może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1

- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba gospodarstw agroturystycznych,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób korzystających z punktu doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba opracowanych programów na rzecz osób bezdomnych, w tym indywidualnych

- programów wychodzenia z bezdomności, oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
 - liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
 - liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,
 - liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
 - liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
 - liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
 - liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
 - liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - liczba osób uczęszczających na zajęcia uniwersytetu trzeciego wieku,
 - liczba osób korzystających z klubu seniora,
 - liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
 - liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
 - liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi, w tym liczba osób korzystających z warsztatów terapii zajęciowej,
 - liczba klas integracyjnych oraz liczba dzieci do nich uczęszczających,
 - liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia dziennego poza gminą,
 - liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
 - liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Cel strategiczny 2.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznego,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,
- liczba dzieci do lat 3. objętych opieką,

- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba dzieci objętych pomocą rodzin wspierających
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjno-informacyjnego,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób korzystających z mieszkania chronionego,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba dzieci biorących udział w koloniach i półkoloniach,
- liczba rodzin wspierających,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,

Cel strategiczny 3.:

- liczba pracowników GOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW**Tabele:**

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2013-2015	21
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie	30
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie.....	33
Tabela 4. Najważniejsze obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie.....	34
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie.....	35
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych .	39
Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	42
Tabela 8. Sprawcy wybranych przestępstw popełnionych w gminie w 2015 roku	47
Tabela 9. Kadra GOPS-u i jej kwalifikacje w 2015 roku.....	49
Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2013-2015	50
Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2013-2015.....	55
Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2013-2015.....	59
Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2013-2015	60
Tabela 14. Instytucje wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	61
Tabela 15. Organizacje pozarządowe w gminie.....	64
Tabela 16. Ramy finansowe strategii w latach 2017-2025*	99

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2013-2015.....	17
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2013-2015.....	18
Wykres 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2013-2015 według typu i kierunku migracji	19
Wykresy 6. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2013-2015	20
Wykres 7. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2013-2015	20

Wykres 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie.....	22
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2013-2015	24
Wykres 10. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2015 roku.....	24
Wykres 11. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2013-2015*	25
Wykres 12. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2013-2015.....	25
Wykres 13. Stopa bezrobocia w powiecie gryfickim, w województwie zachodniopomorskim i w kraju w latach 2013-2015 (w %)	26
Wykresy 14-17. Bezrobotni w gminie na koniec 2015 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia.....	27
Wykres 18. Wybrane kategorie bezrobotnych w gminie na koniec 2015 roku.....	28
Wykres 19. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku	37
Wykres 20. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku.....	37
Wykres 21. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku	38
Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku.....	38
Wykres 23. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2013-2015.....	40
Wykres 24. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2013-2015.....	41
Wykres 25. Wybrane przestępstwa popełnione w gminie w 2015 roku	47
Wykres 26. Osoby w gminie, którym w latach 2013-2015 udzielono pomocy i wsparcia	52
Wykres 27. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenie ..	52
Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenie pieniężne	53
Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2013-2015 przyznano świadczenie niepieniężne	53
Wykres 30. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2013-2015 (liczba osób w rodzinach).....	54
Wykres 31. Warunki życia w gminie	66
Wykres 32. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy.....	67

Wykres 33. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie.....	68
Wykres 34. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?.....	69
Wykres 35. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych? 69	
Wykres 36. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?.....	70
Wykres 37. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	70
Wykres 38. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	71
Wykres 39. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?.....	71
Wykres 40. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	72
Wykres 41. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	72
Wykres 42. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?.....	73
Wykres 43. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	74
Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	74
Wykres 45. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie	75
Wykres 46. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	75
Wykres 47. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy	76
Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?.....	76
Wykres 49. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy ...	77
Wykres 50. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?.....	77
Wykres 51. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?.....	78
Wykres 52. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie	78
Wykres 53. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	79